
TÜRKİYE MİMARLIĞINDA
MODERNİZMİN
YEREL AÇILIMLARI XIII
POSTER SUNUŞLARI
28-29 NİSAN 2017
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
Karesi AVM Konferans Salonu
BALIKESİR
MENTAS
Fakir
BAŞHEKİM
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ 1992
KARESİ BELEDİYESİ
BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
TMMOB MİMARLAR ODASI BALIKESİR ŞUBESİ

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Docomomo_2017
Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları Özet Kitabı

Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XIII

Balıkesir Üniversitesi
28-29 Nisan 2017

Privacy

docomomo_2017
Türkiye Ulusal Çalışma Grubu
Poster Sunuşları
28 - 29 Nisan 2017 | Balıkesir

Balıkesir Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü

www.docomomo2017.balikesir.edu.tr

Editörler
Gaye Birol Özerk
Berrin Akgün Yüksekli
Sibel Macit İlal
Elif Alkılınç

Grafik Tasarım: A. İdil Baloğlu

ISBN:

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

DÜZENLEME KURULU

Gaye BİROL ÖZERK, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Başkanı*
Berrin AKGÜN YÜKSEKLİ, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Başkan Yardımcısı*
Yusuf YILDIZ, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Dekan Yardımcısı*
T. Elvan ALTAN, *Orta Doğu Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Ankara Temsilcisi*
Ebru OMAY POLAT, *Yıldız Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Eş-Başkanı*
Yıldız SALMAN, *İstanbul Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Eş-Başkanı*
Nilüfer BATURAYOĞLU YÖNEY, *Abdullah Gül Üniversitesi, DOCOMOMO Sekreteri*

SERGİ VE ETKİNLİKLER KURULU

Sibel MACİT, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü*
Elif ALKILINÇ, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü*
A. İdil BALOĞLU, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü*
Ali GÖKTEN, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü*

BİLİM KURULU

Gaye BİROL ÖZERK, *Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Başkanı*
T. Elvan ALTAN, *Orta Doğu Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Ankara Temsilcisi*
Ebru OMAY POLAT, *Yıldız Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Eş-Başkanı*
Yıldız SALMAN, *İstanbul Teknik Üniversitesi, DOCOMOMO Eş-Başkanı*
Nilüfer BATURAYOĞLU YÖNEY, *Abdullah Gül Üniversitesi, DOCOMOMO Sekreteri*

Privacy

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ..... IV

TEMATİK SUNUŞ

YÜKSEK MİMAR ŞEREF DEMİREL VE BALIKESİR'E KATKILARI
Doç. Dr. Gaye Birol Özerk.....1

POSTER SUNUŞLARI 1

ZAFER MÜZESİ, AFYONKARAHİSAR
Büşra Gümüş, Esra Yaldız 14

PAŞA KONAĞI , NEVŞEHİR
Elvan Kumtepe 16

SUBAY ORDU EVİ VE 5. KOLORDU BİNASI, ÇORLU
Ayşe Durukan Kopuz, Esen Gökçe Özdamar, Özlem Günay Karadişoğulları 18

HÜKÜMET KONAĞI, ERZİNCAN
Arzu Güncü, Seda Yılmaz, Semi Atlı 20

KARATAY KAYMAKAMLIK BİNASI, KONYA
Esra Yaldız, Tuba Bülbül Bahtiyar 22

ESKİ BELEDİYE BİNASI, ERZİNCAN
Fatma Zehra Çakıcı, Tuncer Çağrı Çakmur, İsmet Emre Usta.....24

ÖZEL İDARE BİNASI, BURDUR
Sevim Ateş Can, Hilal Tuncer 26

HOCAPAŞA MALİYE ŞUBE BİNASI, İSTANBUL
Şeyda Şen.....28

TÜRK HAVA YOLLARI GENEL MÜDÜRLÜK BİNASI, İSTANBUL
Hilal Çalışkan 30

AMASYA MÜZESİ, AMASYA
Ayşegül Sondaş, Duygu Kalkan Açıkkapı 32

ZAFER (UTKU) ANITI VE ANITPARK, AFYONKARAHİSAR
Muammer Yaman, H. Hilal Parlak Arslan.....34

MİTHAT PAŞA ANIT MEZARI, İSTANBUL
Hande Tunç 36

İBRAHİM ÇALLI GÖMÜTÜ, İSTANBUL
Hande Gündüz.....38

ŞAKİR ZÜMRE AİLE ANITI, İSTANBUL
Cansu Eser 40

POSTER SUNUŞLARI 2

GEMLİK SUNĞİPEK FABRİKASI MÜDÜR EVİ VE LOJMAN, BURSA
Fatih Tiryaki, Özlem Köprülü Bağbancı, Bilal Bağbancı.....42

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU EVİ, İSTANBUL
Su Kardelen Artan, Aslıhan Tavil 44

ORMAN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KARACASU YERLEŞKESİ KONUTLARI, BOLU
Leyla Alpagut 46

İ.E.T.T. MENSUPLARI YAPI KOOPERATİFİ BLOK APARTMANLAR , İSTANBUL
Neslinur Hızlı 48

GÜMÜLCİNELİ APARTMANI, İSTANBUL
Funda Uz, Nurbin Paker 50

MAÇKA PARK APARTMANI, İSTANBUL
Nurbin Paker, Funda Uz 52

ENVER EMON (KAPTAN) APARTMANI, İSTANBUL
Figen Kafesçioğlu, Duygu Yarımbaş 54

BAŞEĞMEZER EVİ, TEKİRDAĞ
Arbil Ötkünç, Savaş Ekinci 56

YILDIZ APARTMANI, İZMİR
Gülnur Ballice, Beste Tekin, Damla Keskin, Ezgi Uz, Gerçek Dündar, Merve Durusoy, Dergül Ökten, Eylül Akay 58

AKAY APARTMANI, İZMİR
Gülnur Ballice, Beste Tekin, Damla Keskin, Ezgi Uz, Gerçek Dündar, Merve Durusoy, Dergül Ökten, Eylül Akay 60

ULUDAĞ BÜYÜK HOTEL, BURSA
Gökhan Okumuş 62

KULA PALAS OTELİ, BALIKESİR
Anıl Bayram 64

SAHİL PALAS, İSTANBUL
Duygu Yarımbaş, Melek Kılınç 66

KNİDOS TATİL KÖYÜ, MUĞLA
Nihal Coşkun 68

ALAEDDİN KEYKUBAT DÜĞÜN SALONU, KONYA
Esra Yaldız, Ayşe Söğütlü 70

POSTER SUNUŞLARI 3

GEMLİK SUNĞİPEK FABRİKASI, BURSA
Servet Abık, Abdurrahman Benammar, Özlem Köprülü Bağbancı 72

PAMUKLU DOKUMA FABRİKASI, BALIKESİR
S. Cengiz Dikici 74

ŞEKER FABRİKASI MİSAFİRHANESİ, ANKARA
Nur Çağlar, Murat Sönmez, Pelin Gürol Öngören 76

ŞEKER FABRİKASI SİNEMA-LOKANTA BİNASI, ANKARA
Nur Çağlar, Murat Sönmez, Pelin Gürol Öngören 78

M.K.E.K. ANTALYA PİL FABRİKASI LOJMANLARI, ANTALYA
Münteha Arabalı Tatar, Nur Urfalıoğlu 80

Privacy

ŞARK SANAYİ KUMPANYASI SU KULESİ, İZMİR
Ebru Karabağ Aydeniz, Nazlı İpek Mavuşoğlu Çakman.....82

GAZİ PAŞA MEKTEBİ, DENİZLİ
Elvan Kumtepe, Sıdıka Çetin.....84

YEŞİLKENT DADALOĞLU LİSESİ, KAYSERİ
Ebru Şahinkaya, Ömer Faruk Bayram.....86

CUMHURİYET İLKOKULU, YOZGAT
Emine Saka Akın, Ayşegül Koç Ünlüsoy, Elif Öztürk.....88

DEVELİ LİSESİ, KAYSERİ
Ömer Faruk Bayram, Fazıl Akdağ.....90

ALTIEYLÜL İLKOKULU, BALIKESİR
E. Betül Gemalmaz Dikici.....92

BOLU ORTAOKULU, BOLU
Barış Berkcan Bayrak.....94

MUHARREM HASBİ KORAY LİSESİ, BALIKESİR
Ali Gökten.....96

GAZİ İLKOKULU, BURDUR
Sevim Ateş Can, Hilal Tuncer.....98

POSTER SUNUŞLARI 4

SANSA KÖPRÜSÜ, ERZURUM- ERZİNCAN KARAYOLU
Fatma Zehra Çakıcı, Hilal Tuğba Örmecioğlu, Tuncer Çağrı Çakmur.....100

İSTASYON BİNASI, AMASYA
Duygu Kalkan Açıkkapı, Ayşegül Sondaş.....102

ÇARŞI/ ESKİ/ TARİHİ BELEDİYE BİNASI, KARABÜK
Gizem Kuçak Toprak.....104

ONUR İŞ HANI VE ÇARŞISI, ANKARA
Selin Çavdar Sert.....106

ZİRAAT BANKASI BİNASI, BURSA
Gürkan Okumuş.....108

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI SAMSUN ŞUBESİ, SAMSUN
H. Hilal Parlak Arslan, Muammer Yaman.....110

İŞ BANKASI GALATASARAY ŞUBE BİNASI, İSTANBUL
Fitnat Gamze Gürgenç.....112

İŞ BANKASI AKHİSAR ŞUBESİ, MANİSA
Nazlı İpek Mavuşoğlu Çakman, Ebru Karabağ Aydeniz.....114

MEMLEKET HASTANESİ, KAYSERİ
Fazıl Akdağ, Ebru Şahinkaya.....116

GAZİ MUSTAFA KEMAL DEVLET HASTANESİ, ANKARA
Meltem Yaşdağ.....118

BURHANİYE VEREM SAVAŞ DERNEĞİ, BALIKESİR
Hatice Uçar.....120

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

ULUDAĞ KİRAZLIYAYLA VEREM SANATORYUMU, BURSA
Z. Ayşe Güngör 122

SERGİLENEN POSTERLER

TİRE BELEDİYESİ MİSAFİRHANESİ, İZMİR
Meltem Yaşdağ 124

BALYA HÜKÜMET KONAĞI, BALIKESİR
Hatice Uçar 126

VEYSEL KAYGUSUZ EVİ, BOLU
Leyla Alpagut 128

MODA ORD. PROF. DR. EMİN ONAT EVİ, İSTANBUL
Z. Ayşe Güngör 130

KABAKÇI APARTMANI, BALIKESİR
E. Betül Gemalmaz Dikici 132

ALTILAR APARTMANI, BALIKESİR
E. Betül Gemalmaz Dikici 134

FATİH MALİYE ŞUBE BİNASI, İSTANBUL
Şeyda Şen 136

Privacy

TEMATİK SUNUŞ

Yüksek Mimar Şeref Demirel ve Balıkesir'e Katkıları

Gaye Birol Özerk
Balıkesir Üniversitesi

Giriş

Balıkesir, Antik dönemden bu yana varlığı bilinen bir yerleşim yeri olmakla birlikte, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde gelişmeye başlamış olan bir Batı Anadolu kentidir. Kentteki ilk imar etkinlikleri 1863 yılına başlamış ve bu etkinlikler ve kentte yeni caddelerin açılması, var olanlarının da genişletilmesi şeklinde gerçekleşmiştir. 1930'ların sonlarında ise, kentte henüz planlı kentleşme yönünde bir adım atılmamış olup kentin yeni kentsel donatılarla hızla geliştirilmesi gerekmektedir (Resim 1). Bu amaçla 1940'li yıllarda başlayan planlı kentleşme çalışmaları, Balıkesir'in kentsel ve mimari açıdan hızla gelişmesini sağlamıştır (Birol, 2004). Bu kapsamda Balıkesir'de atılan en önemli adım, 1941 yılında kentin ilk imar planının Başkent Ankara'da pek çok yapısı bulunan ve Niğde ve Edirne gibi kentlerin de imar planlarını hazırlamış olan Mimar **Ernst Egli tarafından hazırlanması ve** 1944 yılında onaylanarak yürürlüğe girmesidir (Resim 2).

Resim 1 1940'larda Balıkesir Kaynak: Gaye Birol arşivi.

Privacy

Resim 2 Balıkesir'in ilk imar planı, Ernst Egli, 1944. Kaynak: Balıkesir Belediyesi arşivi.

Balıkesir, modern mimarlık söyleminin 1930'ların ikinci yarısından başlayarak ve 1940'larda yoğunlaşarak 1960'ların ortalarına kadar etkilerini gösterdiği kentlerden biridir. Modern mimarlığın etkilerinin Balıkesir'de 1940'larda yoğunluk kazanmasının nedeni, ülke çapında üretilen mimarlık söyleminin Anadolu kentlerinde belirli bir zaman diliminin ardından yaygınlaşabiliyor olmasında yatmaktadır. 1940'lardan itibaren ülke genelinde egemen olan mimari anlayış ise rasyonel ve uluslararası üsluptan etkilenen bir modern mimarlık anlayışıdır ve Balıkesir'de kentsel ve mimari modernleşme pratiği ağırlıklı olarak bu üsluba öykünmektedir. Kentte modern mimarlık üretimi diğer büyük kentlere göre daha uzun bir zaman dilimi boyunca devam etmiştir; ülkenin büyük kentlerinde 1930'lar ve 40'larda egemen olan mimari biçimlenme anlayışının kentte 1960'larda yapılan yapılarda bile başarılı bir biçimde sürdürülmekte olduğu, hatta bu yıllarda en yetkin örneklerini verdiği görülür.

Bu çalışmada, 1951 yılında henüz 26 yaşında meslek hayatının başlarında genç bir mimar iken İstanbul'dan Balıkesir'e gelerek on yedi yıl boyunca meslek hayatını Balıkesir'de sürdüren Yüksek Mimar Şeref Demirel'in Balıkesir'deki eserleri incelenmiştir.

Yüksek Mimar Şeref Demirel, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümünden 1951 yılında mezun olmuştur. 50 yılı aşan meslek hayatında çok sayıda yapıya imza atan Demirel, öğrencilik yıllarında şehircilik hocası Seyfi Arkan'ın bürosunda, daha sonra Prof. Halit Temir ve Feridun Akozan hocalarının bürosunda ve 1951'de mezun olduğu yıl Mimar Rüknettin Güney'in bürosunda çalışmıştır. Afife Batur bürodaki çalışma arkadaşlarındandır. Bu sırada, Muharrem Hasbi adında bir iş adamının Rüknettin Güney'e yaptırmakta olduğu Harbiye'deki Kervansaray Apartmanının mimari çizimlerini yapmıştır. 1950 yılında Balıkesir Çarşısı büyük bir yangın geçirmiş, Muharrem Hasbi Bey Belediye'nin projeleri için aradığı büro için, Rüknettin Bey'i tavsiye ederek ihalelere onun girmesini sağlamıştır. Rüknettin Bey, inşaatları denetlemek üzere on beş günde bir Balıkesir'e gidip gelmiş, üçüncü gidişinden sonra projelerde Şeref Bey'in de emeği olduğunu söyleyerek onu da Balıkesir'e götürmüştür. Şeref Bey Balıkesir'e gittiğinde dönemin Balıkesir Belediye Başkanı Tevfik Yoldemir Balıkesir'de kalmasını teklif etmiş, Şeref Bey Rüknettin Bey'in de iznini alarak Belediye Başkanının teklifini kabul etmiştir. Balıkesir'e geldiği 1951 yılından itibaren çok sayıda yapının projelendirilmesini ve yapımını üstlenmiş, bir anlamda Balıkesir'e

Privacy

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümünde edindiği bilgi birikimini aktararak kente modern mimarlığın girişini sağlamıştır.

Yapılan araştırmada Şeref Demirel'in Balıkesir'de bulunan yapılarının bir kısmının yıkılmış olduğu görülmüştür. Bu çalışmada, Demirel'in tasarladığı ve hala ayakta olan 52 Evler, Esenevler, Terzi Hüseyin Ünver Apartmanı, Gazeteci Münir Yenal Binası, Eski Elektrik İşletmesi (şimdiki Devrim Erbil Müzesi ve Kent Arşivi) Binası, Muharrem Hasbi Koray Lisesi ve kısa bir süre önce yıkılmış olan İnaler Apartmanı ve Şirin Palas binalarına yer verilmiştir.

52 Evler

Balıkesir'deki ilk toplu konut inşaatı, yapımına 1952 yılında başlanan ve 1954 yılında tamamlanan, Yüksek Mimar Şeref Demirel tarafından tasarlanmış 52 Evler'dir (Resim 3). Her biri bahçe içerisinde ve iki katlı toplam elli iki adet evden oluşan 52 Evler, gelişmekte olan Balıkesir'de hem konut gelişim alanlarını, hem de çekirdek ailenin kullanacağı, modern hayatın mekansal beklentilerini barınma kültürünün dönüşümüyle bütünleştiren iki katlı ve bahçeli toplu konut tipolojisini belirleyen önemli bir girişimdir. Bu yapılar aracılığıyla kentte o güne dek süregelen barınma ve yaşam kültürünü kökten dönüştüren yeni bir konut kültürü oluşmaktadır (Birol, 2011).

Resim 3 52 Evler Yapı Kooperatifi

(sol) Balıkesir Belediyesi Albümü, 1950-1955 çalışmaları, sağ Şeref Demirel'in arşivi

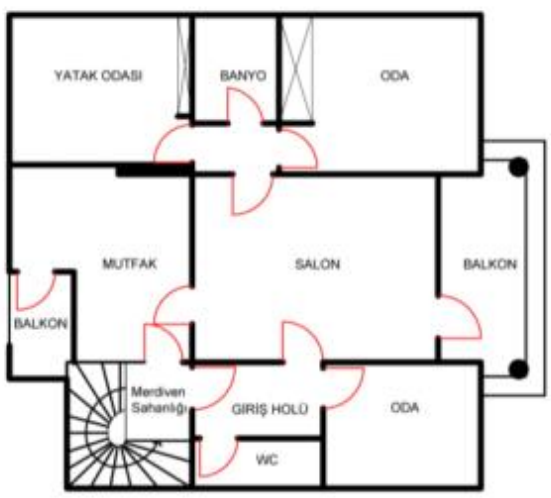
Privacy

Resim 4 52 Evler Yapı Kooperatifinin 1970'li yıllardaki genel görünümünü gösteren kartpostal

Gaye Birol Özerk arşivi

52 Evler'in plan şeması aşağıdaki gibidir (Resim 5). Merdiven sahanlığından daireye biri giriş holüne, diğeri mutfağa açılan iki kapı vardır. Ev sahibi, mutfak girişindeki kapıyı kullanmamaktadır. Giriş holü salon, bir oda ve tuvalete açılır. Salondan, mutfağa, balkona ve dairenin özel kısmı olan banyo, çocuk odası ve yatak odasına girişlerin bulunduğu hole geçişler vardır. Binanın cephesindeki balkon duvarı ve kolonlar cepheyi zenginleştirmektedir. Cephede bulunan tuvalet pencereleri ve merdiven pencerelerindeki boşluklu düzeni mimarın pek çok binada kullandığı görülmüştür.

Resim 5 52 Evler Plan Şeması, 1. kat

52 Evlerden günümüze sadece dört bina ayakta kalmıştır. Binaların üçü kullanılabilir durumdadır ve içerisinde kullanıcılar mevcuttur. Bir tanesinin kapıları kapalı, içine girilmez durumda, kendi haline terk edilmiştir.

Esenevler

Esenevler, 52 Evlerin doğusundaki alanda konumlanmış ve yapımı 1959 yılında tamamlanmış olan 27 konuttan oluşmaktadır. Yapılar plan şemaları, cephe düzenleri, detayları ve bahçe içine iki katlı olarak konumlandırılmış olmalarıyla yapıldıkları dönemin en nitelikli konut yapıları arasında yer alırlar (Resim 6). Günümüzde Esenevlerden sadece üç tanesi ayakta kalabilmiştir.

Privacy

Resim 6 Esenevlerden bir örnek.

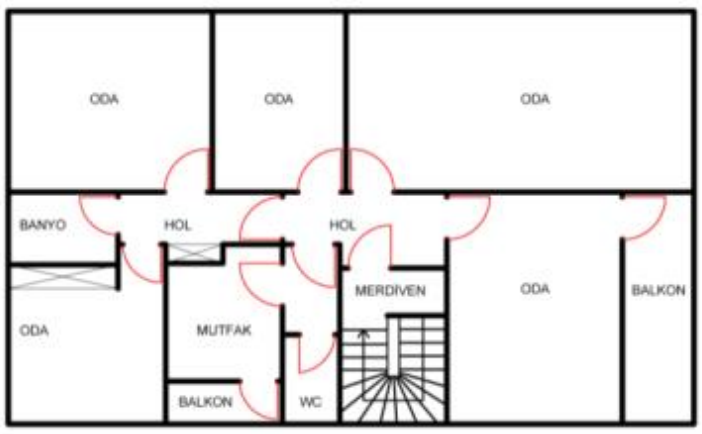
Her bir ev, 135 metrekare üzerinde konumlanmış, iki katlı, her katta dört oda bir salon, mutfak ve banyo mekanlarından oluşurlar. Dış cephede göze çarpan ilk öğe pencerelerdir. Dışa doğru çıkıntı yapan pencerelerin önündeki 50 cm genişliğindeki bu kısım çiçeklik olarak tasarlanmıştır (Resim 7). Dış cephede ilgi çeken bir başka öğe ise merdiven boşluğunu aydınlatan düşey pencere boşluklarıdır. Bu pencere tipi, Şeref Demirel'in tasarımlarında sıklıkla yinelediği unsurlardan biridir.

Resim 7 Esenevler pencere ve balkon detayı

Esen Evler'in plan şeması aşağıdaki gibidir (Resim 8).

Privacy

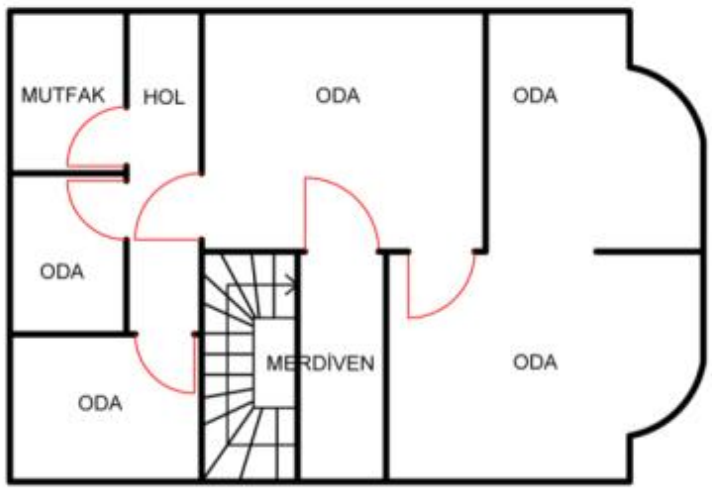
Resim 8 Esenevler Plan Şeması, 1. Kat

Terzi Hüseyin Ünver Apartmanı

1950'li yıllarda konut olarak kullanılmak üzere inşa edilmiş olan yapı (Resim 9), üç katlıdır ve her katında bir daire bulunmaktadır. Balıkesir kent merkezinin en yoğun ve işlek bir bölgesinde konumlanmakta olan yapı, günümüzde merkezi iş alanı içinde bulunduğundan işlevi değişmiş, zemin katı perdeci, birinci katı bilgisayar tamircisi, ikinci katı emlakçı olarak kullanılmaktadır. Binanın plan şeması Resim 10'da görülmektedir.

Resim 9 Terzi Hüseyin Ünver Apartmanı ön görünüşü

Resim 10 Terzi Hüseyin Ünver Apartmanı Plan Şeması, 1. Kat

3 oda, 1 banyo (mutfağın yanı), 1 mutfak olmak üzere tasarlanmış olan yapının güncel kullanıcıları mutfağın yanındaki banyoyu da depo olarak kullanmaktadır. İç mekanda

Privacy

yapılmış birçok değişikliğe karşın, yapı biçimlenme anlayışıyla, sokağa açılan köşeleri eğriselleştirilmiş ön cephesindeki yatay bant biçimindeki pencereleriyle ve geniş saçaklarıyla bulunduğu çevrede karakterini korumaktadır.

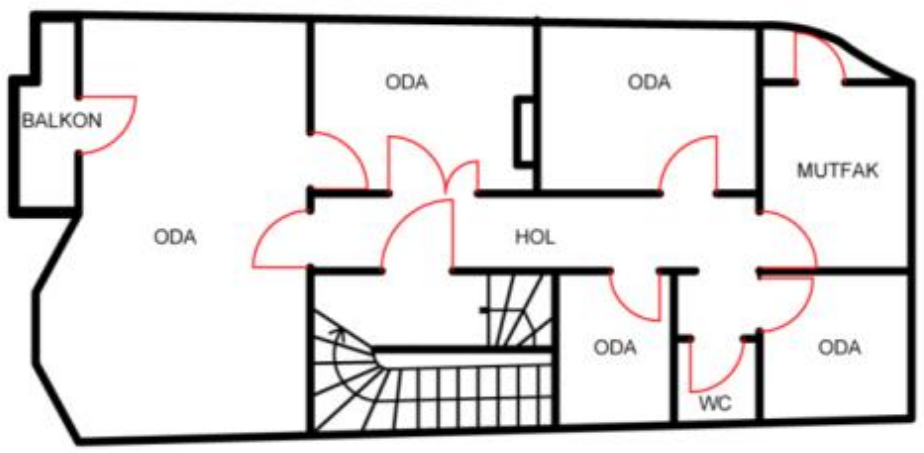
Gazeteci Münir Yenal Binası

Bina, Şeref Demirel'in 1950'li yıllarda Balıkesir'de projelendirme ve yapımını üstlendiği diğer bir modern apartman yapısıdır (Resim 11). Yapının özellikle cephe özellikleri bakımından yapıldığı dönemin biçimlenme anlayışını yansıttığı görülür. Cepheye hareket ve üçüncü boyut katmakta olan balkonlar ve korkulukları Şeref Demirel'in diğer yapılarında da olduğu gibi özenle tasarlanmış ve titizlikle üretilmiş detaylara sahiptir. Cephede birinci kattaki salon mekanından başlayan çıkma, cepheye derinlik katmakta, köşelerin pencere ile dönülmüş olması, bir yandan iç mekanın doğal aydınlatmasına katkıda bulunurken, bir yandan da tasarımın ne denli titizlikle ele alındığının göstergesi olmuştur. Binanın son katı tadilat geçirmiş ve orijinal hali bozulmuştur.

Yapının plan şeması incelendiğinde (Resim 12), her bir dairede 4 oda, 1 mutfak, bugün depo olarak kullanılmakta olan bir banyo, 1 banyo ve 1 tuvalet bulunduğu görülür. Salon ve mutfakta birer balkon vardır.

Resim 11 Mutfak ve salon balkonlarından görünümler.

Resim 12. Gazeteci Münir Yenal Binası Plan Şeması, 1. Kat

Eski Elektrik İşletmesi (şimdiki Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi) Binası

Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi yapısı (Resim 13), Şeref Demirel tarafından tasarlanmış ve 1950'li yıllarda belediye tarafından Elektrik Su Otobüs İşletme Müdürlüğü ve lojman binası olarak yaptırılmıştır. Yapı, 1980'li yıllarda Türkiye

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Elektrik Kurumu, 90'lı yılların sonuna kadar Belediye Su-Otobüs İşletmesi Müdürlüğü olarak kullanılmıştır. 2004 yılında yenilenmiş, zemin ve birinci katları Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yapının ikinci katı kent arşivi olarak kullanılmaktadır. 2004 yılında geçirdiği yenilenme sırasında yapının ön ve yan cephesinde bulunan ve yapıya özellik katan balkonlar kaldırılmıştır (Resim 14). Yapının ön cephesinde bulunan kemer biçimindeki saçak, yapının karakteristik unsurlarından biridir (Birol, 2011).

Yapıda ön cephedeki dolu boş düzeni ve pencerelerin dikdörtgen geometrisi aracılığıyla yaratılan düzen ilgi çekicidir. Yapıda girişin sağ kısmında yer alan merdiven ve iç mekanda birinci ve ikinci katları birleştiren galeri orijinaldir. Söz konusu galeri yapıya mekan düzeni açısından özgünlük katmaktadır. Yapı, hemen yanında yer alan ve 19. yüzyılın sonlarında Elektrik Santrali olarak kullanılmak üzere inşa edilerek daha sonra Belediye Su ve Otobüs İşletmesi olarak kullanılmış olan, şu anda kent yaşantısına Salih Tozan Kültür Sanat Merkezi olarak katılan yapıyla birlikte kentte bir kültür odağı oluşmasını sağlamaktadır (Resim 15). Yapı, gerçekleştirilen yenileme sırasında bazı karakteristik öğelerini yitirmiş olmakla birlikte, fiziksel yönden onarılmış, kullanılmakta olan, kentliyle ve kentle bütünleşmiş bir işlev kazandırılmış olması nedenleriyle Balıkesir'deki modern mimarlık mirasının yaşamakta olan örneklerinden biridir (Birol, 2011).

Resim 13 Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi

Resim 14 Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi, ön cephede kemer biçimindeki saçak ve daha sonra yıkılarak ortadan kaldırılan ve yapıya özellik katan balkonlar görülmektedir.

Kaynak: sol: Mimar S. Cengiz Dikici, sağ: Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi arşivi

Resim 15 Devrim Erbil Çağdaş Sanatlar Müzesi yapısı, Salih Tozan Kültür Sanat Merkezi yapısı ile yan yana konumlanarak kentte bir kültür odağı oluşmasını sağlamaktadır.

Muharrem Hasbi Koray Lisesi

Şeref Demirel tarafından tasarlanmış olan Muharrem Hasbi Koray Lisesi, kentte bulunan nitelikli eğitim yapılarından biridir (Resim 16). Yapı, hayırsever işadamı Muharrem Hasbi Koray tarafından önce ortaokul olarak kullanılmak üzere yaptırılmış, temeli 1957 yılında atılmış ve yapımı 1959 yılında tamamlanmış, açılışı 13 Eylül 1959 günü yapılmıştır.

Yapı, zaman içerisinde birçok değişikliğe uğramış ve özgün niteliklerinin bir bölümünü yitirmiş olmakla birlikte, kütle ve mekan organizasyonu yönlerinden dönemin karakteristiklerini hala yansıtmaktadır. Ayrıca, yapının idari giriş holündeki merdiven (Resim 17), döşemede belirli bir desen yaratacak biçimde uygulanmış mermer ve mozaik döşeme kaplaması, giriş cephesinde yer alan boyama motif (Resim 18) ve yine giriş holündeki rölyef ve arkadlı kısımdaki ankastre oturma elemanları, yapının kalıcılık esasına dayanılarak tasarlanmış yetkin bir modern mimarlık örneği olduğunu belgelemektedir. Bu özgün karakteristikler, yapının ilk inşa edildiği dönemden bu yana geçen zamana başarılı bir biçimde direnerek günümüze kadar gelebilmişlerdir.

Privacy

Resim 16 Muharrem Hasbi Koray Lisesi

Resim 17 Yapının giriş holündeki merdiven

Resim 18 Giriş cephesinde yer alan boyama motif

Bir süre önce yapılan onarım sırasında yapıdaki orijinal ahşap pencere doğramaları pvc doğramalarla değiştirilmiştir. Bu değiştirme sırasında ahşap doğramaların neredeyse yerinden sökülemeyecek kadar sağlam olduğunun görüldüğü okul yetkilileri tarafından belirtilmiştir. Yapının arka kısmındaki çok amaçlı salon orijinal ve dönemin karakterini anlatır niteliktedir. Bu salon da kısa bir süre önce onarım geçirmiştir. Bazı yarı açık mekan niteliğindeki arkadların da zaman içerisinde çevresi kapatılmış ve böylece kapalı geçiş alanları yaratılmıştır. Yapının bahçesine sonradan yapılan spor salonu ve ilave

Privacy

edilen müştemilat niteliğindeki irili ufaklı diğer yapıcıklar, özgün biçimiyle günümüze gelemeyişine yol açan hatırı sayılır müdahalelerdir.

İnaler Apartmanı

Yüksek mimar Şeref Demirel tarafından tasarlanmış olan yapının inşaatı 1954 yılında tamamlanmıştır. Yapı, Ali İhsan Çağan ve Orhan Çağan adlı Arnavut asıllı iki kardeş tarafından yaptırılmıştır. Kullanım amacı konuttur. Apartmanın ilk adı Camandra'dır. Yapı 1966 yılında Haydar İnaler ve İnal İnaler adlı eski Balıkesir esnaflarından olan iki kardeşe satılmış ve apartmanın adı İnaler Apartmanı olarak değiştirilmiştir.

Bulunduğu Çiğdem sokağın girişinde konumlanan bina, cephesindeki özgünlüğüyle kolaylıkla fark edilmekte, nitelikli cephe tasarımı ile kentteki modern apartman mimarisinin en seçkin örneklerinden birini oluşturmaktadır (Resim 19). Cephede çıkma yapan ve birinci ve ikinci katlar boyunca devam eden yatay ve düşey çizgisel elemanlar, cepheyi dinamikleştirerek kütleye üçüncü boyut katmaktadır. Mimarın kendi tasarımı olan balkon korkulukları, düşey çizgisel elemanlar arasında kalan metal levhalar ve balkonlardaki metal çiçeklikler mimarın pek çok binasının cephe tasarımına gösterdiği özeni bu yapıda da sürdürdüğünü göstermektedir (Resim 20).

Konut olarak tasarlanan bina bodrum, zemin ve üç normal kattan oluşmaktadır. Her katta birer daire bulunmakta olup daireler üç oda bir salondan oluşmaktadır.

2014 yılında yapılmış araştırmada yapının projesine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Araştırmanın yapıldığı sırada, yapının kullanıcıları içeri girilmesine izin vermemişlerdir. Kısa süre önce bina yıkılmış, kentteki önemli bir modern mimarlık ürünü kaybedilmiştir.

Resim 19 Yıkılan İnaler Apartmanı

Privacy

Resim 20 İnaler Apartmanından cephe ve balkon detayı

Şirin Palas

Balıkesir'in en prestijli alışveriş caddelerinden biri olan Milli Kuvvetler Caddesinde yer alan ve yapımı 1954 yılında tamamlanan Şirin Palas (Resim 21), Mustafa ve Mehmet Kula kardeşler tarafından Mimar Şeref Demirel'e otel olarak kullanılmak üzere yaptırılmıştır. Yapı 1983 yılına kadar otel olarak kullanılmış, bu tarihten sonra konut ve ticaret işlevlerini üstlenmiştir.

Dört katlı yapının zemin katında mağazalar, birinci, ikinci ve üçüncü katlarda biri büyük olmak üzere beş oda bir ortak banyo ve iki ortak wc, teras katta üç oda ve bir ortak wc bulunur. Yapının çatısında terasın üzerindeki saçağı on adet kolon taşımaktadır. Saçak, yapının en vurgulu bölümünü oluşturmaktadır (Resim 22). Saçaktaki betonarme döşemede dikdörtgen biçiminde boşluklar bırakılmış ve bu boşluklara renkli camlar yerleştirilmiştir.

Yapı kısa bir süre önce yerine yeni bir ticari işlevli bina yapılmak üzere yıkılmıştır.

Resim 21 Şirin Palas

Privacy

Resim 22 Şirin Palas, teras katı

Sonuç

Yeni Çarşı inşaatı için Balıkesir'de ilk geldiği günden Balıkesir'den ayrıldığı döneme kadar kentteki birçok yapıya imzasını atmış olan Şeref Demirel'in modern mimarlık anlayışının Balıkesir'deki gelişimine ve yaygınlaşmasına büyük katkıları olmuştur. Özellikle bahçeli konut ve apartman tipindeki konutların tasarımında Balıkesir'de daha önce görülmemiş yenilikler gerçekleştirmiştir. Demirel'in ayrıca Balıkesir Hava Lojmanları, Zirai Donatım Kurumu İdari Binası ve Lojmanları ve 1955 yılında Edremit-Burhaniye'de projelendirdiği ve inşaatını takip ettiği Prena Yağ ve Sabun Fabrikası yapısı gibi incelenmeye değer başka yapı örnekleri de bulunmaktadır. Şeref Demirel'in bu çalışmada sözü edilen yapılarının dışında, çoğu şahıslara yapılmış konut yapıları olmak üzere birçok başka yapının da tasarım ve üretiminde yer aldığı bilinmekle birlikte, bu yapılara ilişkin bilgiye ulaşılamamıştır.

Balıkesir'den ayrıldıktan sonra İstanbul'a yerleşen Şeref Demirel, Üsküdar, Beşiktaş, Sultanhamam, Edirne, Kırklareli İş Bankası şube binaları ile Beyoğlu Ziraat Bankası Şube Binasının inşaatını gerçekleştirmiş, bir kısmının da projelerini üstlenmiştir. Projelendirdiği ve yapımını bizzat üstlendiği yapılarda gayet titiz bir şekilde çalışarak kullanışlı, dayanıklı, zamanının ruhunu yansıtan eserler vermiştir. 19 Şubat 1925'te Bolu-Mudurnu'da dünyaya gelen Yüksek Mimar Şeref Demirel, 17 Şubat 2009 günü İstanbul'da aramızdan ayrılmıştır.

KAYNAKLAR

Birol, G. (2004). "Bir Batı Anadolu Kasabasının Modern Bir Kente Dönüşümünün Hikayesi: 1940-1960 Yılları Arasında Balıkesir'de İmar Etkinliklerine Genel Bir Bakış", Ege Mimarlık Dergisi, sayı:51, 2004/3, s. 10-16.

Birol, G. (2004). "İlk Toplu Konutlar", Docomomo_Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları I, 10-11 Kasım 2004, ODTÜ Mimarlık Fakültesi-Ankara.

Birol, G. (2011). "Cumhuriyet Dönemi Modern Mimarlık Pratiğinin Balıkesir'deki İzleri", Cumhuriyetin Mimari Mirası Sempozyum ve Sergisi Bildiriler Kitabı, Mimarlar Odası Genel Merkezi, Ankara, 26-27 Şubat 2009, s.273-290.

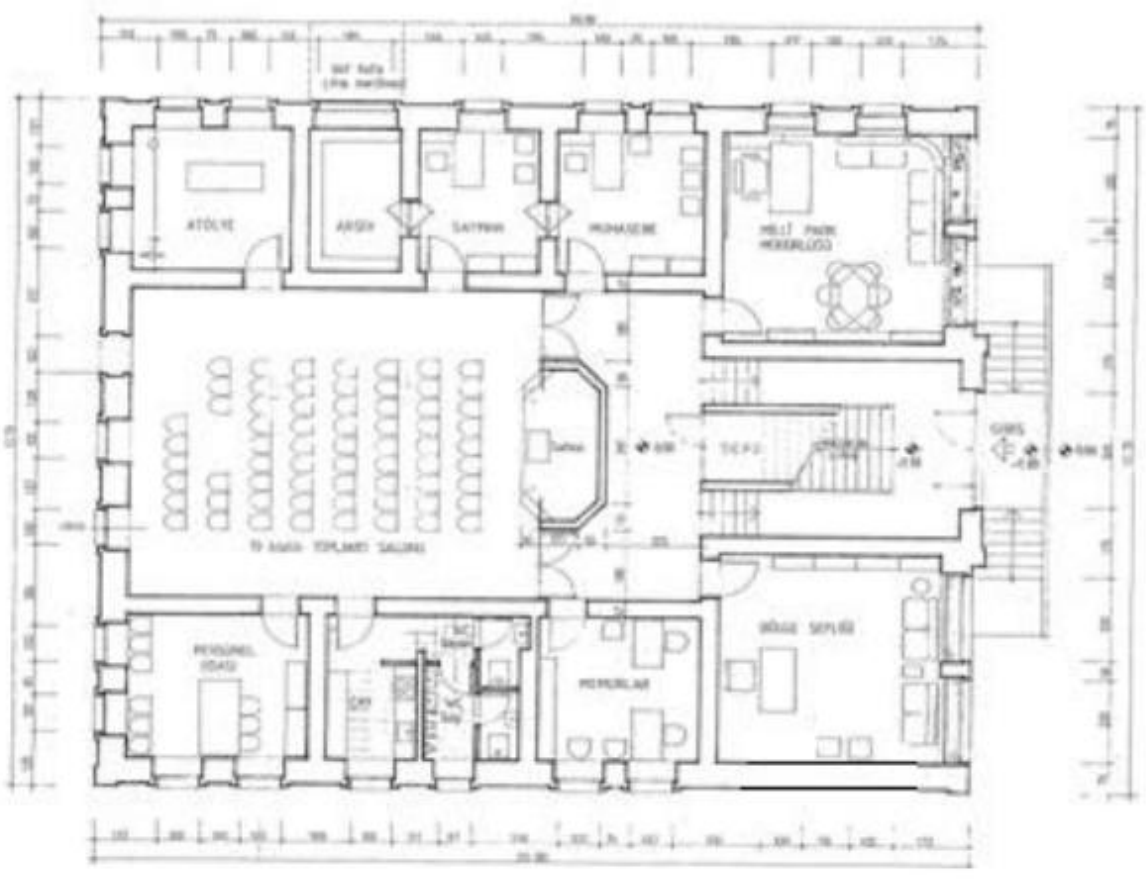
Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Zafer Müzesi

Afyonkarahisar

Privacy

Zafer Müzesi
Afyonkarahisar

Büşra Gümüş, Esra Yaldız
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Zafer Müzesi, Afyonkarahisar şehir merkezinde, Milli Birlik Caddesi üzerinde; 16 pafta, 358 ada, 29 parselde yer almaktadır. Karşısında şehrin büyük parklarından olan Anıtpark bulunmaktadır. Yapının hangi tarihte ve kim tarafından inşa edildiği net olarak bilinmemektedir. Ancak 1913-1915 yıllarında, dönemin belediye başkanı Saitoğlu Mehmet Sait Efendi tarafından inşa ettirildiği konusunda görüşler yaygındır. Büyük Taarruz yıllarında Yunan Karargahı olarak kullanılan yapı, 1922 yılında Yunan işgalinden sonra Türk Karargahı olarak kullanılmıştır. Ardından 1935 yılına kadar Afyonkarahisar Belediye binası, 1940'da Doğumevi ve PTT Başmüdürlüğü, 1963'te İl Emniyet Müdürlüğü olarak kullanılmıştır.1992 yılından beri de Müze olarak kullanılmaktadır.

Afyonkarahisar'ın ilk belediye binası olarak yapılan yapı; Anadolu'da özel olarak inşa ettirilen ilk belediye binası olması , Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin planlandığı ve taarruz emrinin verildiği; Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Garp Cephesi Komutanı İsmet İnönü, Genel Kurmay Başkanı Fevzi Çakmak ve Garp Cephesi Hareket Şube Müdürü Tevfik Bıyıklıoğlu'nun bu tarihi binada kalmalarından dolayı oldukça büyük tarihi önem arz etmektedir. Bundan dolayı hem anı değeri, hem belge değeri hem de erken modernizmin, cumhuriyet dönemi mimarlığının mimari karakteri ve özgünlük değerlerini bünyesinde barındırmaktadır. Yapı, dikdörtgen planlı ve iki katlı olarak inşa edilmiştir. Kareye yakın dikdörtgen bir plan şemasına sahip olan yapı, merkezden dağılan bir özellik göstermektedir. Yapının girişi Milli Birlik Caddesi yönünden, öne ve yukarı taşan sivri kemerli taç kapıdan sağlanmaktadır. Giriş holünde yer alan merdiven ile üst kat bağlantısı sağlanmaktadır. Zemin katta giriş cephesinde dikdörtgen pencereler kullanılır iken diğer cephelerde basık kemerli pencereler, birinci katlarda ise sivri kemerli pencereler kullanılmıştır. Yapının genel cephe karakterinde asimetri hakimdir. Kırma çatılı ve geniş saçaklı olan yapı anıtsal bir görünüm sergilemektedir.

Yapı, Cumhuriyet dönemi Türkiye'sindeki, mimarlık arayışları içerisinde I. Ulusal Mimarlık akımı olarak nitelendirdiğimiz, erken modernizm döneminin anıtsal özelliklerini bünyesinde taşımaktadır. Özellikle cephede kullanılan kemerli pencereleri, geniş saçağı, anıtsal nitelikli giriş kapısı ile neo klasik üslubun özelliklerini taşımaktadır. İnşa edildiği dönemin malzemesini, işçiliğini, yapım sistemini, mimari üslubunu barındıran yapı, görsel belge olmasının yanı sıra tarihsel bir belge niteliği de taşıdığından dolayı Türkiye Modern Mimarlığının erken dönem ürünlerinden biri olarak korunması gerekmektedir.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Paşa Konağı
Nevşehir

Privacy

Paşa Konağı
Nevşehir

Elvan Kumtepe
Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Yapı, 10 nolu pafta, 220 nolu ada ve 52 nolu parselde, kentin ana ulaşım aksı Atatürk Bulvarı ve Süar Sokak arasında yer almaktadır. İlk dönemlerde yakın çevresindeki yapılar (doğusunda Adliye ve PTT Binası, batısında Askeri Gazino, kuzeyinde Maliye, Emniyet ve Defterdarlık) günümüzde yerini başka yapılara bırakmıştır. Güneyindeki park, içerisindeki 1971'de yapılan Atatürk Anıtı ile kamusal alan niteliğini sürdürmekte ve yapıya görkemli bir giriş aksı sağlayarak yapının anıtsallığını desteklemektedir.

Konak, Nevşehir Niğde'ye bağlı iken 1926-1927 yıllarında inşa edilmiştir. Yapı, Nevşehir'in il olduğu 1954'e kadar Paşa Konağı ve Kaymakamlık Binası olarak kullanılmıştır. 1954 sonrasında Hükümet Konağı ve Valilik Binası olarak işlevini sürdürmüştür. 1979'da Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından hazırlanan raporda kültürel, mimari, tarihsel ve toplumsal açılardan önemi nedeniyle koruma altına alınmıştır. 2001'de Emre Madran ve Nimet Özgönül'ün hazırladığı rölöve renovasyon projesi ile işlev değişikliğine gidilmiştir. 2004'te yapılan müdahaleler sonrasında günümüzde Kapadokya Eğitim Merkezi (KAPEM) olarak kullanımına devam edilmektedir.

Dikdörtgen gövdeli yapı yığma biçimde kesme taştan iki katlı olarak yapılmıştır. Güneye yönlenmiş geniş cephesinde yer alan orta giriş aksı doğrultusunda simetriktir ve orta akstan bir merdiven ile yapıya girilmektedir. Üst katta ana giriş kapısının üst kısımdaki balkon sayesinde dönemsel bir dokunuş ile giriş daha vurgulu, tanımlı ve davetkârdır. Simetrik cephe ve plan sistemi görülen yapıda ön cephede orta giriş ve köşe akslarda gövdeden dışa taşarak ayrışan lineer formu kıran hareketlilikler görülmektedir.

Simetrik plan çözümlemesi görülen yapıda özgün halinde toplam 2 çok amaçlı salon, 25 oda ve 2 ıslak hacim görülmektedir. Rölöve renovasyon projesi ile yönetim, atölyeler, sergi salonları ve mutfak düzenlenmiştir. İç mekânda özgününde zemin ve tavanda kullanılan ahşap malzeme yerini zeminde epoksi kaplama, tavanda sıva ve boyaya bırakmıştır. Duvarlarda kesme doğal taş dış cephe ve iç mekanda hissedilmektedir. Pencereler geniş olup üstleri kemerli ve kenarları bordür ile çerçevelenmiştir. İki kata da aynı şekil ve büyüklükte devamlılık göstermektedir. Çatı kırma ahşap çatı sistemde ve geniş saçaklıdır.

Paşa Konağı Nevşehir'de simgesel ve nitelikli bir Erken Cumhuriyet Dönemi yapısı olarak kente değer katmaktadır. Anıtsallığı, plan sistemi, cephe karakteri, yalın dili ve yöresel malzeme kullanımı ile Cumhuriyet ideolojisinin yansıtıldığı günümüze kadar gelen önemli uygulamalardan biri olarak kente değer katmaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Subay Orduevi ve 5. Kolordu Binası
Çorlu

Privacy

Subay Orduevi ve 5. Kolordu Binası Çorlu

Ayşe Durukan Kopuz, Esen Gökçe Özdamar, Özlem Güney Karadişoğulları
Namık Kemal Üniversitesi

Özet

Çorlu Subay Orduevi ve 5. Kolordu binası, mimar Abdullah Ziya Kozanoğlu tarafından tasarlanmış, yapıların 1936 yılında inşaatına başlanmış 1937 yılında aynı tarihte tamamlanmıştır. Her iki binada 1937 yılında hastahane olarak kullanılmış, 1938 yılında Askeri hastanenin yapılması üzerine işlevi değiştirilmiştir.

Kolordu komutanlığı binası, dikdörtgen yapılı, bodrum ve iki normal kattan oluşur. Gösterişten uzak, cephe ve planda simetrik bir yapısı vardır. Cephedeki kat silmeleri dikkat çekicidir. Girişin yanında iki adet galeri boşluğu vardır. Yapı girişi iki kolonla vurgulanmış ve üstü balkonla kapatılmıştır. Günümüze ulaşan kütle düzenlemeleri, cephe ögeleri, açık teras çıkmaları ve iç mekân ayrıntıları, binanın dikkat çeken özelliklerindendir. İki katlı olarak inşa edilen Orduevi, düz çatılı, yatay hatların ve dairesel pencerelerin kullanımıyla dikkat çeker. Sonra dan bir takım müdahalelerle değişiklik yapılmış olsa da, hala özgünlüğünü korumaktaıdr. Her iki binada da, modern mimarlığın fonksiyonel, sade, kullanışlı öğretileri binanın her noktasında görülmektedir. Balkon ve saçaklardaki çıkmalar, yatay hatlar ve kat silmeleri modern mimarlığın özelliklerindendir.

Bu niteliklerin günümüze dek özgün biçimlenmelerini koruyarak ulaşması, tasarım değeri ve ilgili diğer değerlerin tanımını ve varlığını güçlendirmektedir. Yapıların kent içindeki özgün konum ve çevre ilişkilerini koruyor olması ve sosyo-kültürel açıdan tarihi kimlik ile ilişkisi bir bütün olarak değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Yapıların özgün işlevini günümüze dek sürdürmüş olması önemlidir. Tüm Trakya Bölgesi için dönem açısından ve yapı türü olarak değer taşıyan binaların, yeni donanımlarla güncellenerek özgün işlevini sürdürmesinin yararlı olacağını; bu süreçte, ilk tasarımının özenle korunması gerektiğini düşünmekteyiz.

Çorlu Subay Orduevi ve Kolordu binalarının, Türkiye modern mimarlık tarihinin nitelikli birer temsilcisi olarak korunmasını olumlu bir çaba olarak değerlendiriyoruz. Yerleşkenin geleceğe aktarılması yolundaki koruma çalışmalarının, mevcut tasarım, özgünlük, bütünlük ve kent için önemli olan, tarihi belge, toplumsal hafıza ve simge değerlerinin sürdürülmesine dayalı bir anlayışla planlanmasının gerektiği açıktır. Yoğun bir kentsel yapılaşma arasında bir vaha gibi kalmış olan bu yapılarının Çorlu halkının yararlanacağı birer mekân olarak yaşatılması ve korunması gerektiğini önemle vurgulamaktayız.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Hükümet Konağı
Erzincan

Privacy

Hükümet Konağı
Erzincan

Arzu Güncü, Seda Yılmaz, Semi Atlı
Erzincan Üniversitesi

Özet

Erzincan, tarihi süreçte büyük can ve mal kaybına yol açan deprem kaynaklı doğal afetlerle sık sık karşılaşan kentlerden biridir. Özellikle 1939 depremiyle tamamen yıkılın kent, farklı bir alanda, modern bir anlayışla yeniden inşa edilmiştir. Bu süreçte kent peyzajına katılan ilk idari yapılarından biri, mimarı ve yapım yılı tam olarak bilinmemekle beraber 1945 yılında hizmete açılan Hükümet Konağıdır. 1991 yılına kadar tescillenmeyen yapı, 1983'de ihtiyacı karşılayamadığı gerekçesiyle yıkılmak istenmiş, ancak Anıtlar Kurulu'nun "mevcut yapının her ne kadar eski eser değil ise de Cumhuriyet dönemi yapısı olarak korunması gerektiği" yönündeki kararı doğrultusunda, ek bir bina yapılarak, özgün işleviyle korunması sağlanmıştır. 2010 yılında basit onarımı içeren restorasyon uygulaması ile de yenilenmiştir.

Yapı, kentin önemli caddelerinden Ordu Caddesi üzerinde ancak caddeden geri çekilerek oluşturulmuş bir meydanda bulunmaktadır. Dikdörtgen planlı (52.50x6.60 m.) ve yükseltilmiş bodrum kat üzerinde iki kat şeklinde tasarlamış ve alana kuzey-güney doğrultusunda yerleştirilmiştir. Dolayısıyla kütlenin uzun yönündeki doğu cephesi meydana ve caddeye hakimdir. Izgara sistemli ve simetrik plan şemalı yapının doğu-batı aksında ana giriş, güney ve kuzey aksında yan girişler, her iki katta bina boyunca uzanan bir koridor üzerinde ise toplamda 77 ofis yer almaktadır. Katlar arasındaki sirkülasyon, merkezi merdiven ile iki yan merdivenle sağlanmaktadır. Birinci kattaki Vali Ofisi ise giriş bölümünün üzerindedir. Bu ofis ve ana giriş, duvarların öne çekilmesi, yükseltilmesi ve çatı izi, benzer şekilde iki yanda yer alan merdivenler de hem duvarların öne çekilmesi hemde farklı pencere düzeni ile cephede vurgulanmaktadır. Dolayısıyla ön cephede, düşeyde hizalanmış ve ritmik tekrara dayanan modüler pencere (söveli) düzeniyle oluşturulan yatay etki, kütleyi dik kesen üçlü düzenle de dikey etkinin oluşturulduğu görülmektedir. Yapının arka cephesi ön cephe ile aynı özellikleri taşımaktadır. Ancak merkezi merdivenin öne doğru çekilen duvarı ek bina ile birleşmektedir. Kagir sistemle inşa edilen yapının su basman kotu sarı renkli kesme taş, diğer kısımlar ise sıvalıdır.

Bu özellikleriyle Erzincan Hükümet Konağı II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin etkileri ve özeliklerini taşımakta ve bu akımın Erzincan'daki mirasını oluşturmaktadır. Ayrıca 1939 sonrası, Cumhuriyet dönemi modern kentlerinden biri olan Erzincan'ın, yeniden inşasına tanıklık ederek, kent belleğinin önemli bir taşıyıcısı olması nedeniyle de korunması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Karatay Kaymakamlık Binası
Konya

Privacy

Karatay Kaymakamlık Binası
Konya

Esra Yaldız, Tuba Bülbül Bahtiyar
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Yapı, Konya ili, Karatay ilçesi, Mevlana Caddesi üzerinde tarihi kent merkezinde yer almaktadır. Selçuklu döneminden günümüze Mevlana aksı kent merkezi olarak nitelendirilmektedir. Alaaddin tepesinden Mevlana ya kadar uzanan aksın üzerinde yer alan yapının yakın çevresinde Selçuklu döneminden günümüze kente kimlik kazandıran bir çok mimari ürün yer almaktadır. Ayrıca yapı, Şerafettin Cami, İplikçi Cami, Mahkeme Hamamı gibi, Selçuklu, Osmanlı ve Beylikler Dönemi yapılarının yanı sıra; Yapı Kredi Bankası, Ziraat Bankası, Postane ve Valilik Binası gibi Erken Cumhuriyet Dönemi yapıları ile Mevlana Çarşısı Fatih Çarşısı, Şahin Otel, Merkez Bankası gibi 20. yüzyıl Konya modern mimarlık örneklerinin de bir arada bulunduğu bir doku içerisinde konumlanmaktadır. Bölgede genellikle bitişik nizamda yapılmış 4-5 katlı yapılar geleneksel ticaret mekanları ile birlikte yer almaktadır.

Konya Belediyesi tarafından 1958 yılında Özel İdare ve Nafia Müdürlüğü olarak tasarlanmış olan yapı, daha sonrasında Karatay Kaymakamlığı olmuştur. 2016'da Kaymakamlığın yeni binaya taşınmasıyla büyük bir tadilat geçirmiş ve günümüzde Karatay Nüfus Müdürlüğü olarak kullanılmaktadır.

Yapı, dönemin modern mimari anlayışına uygun olarak net geometrik biçimler ve yalın çizgiler ile tasarlanmıştır. Cephe özelliklerine bakıldığında yapıldığı dönemin mimari karakterlerinin izlerini taşıyan bir yapıdır. Cephede, dengeli tam tekrardan oluşan aralık ve boşluklar yer almaktadır. Her cephede kendi içerisinde bir ritim söz konusudur. Giriş katı diğer katlardan farklı olarak daha geride ve daha şeffaf tasarlanmıştır. Ön cepheye ve yan cepheye açılan pencereler tekrarlı, küçük ve düşey bantlar şeklindedir. Cephede oluşturulan düşey şeritler ile yapının hem olduğundan daha uzun hem de anıtsal görünmesi sağlamıştır.

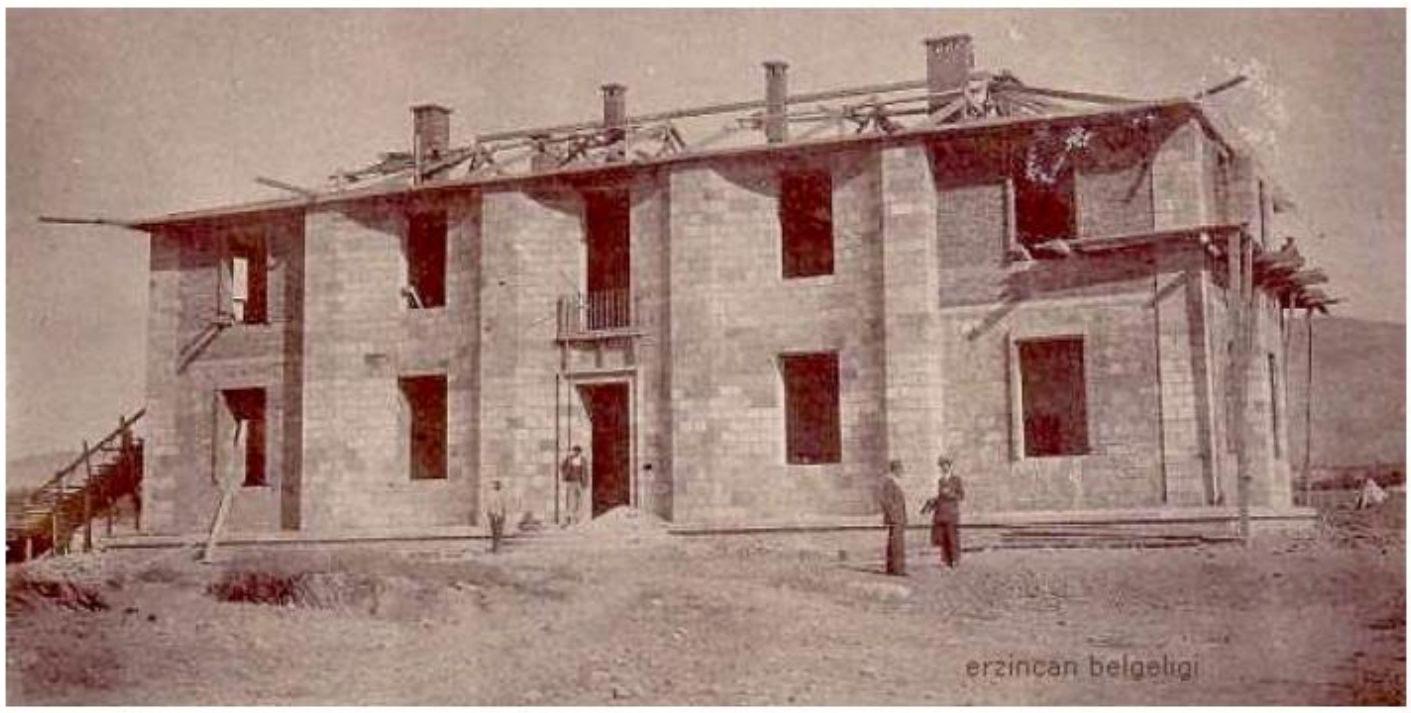
Yapı, Konya kenti içerisinde bir çok yapı ile birlikte kente kimlik değeri kazandırmaktadır. Bütüncül bir koruma anlayışı kapsamında Mevlana aksı kentin geçirdiği değişim sürecinin tanıklarından biridir. Ayrıca toplum için belge değeri taşıyan modern mimarlık ürünlerinden biri olarak da nitelendirilebilir. Konya'da 1950 li yıllardaki modern mimarlık çizgisini temsil etmesi bakımından da önemlidir. Yapının halen kullanılıyor olması günümüze kadar ayakta kalmasını sağlamıştır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Eski Belediye Binası
Erzincan

Privacy

Eski Belediye Binası Erzincan

Fatma Zehra Çakıcı, Tuncer Çağrı Çakmur
Atatürk Üniversitesi
İsmet Emre Usta
Dokuz Eylül Üniversitesi

Özet

Birinci derece deprem bölgesinde yer alan Erzincan şehri, tarih boyunca şiddetli depremlere maruz kalmıştır. Tarihinin en yıkıcı depremlerinden biri olan 1939 depremi sonrasında yeniden yapılanma sürecine giren şehirde 1939-1950 yılları arasında hükümet konağı, okul, tekel binası, ziraat bankası ve pansiyon gibi çok sayıda kamusal yapı inşa edilmiştir. 1939 depreminden önce Asaf Paşa tarafından yaptırıldığı bilinen bir belediye binası bulunduğu; ancak depremle birlikte bu yapının yıkılması sonucunda, 1939 tarihinden sonraki bir dönemde bu çalışmaya konu olan belediye binasının yapıldığı anlaşılmaktadır.

Belediye binası, Erzincan-Erzurum şehirlerarası yolu üzerinde şehir merkezinde, Dörtyol mevkii olarak anılan şehrin en işlek kavşak noktasında yer almaktadır. Ordu Caddesi üzerindeki askeri yapılar ve hükümet konağı binası ile birlikte değerlendirildiğinde, yapı konumu itibariyle diğer kamusal ve yönetim yapılarıyla aynı bölgede ve yakın ilişkide tasarlanmıştır. Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescillenen yapı (10.05.1991/306), yeni belediye hizmet binasının açılmasıyla birlikte Erzincan Belediyesine bağlı Evlendirme Dairesi olarak hizmet vermektedir. Yapının yakın çevresinde çok sayıda alış-veriş ve yeme-içme mekânları bulunmaktadır. Yapının günlük kullanım faaliyetlerine cevap verebilmesi için yapılan bakım ve basit onarımların dışında yapı esaslı bir onarım geçirmemiştir.

Oldukça büyük ancak çok düzenli olmayan bir bahçenin içinde bulunan yapının giriş cephesinin önünde üçgen formlu bir havuz bulunmaktadır. Bu havuzun etrafında (Mustafa Kemal Atatürk, Batuhan, Timur, Babür Şah, Osman Bey, Mete, Panu, Atilla ve Aksuvar) 9 ünlü Türk büyüğünün heykelleri ve heykellerin hemen arkasında bayrak direkleri yer almaktadır. Ulusal günler ve bayramlardaki resmi törenler ve kutlamalar bu alanda yapılmaktadır. Yığma sistemle inşa edilen binanın yapımında düzgün kesme taş kullanılmıştır. Dört cephedeki çıkmalarda ve köşe birleşimlerinde görülen taş örgüsünün dışındaki bölümler sıva ile örtülü durumdadır. Plan özellikleri bakımından değerlendirildiğinde, yapı bodrum, zemin ve birinci kat olmak üzere 3 kattan oluşmakta ve tüm katların simetrik bir plan şemasına sahip olduğu gözlemlenmektedir. İç mekânda dikkat çekici süsleme elemanları tavanlarda ve kapı-pencere çevrelerinde gözlemlenmektedir. Yapının en önemli cephesi konumunda bulunan güney cephesi, cephenin merkezinde konumlanan giriş kapısıyla giriş cephesi olma özelliğini taşımaktadır. Kapının üzerinde ise bir adet balkon konumlanmaktadır. İki renkli kesme taş malzemenin kullanıldığı ve zengin cephe hareketlerine sahip yapı özenli bir işçilikle

Privacy

inşa edilmiş olup, cumhuriyet dönemine ait nitelikli modern mimarlık mirası eserlerden biri olarak değerlendirilebilir.

Privacy

Özel İdare Binası
Burdur

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Özel İdare Binası
Burdur

Sevim Ateş Can, Hilal Tuncer
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Özet

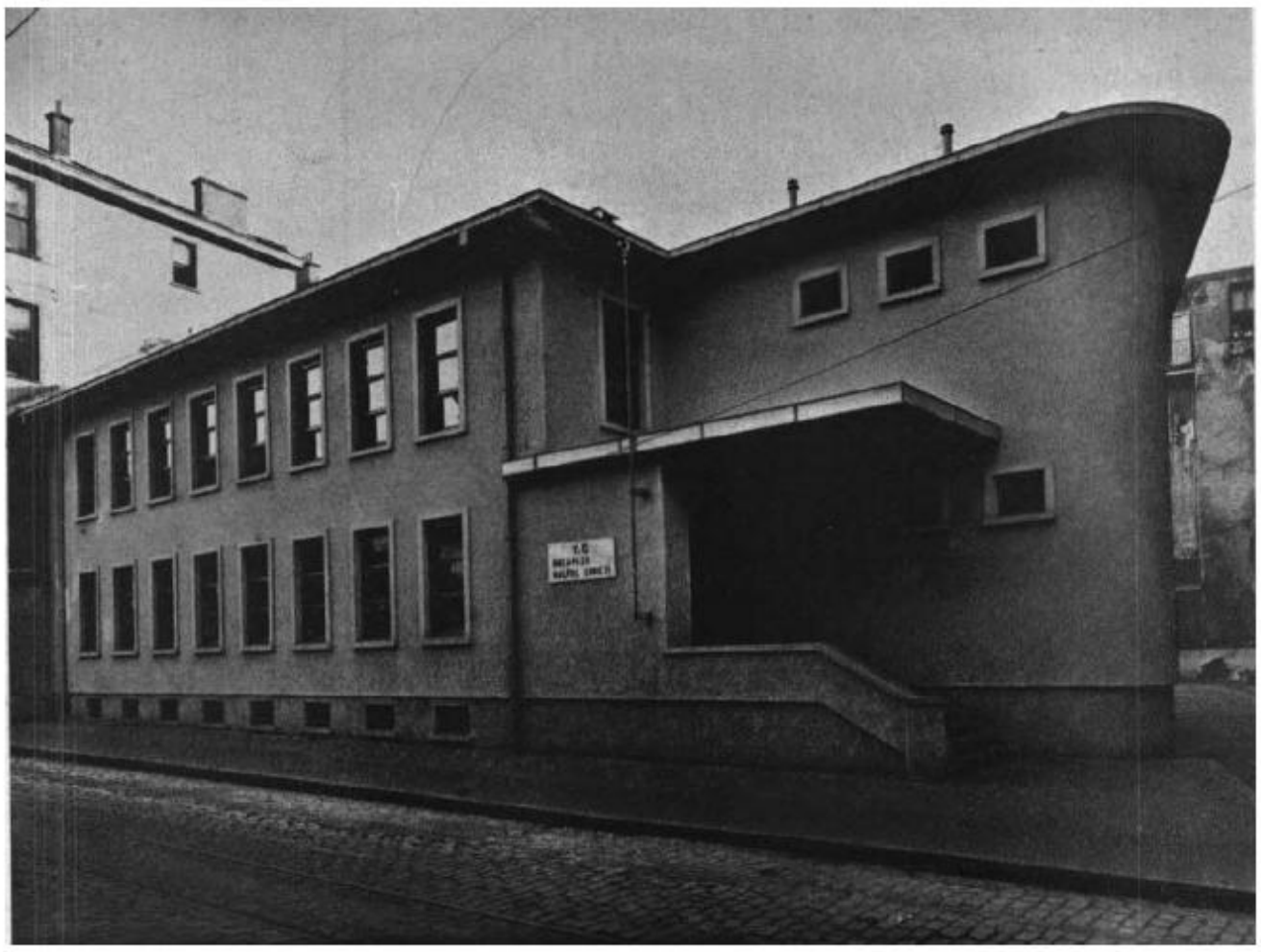
Burdur, Türkiye'de Belediyeler Birliği'ni kuran ilk kent olarak ifade edilmektedir. 1966 yılında, "İl Özel İdaresi ve Belediyeler Bayındırlık Birliği Tüzüğü" hazırlanarak birliğin kuruluşu yapılmış ve 1967 yılında faaliyete geçirilmiştir. Vali başkanlığında, 12 belediye ve il özel idaresi bu birliğin üyeleri olmuştur. İl, ilçe ve köylerdeki milli eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri, teknik ziraat hizmetleri, veterinerlik hizmetleri ve yol-su-elektrik çalışmaları özel idarenin başlıca görevleridir.

Burdur Özel İdare Binası, kent merkezinde, Cumhuriyet Meydanı'nın güney yönünde konumlanmaktadır. Günümüzde, işlevi değişmiştir ve bugünkü il özel idaresinin lojmanı olarak görev yapmaktadır. Yanında yer alan ve 1971 Burdur Depremi'nde yıkılan Halkevi binasının yerine "50. Yıl Kültür Sitesi" - bugünkü İl Özel İdaresi Binası inşa edilmiştir.

İnşa edildiği dönemdeki işleviyle Burdur Özel İdare Binası, 1960'lı yılların modern mimari üslubunu yansıtması nedeniyle belge niteliği taşıyan önemli bir yapıdır. Cephe mimarisinde, binadan bağımsız bir betonarme iskelet sisteminin estetik özellikleri ile ön plana çıktığı bir yapıdır. Bu bağımsız kurgu adeta bir giydirme cephe rolü üstlenmektedir. Belli bir düzendeki dairesel formlu kolonlarla, ana binanın dışında, zeminden çatıya kadar uzanan ikinci bir cephe oluşturulmuştur. Kolonlar tarafından taşınan yatay yöndeki beton parapet duvarları ve zemin katındaki beton güneş kırıcılar cephe kurgusunu tamamlamaktadır. Dışa çıkan bu ikinci cephe sistemi zemin katında bir kolonad oluşturmaktadır. Betonarme sistemin oluşturduğu plastik etkinin cephe tasarımına yansıdığı bir yapı olma özelliği ile de dikkati çekmektedir.

Privacy

Hocapaşa Maliye Şube Binası
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Hocapaşa Maliye Şube Binası İstanbul

Şeyda Şen
İstanbul Kültür Üniversitesi

Özet

1939-1950 yılları arasında İstanbul'da birçok kamu yapısı inşa edilmiş, Maliye Bakanlığı tarafından artan ihtiyaç doğrultusunda inşa ettirilen maliye şube binaları da bu dönemde yeni bir tip olarak ortaya çıkmıştır.

1938'de İstanbul Defterdarlığı tarafından yaptırılmış olan Hocapaşa Maliye Şubesi, İstanbul'da maliye şubesi işlevi ile inşa edilmiş ilk örnektir. Yapı, İstanbul Nafia Direktörlüğü yapı bürosu tarafından tasarlanmış, 45 bin liraya mal olmuştur.

Hocapaşa Maliye Şubesi, Fatih ilçesi Sirkeci semtinde Hüdavendigar Caddesi üzerinde yer almaktadır. Bodrum üzerine iki katlı olan yapı düz bir arazi üzerine yerleştirilmiştir. Yapının kuzey cephesinden geniş basamaklı bir merdivenle ulaşılan ana girişi düz bir çatı ile örtülerek vurgulanmıştır. Yapının batı yönünde yer alan arka cephesinde servis girişi vardır. Günümüze kadar gelen her iki giriş kapısı da metaldir.

Yuvarlatılmış köşesi, dikey bölmeli pencereleri ve pencerelerin beyaza boyalı söveleri yapının dönemin mimarlık özelliklerini yansıtan cephe özellikleridir. Yapının her iki cephesinde de uzun dikdörtgen pencereler eşit aralıklarla dizilmişlerdir. Üç bölmeli ve sürme tarzda olan ahşap pencereler, günümüzde özgün boyutları korunarak PVC esaslı malzeme ile değiştirilmiştir.

Yapının günümüzde değiştirilen özgün plan düzeninde, bodrum katında sığınak, arşiv ve kalorifer dairesi yer almıştır. Zemin ve birinci kat planları birbirinin aynıdır ve memur odaları ile hollere ayrılmıştır. Her iki kattaki hollerde memurlar ve vergi mükellefleri arasındaki ilişki ceviz bankolar ile ayrılmıştır. Bütün koridorlar ve holler mozaik çini kaplanmıştır. Memurlara tahsis edilen odalar ve sahalar ise meşe parkedir. Geniş basamaklı ve iki kollu merdivenlerin korkulukları dönemin çizgilerini yansıtan yalın demir işçiliği göstermektedir.

Özgün durumunda bodrum üzerine iki katlı olan yapıya daha sonra bir kat eklenmiştir. Günümüzde Maliye Bakanlığı'na bağlı denetim birimi olarak kullanılan yapının plan düzeni değiştirilmiş, özgün durumunda her iki katta da açık olarak kullanılan holler kapatılarak, dar bir koridorla ulaşılan müfettiş odalarına bölünmüştür. Bütün koridor ve holler karo seramik ile, müfettiş odaları ise ahşap görünümlü plastik esaslı malzeme ile kaplanmıştır. Özgün durumunda karo mozaik kaplı olan iki kollu merdiven ise mermer kaplanmıştır. Yapının batı cephesinde bulunan servis girişine ait merdivenin sahanlık penceresi kapatılmıştır.

Betonarme iskelet sistemi ile yapılan binanın cepheleri mozaik sıva ile kaplıdır. Üst örtüsü kiremitli eğimli çatıdır.

Yapı kütlesinin kuzey yönündeki köşesi, dönemin mimarlık özelliklerinden birini yansıtan biçimde yuvarlatılmıştır. Uzun dikdörtgen ve beyaza boyalı söveli pencereleri,

Privacy

gri mozaik sıva kaplı cephesi, merdivenlerin yalın metal korkuluklaır ve yalın metal giriş kapıları dönemin belirgin mimarlık özelliklerindendir.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Türk Hava Yolları Genel Müdürlük Binası İstanbul

Privacy

Türk Hava Yolları Genel Müdürlük Binası İstanbul

Hilal Çalışkan
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Türk Hava Yolları Genel Müdürlük Binası, Yeşilköy'de Çobançeşme Kavşağı'na 200 m uzaklıkta Londra asfaltını sahil yoluna bağlayan ana yol üzerinde bulunur. Şirketin yönetim birimlerini tek bir binada toplamak amacıyla inşa edilmiştir. Avan projesi; Muhlis Türkmen, Yüksel Tür, Erkan Sözen, Yaşar Yalçın, Oya Torum tarafından tasarlanmış(1978), Levent Aksüt ve ekibi(Umo Mimarlık) tarafından 1984 - 1988 yılları arasında uygulanmıştır.

Bina tasarımında, bürolardaki çalışma hacimlerinde doğal ışık ve havadan yararlanma olanakları sağlanmıştır. Mimari ile tesisatın uygunluğu aranmış, ısıtma ve havalandırma sistemleri asma tavan ile çözülmüştür. Uygun modül ve açıklık ölçüleriyle, büro katları esnek kullanıma uygun tasarlanmıştır. Tüm farklı kullanımlar modüler bir doku ile büro bloğuna bağlanmıştır.

1978'de ilk tasarımı yapılmış bina, 1984 yılına kadar Levent Aksüt tarafından revize edilmiş, ilk tasarımında, birtakım işlevlere hacimsel olarak yeterlilik sağlamadığı gerekçesiyle boyut ve fonksiyon değişiklikleri yapılarak 1985 yılında ihalesi yapılmış ve inşası başlamıştır. 2009 yılında, bazı katlardaki odalar açık ofis kullanımına uygun hale getirilmiştir.

Yapı, üç ana (A-B-C) bloktan oluşur.

A blok: Ana giriş, kuzeybatı yönünde, yol cephesindedir. Zemin katı sergi holü olarak işlevlendirilmiştir. Birinci katta genel müdürlük, aynı yüzölçümdeki ikinci katta yönetim kurulu yer alacak, iki bodrum kat ise genel arşiv olacak şekilde tasarlanmıştır.

B blok: Ana büro bölümü olarak işlevlendirilmiştir. Orta çekirdek, iki bodrum, iki zemin ve asma, iki büro katından oluşmaktadır.

C blok: Ana büro bloğunun arka bölümünde yer almaktadır. Zemin katı kapalı geçit ile ana bloka bağlıdır ve yemekhane olarak kullanılmaktadır. Üst katta ise toplantı salonları, yönetim birimleri yemekhanesi ve kütüphanesi bulunur. Yapı toplamda 36.000 metrekaredir.

Yapıldığı dönemde Atatürk Havalimanı çevresinde bulunan tek yönetim binası olması, yapıyı diğer binalardan ayırmıştır. Havalimanına oldukça yakın olması sebebiyle, doğa dış etkilerine, yüksek desibel sese karşı dayanımı sağlanacak şekilde tasarlanmış bir projedir. Yapımında modern mimari ilkeleri baz alınmış; cephede dolu-boş dengesi sağlanmış, iskeletli cam giydirme uygulanmıştır. Havalandırma sistemi mekanik yol ile sağlanmıştır.

Projenin hazırlanmasında, yapının, dünya hava yolları ile rekabete giren bir ortaklığın genel müdürlük binası olduğu göz önünde bulundurulmuş, çağdaş teknoloji bakımından diğer şirketlerin binaları ile yarışabilecek bir seviyede olmasına özen

Privacy

gösterilmiştir. Modern mimariye ait özellikleri, onu mimarlığımız için önemli değerlerden biri yapmıştır.

Privacy

Amasya Müzesi
Amasya

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Amasya Müzesi
Amasya

Ayşegül Sondaş, Duygu Kalkan Açıkkapı
Amasya Üniversitesi

Özet

Amasya Hacı İlyas Mahallesi Mustafa Kemal Paşa Caddesi 283 ada 12 numaralı parselde yer alan Amasya Müzesi, 22 Mart 1977 yılında inşa edilmiş, 12 Haziran 1980 yılında ise ziyarete açılmıştır. Müzenin mimarı dönemin Kültür Bakanlığı mimarlarından Erten Altaban'dır. Yapının çevresinde farklı dönemlere ait kültürel miras örnekleri yer almaktadır. Müze bahçesi, bahçede yer alan Sultan Mesud Türbesi ve Narlıbahçe çeşmesi tescillidir.

Müze binası, tek kütleden oluşan kare planlı masif bir yapıya sahiptir. Yapının kuzey cephesinin altı boşaltılarak etkili bir giriş mekanı tanımlanmıştır. Bodrum üzeri iki katlı yapının özgün halinde giriş ekseninin solunda sergileme mekanları, dinlenme salonu ve bilet gişesi, sağında dinlenme mekanı, tam karşısında ise L şeklinde idare holü bulunmaktadır. Sergileme mekanının ortasında galeri boşluğunu saran merdivenler katlar arasında düşey bağlantıyı kurarken, hem üst kattaki sergileme mekanına ulaşılmasını hem de mekanın bütüncül bir biçimde algılanmasını sağlamaktadır. Bodrum katta depo, arşiv ve diğer hizmet birimleri yer almaktadır. Betonarme iskelet sistemi olan yapıda, cephede dışarı taşırılarak vurgulanan U profil kolonlar oluşturdukları düşey iz ile masif kütleyi parçalayarak binanın sadeliğine hareketlilik katmaktadır.

1998-2001 yılları arasında tadilat nedeniyle kapatılan müze, 12 Haziran 2003 tarihinde yeniden hizmete açılmıştır. Bu süreçte, özgün halinde cam ve metal konstrüksiyonla oluşturulan giriş duvarı, cam tuğla ile örülmüştür. Kuzey ve güney cephelerinde yapı boyunca devam eden yatay bant pencereler ve kırma çatıda bulunan 16 adet doğal mekan aydınlatmaları kapatılmıştır. Zemin katta idare holü ile ilişkilendirilen sergi salonunun sürgülü kapısı ve çay ocağının pencere açıklığı kapatılmıştır. Merdiven basamaklarında kullanılan karolar değiştirilerek siyah granit ile kaplanmıştır. Üst katta galeri boşluğuna açılan parapet duvarları cam tuğla ile tamamlanarak, yerleştirilen teşhir dolaplarından dolayı katlar arası görsel süreklilik zayıflatılmıştır.

Amasya Müzesi, kentteki arkeolojik, etnoğrafik eserleri ve mumyaları barındıran ilk müze yapısıdır. Yüzeyinde vurgulanan taşıyıcı sistem, asal geometrik kare form ve plan kurgusu açısından değerlendirildiğinde döneminin özgün mimari anlayışını yansıtan, tasarımında oluşturulan dil ve yapı formu ile kent dokusu ve silüetine katkıda bulunan nadir yapılardan biri olduğu için korunması gereken mimari miras olarak ele alınmıştır.

Privacy

Zafer (Utku) Anıtı ve Anıtpark
Afyonkarahisar

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Zafer (Utku) Anıtı ve Anıtpark Afyonkarahisar

Muammer Yaman, H. Hilal Parlak Arslan
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Zafer Anıtı ve Anıtpark; Afyonkarahisar kent merkezindeki Cumhuriyet Meydanı'nı oluşturan en tanımlı bölümdür. Kentin geçmişten günümüze kadar kullanılagelen meydanı, kent kullanıcısı için büyük önem taşımaktadır. Afyon Kalesi'nin eteklerinde yer alan meydanı tutan önemli kamu binalarının yanı sıra günümüzde ticari mekanlar meydanı tutan yapılar olarak yer almaktadır. Anıtpark ve içinde bulunan Zafer Anıtı da meydanı açık alanlar olarak desteklemekte ve kente bir yeşil alan sunmaktadır.

Zafer Anıtı, Avusturyalı heykeltıraş Krippel'e yaptırılmış ve 24 Mart 1936 tarihinde büyük bir törenle, İsmet İnönü tarafından açılmıştır. Kurtuluş Savaşı anısına, taş kaide üzerine galip gelen Türk askeri ve yenik düşen düşman askerini betimleyen bronz heykel bulunmaktadır. Taş kaidenin dört tarafına da, savaşla ilgili bronz kabartmalar konulmuştur. Etrafında nitelikli Cumhuriyet Dönemi yapılarının olması, parkın bir meydana tutunmuş olması sebebiyle değerli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan ele alındığında anıt yapıldığı dönemden günümüze, kentin belleğinde önemli bir yer edinmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, 1937 yılında Afyonkarahisar ziyaretinde ''Büyük zaferi en iyi anlatan anıt.'' diyerek beğenisini dile getirmiştir. Anıt ile bütünleşen bir açık alan tasarımı olan Anıtpark kentlilere bir nefes alanı, dinlenme alanı sunmaktadır. Anıtpark; çeşitli organizasyonlara ve programlara mekân oluşturmakta olup Afyonkarahisar kentinin simgesi durumunda olmaktadır.
Geçmişten günümüze farklı birçok sosyal toplumsal olayı bünyesinde barındırması, geçmişten izler taşıması, kent kullanıcısının bilincinde bir referans noktası olması sebebiyle Zafer Anıtı'nın ve Anıtpark'ın rolü kent için önemlidir. Anıtın geçmişteki olayları canlı tutması, bu olayların gelecek kuşaklara aktarılmasında büyük rol oynaması, halkın Milli Mücadele dönemini kavraması sebebiyle sembolik bir yapı niteliğindedir. Aynı zamanda Cumhuriyet dönemi modernleşme hareketinde anıtların yerinin olması, Zafer Anıtı'nın da bu bağlam içinde tasarlanmış ve yerleştirilmiş olması sebebiyle değeri büyüktür.

Privacy

Mithat Paşa Anıt Mezarı
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Mithat Paşa Anıt Mezarı İstanbul

Hande Tunç
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Mithat Paşa Anıt Mezarı; Şişli Abide-i Hürriyet Meydanı adı verilen, merkezinde Abide-i Hürriyet Anıtı'nın bulunduğu anıt mezar kompleksinin içerisinde yer almaktadır.İstanbul Şişli ilçesi çevre yolu ile Şişli-Kağıthane caddeleri arasında kalan Abide-i Hürriyet, 31 Mart Vakası'ndan sonra bu ayaklanmada yaşamını yitirenler anısına 1909 yılında yapılmaya başlanmış 1911 yılında da törenle açılmıştır.Mithat Paşa'nın yanı sıra Mahmut Şevket Paşa, Talat Paşa, Atıf Kamçıl, Eyüp Sabri Akgöl, Mithat Şükrü Bleda ve Enver Paşa'nın da naaşlarını burada bulunmaktadır.İnşa edildiği yıllarda bir tepe konumunda bulunması rağmen, yıllar içerisinde çevresinde gelişen yol ve yapılaşmalar dolayısıyla günümüzde tepe olma durumunu yitirmiştir.

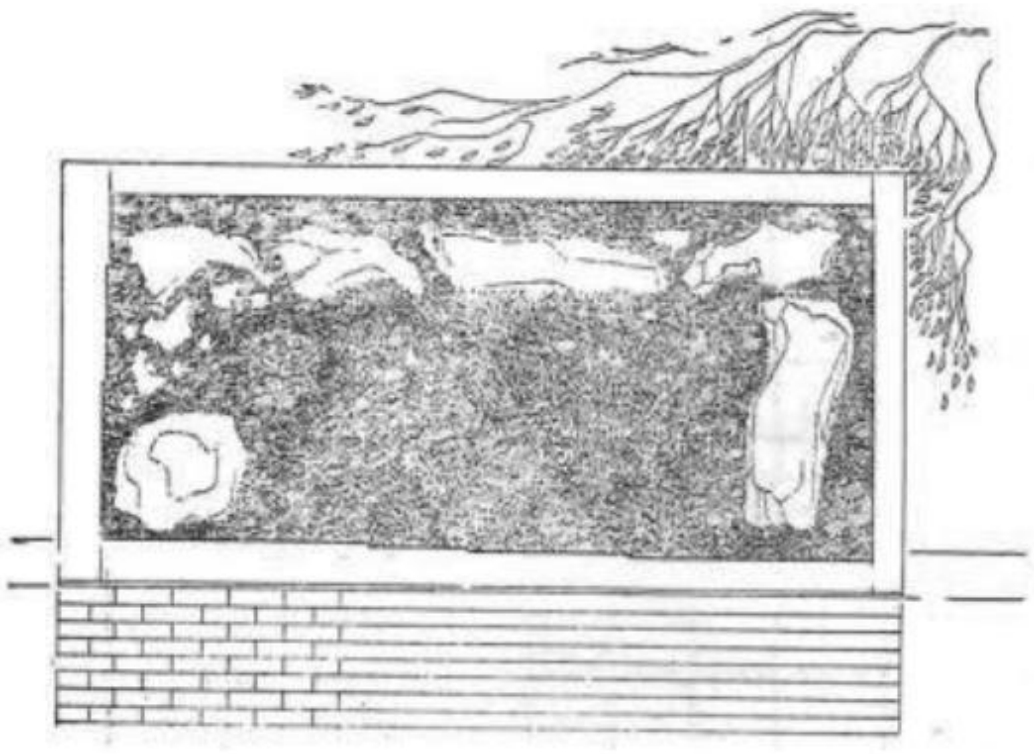
Mithat Paşa Anıt mezarı, mevcut saha içerisine, Ziraat Bankası'nın 1951 yılında açtığı yarışma sonucu Muhlis Türkmen, Muhteşem Giray, Ekrem Bahtoğlu, Turhan Ökeren ve Heykeltraş Nusret Suman tarafından 1952 yılında inşa edilmiştir.Tamamen dairesel bir vaziyet planı içerisine konumlanan anıt, dış satıhları rölyefli iki duvar ve bunların arasına yerleşen alçak bir platformdan oluşmaktadır.Birbirine paralel iki duvar, dairesel peyzajı destekler nitelikte, radyal doğrultuda Abide-i Hürriyet anıtına uzanmaktadır.Diğer taraflarından yeşil bir doku ile çevrelenmektedir.

Milli bankacılığın ilk örneği olarak tarihe geçen, bugün Ziraat Bankası'nın temelini oluşturan 'Memleket Sandığı'nın' kurucusu ve ilk Osmanlı Anayasası olan Kanuni Esasi'yi hazırlayan kurulun başkanı olan Mithat Paşa'nın, anıt mezarı; bulunduğu alanın tarihsel süreci de göz önüne alındığında çevresiyle bütünleşik bir kurguya sahiptir.Ancak gerek mevcut alanın içinde daha sonraki süreçte yer bulmuş olması gerekse Abide-i Hürriyet'in büyük bir sembol yaratma durumu, Mithat Paşa Anıtı'na alana yeni bir kimlik yaratma iddiasından ziyade mevcut kimliğin bir parçası olma sorumluluğu yüklemiş; anıt Abide-i Hürriyet'i gölgelememeye dikkat eden bir sadelikte tasarlanmıştır.Döneminde, bir nevi Mithat Paşa'ya itibarını iade eden bu anıt, bir anıtın yalnızca heybetli bir büstten ya da mezar taşından ibaret olmadığını, kişiyi tanımlayan ve tanıtan bir sembole dönüşebileceğini de gösteren anlamlı örneklerinden biridir.Sadeliğiyle dengeli biçimde yalnızca duvarların dış satıhlarında kurgulanmış, adandığı kişi adına izler içeren rölyefleri ve kontrast oluşturmasının yanı sıra aynı sadeliği sürdüren oranlara sahip mezar kapağıyla döneminin mimari üslubu ve bu modern mimari üslubun anıt mezar tipolojisine etkilerini yansıtmaktadır.

Privacy

İbrahim Çallı Gömütü
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

İbrahim Çallı Gömütü İstanbul

Hande Gündüz
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

1914 Kuşağı diğer ismi ile adının verildiği Çallı Grubu ressamlarından olan İbrahim Çallı, Sanayi-i Nefise Mektebi' ni 1909 yılında bitirmiş ardından eğitimine Paris' te devam etmiştir. Birinci Dünya Savaşı ile yurda dönen Çallı, Sanayi-i Nefise Mektebi' ne atanmıştır. Aynı zamanda Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'ne de üye olan İbrahim Çallı, izlenimci anlayış ile eserlerini vermiştir. Enver Paşa önderliğinde, savaş ve kahramanlık konulu eserlerin verilmesi amacıyla kurulan Şişli Atölyesi faaliyetleri için üretmiş olduğu eserler Viyana ve İstanbul sergilerinde yer almıştır. 1917 yılındaki İstanbul Sergisi' nde Sanayi-i Nefise Mektebi Madalyası kazanmıştır.

22 Mayıs 1962 yılında mide kanaması ile hayatını kaybeden İbrahim Çallı için gömütü aynı yıl Ekim ayında projelendirilmiş; Modern Türk Mimarlığı' nın önemli mimarlarından Muhlis Türkmen' in projesi, yakın arkadaşları, ressam, heykeltraş ve mimarlardan oluşan bir jüri tarafından seçilmiştir. Kasım 1963'te bitirilen gömüt inşaatının masrafları İstanbul Valiliği tarafından karşılanmıştır.

Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi kabir örneklerinin de yer aldığı, sıra mezarlığı olan Merkezefendi Mezarlığı 12. adada yer alan İbrahim Çallı Gömütü küfeki taşından yapılmıştır. Dikdörtgen planlı, üzerinde beş adet serbest düzende farklı boyut ve formlarda taşlar bulunmaktadır. Mezar taşı alışılmışın dışında bir biçimde ve diğer taşlardan daha büyük boyuttadır.

1974 yılında İbrahim Çallı' nın vefat eden eşi Münire Çallı, 1992 yılında kızı Belma Çallı ve 2007 yılında torunu Mete Taki aynı gömüte defnedilmiştir. Gömüt üzerinde yer alan serbest düzendeki beş taştan ikisi mezar taşı olarak kullanılmış olunup, İbrahim Çallı' ya ait mezar taşına kızı Belma Çallı' nın bilgileri de eklenmiştir.

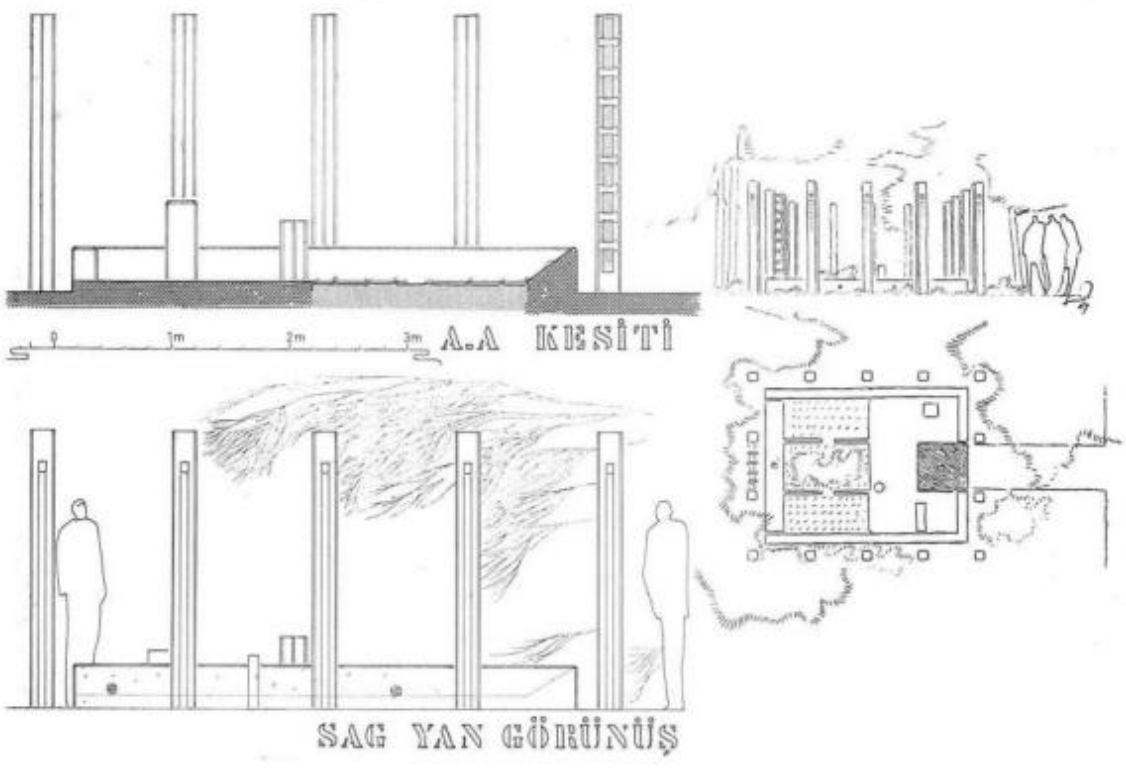
Bu gün gömütün çevre duvarlarında irili ufaklı çatlaklar bulunmaktadır. Baş bölümünün çevre duvarının ortasında dikkat çekecek büyüklükte bir kırık mevcuttur. Sağ alt köşede yer alan taş ise toprak ile bütünleşmek üzeredir. Gömütün üzerini yabani otlar kaplamıştır.

Mimar Muhlis Türkmen, 1952 yılında projelendirdiği Mithat Paşa Anıt, 1969 yılında Şakir Zümre Aile Mezarı' ndan çok daha farklı bir üslupla ele almış olduğu İbrahim Çallı Gömütü, 20. Yüzyıl Modern Türk Mimarlığı için korunması ve belgelenmesi için çok önemli bir mezar yapısı örneğidir.

Privacy

Şakir Zümre Aile Anıtı
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Şakir Zümre Aile Anıtı İstanbul

Cansu Eser
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Şakir Zümre Aile Mezarı, İstanbul'un Şişli ilçesinde bulunan Zincirlikuyu Mezarlığı'nda yer almaktadır. Yapı; 1969 yılında, Şakir Zümre ve ailesi için anıt mezar olarak tasarlanmıştır. Şakir Zümre; Cumhuriyet döneminin ilk sanayicisi, İstiklal Savaşı'nın ilk Türk özel "uçak bombası" fabrikasının kurucusudur. Aynı zamanda; I. Dünya Savaşı sırasında Varna Türk milletvekili olarak Bulgar Parlamentosu'na girmiştir. Savaş sırasında verdiği üstün hizmetler sebebiyle beyaz şeritli İstiklal Madalyası almıştır. Şakir Zümre ve ailesi için tasarlanan anıt mezar, Türk Çağdaş Mimarlık Tarihinin önemli isimlerinden, Prof. Muhlis Türkmen tarafından tasarlanmıştır. Anıt mezar, döneminin mimarisine uygun ve dönemi temsil eden bir yapıdır. Mermer sütunlar; giriş basamağı ve baş taşının tasarımı ile bir bütünlük oluşturmaktadır. Yapı; 4x5 m'lik alana inşa edilmiş ve mütemadi betonarme temel üzerine oturtulmuştur. Çevresinde 20x20 cm'lik ve 2.40 m yüksekliğinde, 14 adet masif damarsız beyaz mermer sütun bulunmaktadır. Sütunlar betonarme temel içine yerleştirilmiş olup, birbirinden bağımsız olarak gömüt alanı dışında yeşil saha üzerine oturmakta ve istenilen mimari mekanı çevrelemektedir. Gömüt alanı; ön bölüm ve gömüt olmak üzere iki bölümden oluşur. Ön bölümde; giriş açıklığı, oturma kısmı, suluk ve isim taşı bulunur. Giriş açıklığında, siyah mermerden bir basamak yer alır. Baş taşı arkasındaki sütunların orta boşluğu yeşil mermerle sade bir biçimde motiflendirilerek süslü bir pano haline getirilmiştir. İki kişilik gömüt bölümünün orta kısmında gül bahçesi bulunmaktadır. Yapı günümüze kadar iyi korunmuş ve herhangi bir bozulmaya uğramamıştır. Türk modern mimarlık tarihini temsil eden yapısal özellikleri, henüz anıt olarak tescil edilmemiş olsa bile, yapıyı önemli kılar.

Privacy

Gemlik Sunğipek Fabrikası Müdür Evi ve Lojman
Bursa

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gemlik Sunğipek Fabrikası Müdür Evi ve Lojman Bursa

Fatih Tiryaki, Özlem Köprülü Bağbancı, Bilal Bağbancı
Uludağ Üniversitesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesinin önemli endüstri yapılarından olan Sunğipek Fabrikası içinde her türlü gereksinimlerin karşılanabileceği bir fabrika yerleşkesi olarak inşa edilmiştir. İçerisinde barındırdığı fabrika yapıları, depolar, revir, müdür evi, lojmanlar, itfaye, tiyatro, lokal gibi sosyal tesisler, seralar, tenis kortu, basket sahası gibi spor tesisleri, liman ve diğer yapılarla birlikte yer alan fabrika kompleksi küçük bir kent yaşamı sunmaktadır. 1929-1938 yılları arasında Atatürk tarafından 15 yılda kurulan 46 fabrikadan biridir.

Çalışılan Müdür Evi ve lojman yapılarıUludağ Üniversitesi Gemlik Asım Kocabıyık Meslek Yüksekokulu Yerleşkesi içerisinde Gemlik Sunğipek Fabrikası döneminde aynı adla işlevlendirilmişolup günümüzde kullanılmamaktadır.

Müdür evi; iki katlı olup alt katta bodrum, üst katta ise odalar bulunmaktadır.Yapının girişi batı cephesi olup bodrum üzeri zemin kattan oluşmaktadır. Yapı ayrık nizam olup, bodrum betonarme perde zemin kat yığma yapı tekniğinde inşa edilmiştir. Müdür evi olarak hizmet vermiş olan yapı yaklaşık 225 m2 alana sahiptir. Gemlik Körfezine bakan cephesi bulunmaktadır.

Lojman evi; , zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Yapının girişi güney cephesidir. Yapı ayrık nizam olup, bodrum betonarme perde zemin kat yığma yapı tekniğinde tuğla duvar olarak inşa edilmiştir. Lojman evi olarak hizmet vermiş olan yapıyaklaşık 225 m2 alana sahiptir. Kuzey cephesi Gemlik Körfezine bakmaktadır.

Mimari yapılar geçmişimize ışık tutan kent ve ulus belleğinin en önemli göstergelerindendir. Görsel olarak geçmişimize ışık tutan Cumhuriyet dönemi mimarlık mirasımız çok önemli ve değerlidir.

Privacy

Bedri Rahmi Eyüboğlu Evi
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Bedri Rahmi Eyüboğlu Evi İstanbul

Su Kardelen Artan, Aslıhan Tavil
İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet

Bedri Rahmi Eyüboğlu Evi, sanatçının eserleri ve baskı atölyelerinin olduğu Kadıköy'de yüksek apartmanlar arasında kalan bir yapıdır. Bedri Rahmi'nin yakın arkadaşı Turgut Cansever tarafından sanatçının kendisi ve ressam eşi Eren Eyüboğlu için 1958'de hem atölye hem ev olarak tasarlanmıştır. Günümüzde yapının sorumluluğu, Bedri Rahmi'nin torunu Rahmi Eyüboğlu'na aittir.

Yapının tasarımı sayesinde katlar arasındaki ayrılık, galeriler ile çözülmüş vemekanlar arasındaki ilişki kesilmemiştir. Banyo ve tuvaletler dışında hiçbir odada kapı bulunmamaktadır, bu tasarım kararı da mekan esnekliğini desteklemektedir. Sirkülasyon girişteki ahşap konstrüksiyonlu tek kollu merdiven ile sağlanmaktadır. Eskiden olduğu gibi ilk kat, yatak odası ve yemek odası olarak kullanılmaktadır. Ayrıca diğer katlarda Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun ve Eren Eyüboğlu'nun kendi kişisel yatak odaları ve atölyeleri bulunmaktadır. Evin ortak atölye olarak kullanılan kısmı ise yüksek tavanlıdır ve boydan boya camla kaplıdır. Dış cephede de pencerelerin arasında kalan üç kuş figürlü büyük bir mozaik yer almaktadır. Teras kat ise Cansever tarafından ilk başta açık olarak tasarlanmıştır. Ancak yaşanan su yalıtımı problemleri yüzünden ek bir ahşap konstrüksiyon ile teras kapatılmıştır.

Yapı Türk mimarlık tarihinde önemli bir örnektir. Ünlü mimarın tasarladığı esnek mekanlar, açık plan ve cephedeki geniş açıklıklar modernizm akımının etkisini işaret etmektedir. Buna ek olarak Bedri Rahmi'nin katkısıyla cephede kullanılan mozaikler, iç mekandaki malzemeler, Cansever'in döşemelerde ve merdiven sistemlerinde ahşabı tercih etmesi yapıyı dönemin diğer modern örneklerinden ayırmış ve özgün kılmıştır. Bina, mimari değeri olduğu kadar sahip olduğu diğer sanat eserleri açısından da çok önemli ve zengin bir yapıdır. 1972 yılında binada çıkan yangın ve söndürülmesi için kullanılan itfaiye suları, birçok sanat eserine zarar vermiştir. Öncelikle, binanın yangına dayanıklılığı arttırılmalıdır ve olası bir durumda yapılan müdahaleler bu evin sahip olduğu sanat eserleri düşünülerek yapılmalıdır. İkinci olarak da sanat eserlerinin korunması ve kaybolmaması için binanın güvenliği sağlanmalıdır.

Privacy

Orman İşletmeleri Genel Müdürlüğü Karacasu Yerleşkesi Konutları - Bolu

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Orman İşletmeleri Genel Müdürlüğü Karacasu Yerleşkesi Konutları - Bolu

Leyla Alpagut
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

Orman İşletmeleri Yerleşkesi kent merkezinin 5 km. güneyinde, sıcak su kaynaklarının ve ormanlık alanların yoğun olduğu Karacasu bölgesinde bulunmaktadır. Türkiye'deki erken dönemlerin sanayi yerleşkeleri ile benzer anlayışta, Orman İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne ait üretim amaçlı yapılar ve başta bölge müdürleri ve şef statüsünde olmak üzere çalışanların barındığı konutlardan oluşmaktadır. Sözlü bilgilere göre, yapıldıkları dönemde kent sakinlerinin merak ettiği ve ilgi duyduğu oldukça modern bir yaşama ortamı oluşturmuştur.

Konutlar, Kaplıca Caddesi'ne paralel biçimde, kuzey-güney doğrultusunda belli bir geometrisi olmayan büyük bir yapı alanında yer alır. Bu bölüm, alçak bir duvarla kuşatılarak diğer işletme binalarından belli ölçüde soyutlanmıştır. 9920m2'lik bu alanda 33 konut bulunmaktadır. Konutlar çağdaş bir planlama anlayışı ile birbirini kesen düzenli sokaklar üzerine yerleştirilmiştir. Bunların çoğu, iki aile için düşünülmüş, birbirine bitişik tek katlı yapılardır. Diğerleri ise, sonradan yapılmış olan tek ailelik iki katlı konutlardır.

Caddeye paralel konumlanan bodrum üzerine tek katlı konutlar, salon ve üç odadan oluşur. Dikdörtgen kütleli yapıların kısa kenarlarında merdivenle ulaşılan sade girişler yer alır. Cephelerde de aynı sade anlayış sürdürülür. Yığma yapım sistemindeki konutlarda bütün mekanların zemini ahşap kaplıdır. Bodrum kat taş kaplıdır. İşlevine göre biçimlenen ahşap doğramalı pencereler ile ön ve arka cephede birer balkon bulunur. Yapı geniş saçaklı kiremit kaplı kırma çatı ile örtülüdür. Yığma yapım sistemindeki konutlarda bütün mekanların zemini ahşap kaplıdır.

Bolu, bütün bu sürekliliklere ve küçük dönüşümlere karşın sanayi yapılaşması ve barınma mekanlarının örneğini oluşturan Karacasu Orman İşletmeleri Yerleşkesi'ni üretmiş, malzeme ve teknik açıdan geleneksel olandan bütünüyle kopuk olmasa da bir arada yaşama, ortak mekanları paylaşma, sosyal etkinliklere katılma vb. açılardan yapıldığı yıllarda Bolu için "modern" yaşamın ve konutun temsili olmuştur.

Privacy

İ.E.T.T. Mensupları Yapı Kooperatifi Blok Apartmanlar İstanbul

72

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

İ.E.T.T. Mensupları Yapı Kooperatifi Blok Apartmanlar İstanbul

Neslinur Hızlı
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

İstanbul'da 1950'li yılların modern ve yüksek katlı konut anlayışını temsil edenve ilk örneklerinden olan, İETT bünyesi içerisinde 'mensuplara yönelik yapı kooperatifi' olarak kurulan yapı grubunun mimari projesi, Türkiye'nin ilk kadın mimarlarından Yüksek Mimar Leyla Turgut ve Yüksek Mimar BerkokİlkünsaI tarafından hazırlanmıştır. 1957 yılında projesi çizilen, 1962 yılında inşaatı tamamlanan projenintasarımında özellikle geniş serbest yeşil alanların oluşmasına imkân verecek nitelikte çok katlı bloklar tercih edilmiştir.Konut bloklarının ön ve arka bahçeleri ve ortak kamusal alanlarıyla birlikte İ.E.T.T çalışanlarına ait bir site gibi tasarlananyapı grubu,3 ayrı konut tipolojisine sahip olup mimari karakteristik açıdan-özellikle cephe düzeninde- birbirine çok benzeyen 5 adet konut bloğundan (Büyük[Hilton] Blok, Yıldız Blok, Küçük Bloklar) oluşmaktadır.

İstanbul Şişli ilçesi Kaptanpaşa mahallesinde İETT Blokları sokağı üzerinde konumlanan yapı grubu, yapıldığı dönemde etrafında Darülaceze Binası dışında yerleşim olmayanboş bir arazi üzerine inşa edilmiştir. Mahallenin en eski yerleşimi olan yapı grubu çevresine göre en yüksek ve iri yapılaşmaya sahiptir, genel olarak yakın çevresinde 6-7 ve 16 katlı konut grupları yer almaktadır.15 katlı Büyük Blok pilotiler üzerinde yükseltilmiş kütlesi ve cephesindeki pek çok mimari yaklaşım ile Hilton Oteli'ni hatırlatır. Sağında konumlanan 16 katlı Yıldız Blok, kendisinden sonra güneyinde yer alan boş arazide tasarlanacak toplu konutlara referans olacaknitelikte üç kollu bir plan tipine sahiptir. Diğer üç adet 7 katlı Küçük Bloklar ise, Büyük Blok'un oransal olarak küçültülmüş eş hacimleri olarak güneyinde paralel şekilde konumlanmıştır. Yapı grubunun üçünde de görülen merdiven boşluğunu (ve ıslak hacimleri) tanımlayan cephelerdeki düşey yırtıklar, yatayda aynı düzen ve boyutlarda sıralanan pencereler, tipik Modernist konut anlayışını ve karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır.

İstanbul ilinde toplu konut uygulamalarında önemli bir yere sahip olan bu modern yapı grubu, değişik konut tiplerini ve farklı işlevleri bir araya getirmesi, parselinin önemli bir kısmını açık alan olarak değerlendirmesi ile kendisinden sonra inşa edilecek pek çok konut yapısına referans olacak niteliktedir.

Privacy

Gümülcineli Apartmanı
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gümülcineli Apartmanı İstanbul

Funda Uz, Nurbin Paker
İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet

Cumhuriyet sonrası İstanbul'da inşa edilen tarihi yazılmamış yapı ve tipolojilerden biri olan Apartman mimarisi içinde özgün bir yeri olduğu düşünülen Gümülcineli Apartmanı, özgün mimarisi ile ön plana çıkmaktadır. İstanbul, Şişli-Büyükdere Caddesi üzerinde yer alan Gümülcineli Apartmanı, dönemin kısa ortaklıklarından Sabahattin Tanyeri-Coşkun Kanay Mimarlık Ofisi tarafından elliler sonunda tasarlanmış; 1962'de tamamlanmıştır. Bulunduğu yapı adası içinde tek cephesi bitişik nizamda, ön cephesi ve girişi Büyükdere Caddesi üzerinde yer almaktadır. Yapının en belirgin özgün karakteri, kesintisiz yatay pencereyle ilişkili Fransız balkonlu ön cephesine karşılık, La Paix Hastanesine bakan yüzünde, köşe balkonlarının yön değiştiren açısıyla hareketlenen değişken cephe kurgusudur. Bu kırılmaların kuzeydoğu cephesinde de devam etmesiyle yapı, değişik bakış açılarından farklı görülmekte, benzerlerinden ayrılmakta, belgelenmeyi ve korunmayı haketmektedir.

Yapı, cadde kotunda iki büyük mağaza ile ticaret ve üst kotlarda her katta iki daireli konut olarak projelendirilmiştir, zemin üzeri altı kattır. Apartmanın kullanımı zaman içinde değişmiş ve günümüzde dördüncü kattaki konut dışında tüm kullanım ofise dönüşmüştür.

Yapının özgün tasarımında apartman girişi, yapının ön cephesinin altı eşit modül ile kurgulanan kırıklı yüzeyinden bir mağazaya üç, diğerine iki modül bırakacak biçimde, dördüncü modüldedir. Bu kırıklı cam yüzey, yapının taşıyıcısı olan altı daire kesitli kolondan geriye çekilerek konumlanmış ve kolonların caddeden algılanması sağlanmıştır. Kolonların üst katlarda, bant pencerenin gerisindeki salonlardaki sürekliliği okunaklıdır. Bu kırıklı modüller içinde kalan apartman girişinden ulaşılan ortak hol, planimetrik olarak yapının merkezinde ortagonal bir dikdörtgen içine oturtulmuş merdiven ve asansör çekirdeğine ulaşmaktadır. Ön cephede cadde kotunda yer alan kırıklı modüler kurgunun, üst katlarda yön değiştirerek, konut katlarında La Paix Hastanesine bakan yönde, yatak odalarının bulunduğu cepheye geçişiyle, doğal ışığın verimli kullanımı ve kitlede volümetrik bir hareket ile bütünlük oluşturulduğu görülür.

Privacy

Maçka Park Apartmanı
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Maçka Park Apartmanı İstanbul

Nurbin Paker, Funda Uz,
İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet

Park Apartmanı, 1951 yılında mimar Hamit Duru tarafından, konut ve ticari yapı olarak projelendirilmiş, 1955 yılında inşaatı tamamlanmıştır. Apartman, bitişik nizam dizi içinde, biri Süleyman Seba Caddesi, diğeri Refik Osman Top Sokak üzerinde olmak üzere, iki farklı kottan A ve B girişleri ile iki ayrı apartman gibi çalışan bitişik iki bloktan oluşmuştur. Bu ayrım apartmanın dış görünüşünden okunamaz.

Yapı, üzerinde bulunduğu caddelerin kotlarındaki farklar nedeni ile bir alt, bir üst zemin kat üzerinde, dört normal kat, bir teras katı ve bir bodrum katından oluşmaktadır. Her katta iki daireli bir apartman olacak şekilde tasarlanan sözkonusu iki blokta toplam 22 daire bulunmaktadır. A blok, kalabalık aile bireylerinin yaşaması için, B blok ise kiraevi olarak düşünülmüştür. Apartmanın kullanımı zaman içinde çok az değişmiştir; günümüzde bazı daireler mimarlık ve hukuk ofisi olarak kullanılmakla birlikte, konut amaçlı kullanım ağırlıklı olarak korunmaktadır. Binanın özgün tasarımında aslen giriş için planlandığı, ancak yapım aşamasında mal sahibinin talebi doğrultusunda değiştirildiği öğrenilen Süleyman Seba Caddesi ve Refik Osman Top Sokak kesişimine açılan noktada, günümüzde bir kaç basamakla inilen niş/avlu ile erişilen ve tüm alt zemin kota yayılan bir kitapçı-kafe yeralmaktadır.

Apartmanın en karakteristik özelliği, apartman bloğunun köşesinde yer alan, Şairler Parkına ve Akaretler yokuşu üzerinden tarihi yarımada manzarasına bakan sürekli/ bant pencereleridir. Yapının hem caddeye bakan A bloğundaki eğrisel çıkma, hem de sokağa bakan B bloğundaki ortogonal çıkma, alt ve üst zemin katlar dışındaki tüm katlarda sürekli bir çıkma niteliğinde olup, yapıyı volümetrik olarak zenginleştiren bir unsurdur. Sözkonusu bu cumba/çıkmalar dışında kalan cephe yüzeylerinde de yere kadar uzanan pencereleriyle Fransız balkonları bulunmakta ve bu pencereler de yapının manzaraya açılan diğer karakteristik cephe elemanlarını oluşturmaktadır ve manzara bu sayede kesintisiz olarak iç mekana dahil edilmektedir.

Park Apartmanı, mimar Hamit Duru'nun az sayıdaki işlerinden biridir. Yapının tasarımında, müteahhitliği de üstlenen Sağmanlı ailesinin çok etkin olduğu öğrenilmiştir. Park Apartmanı dönemin önemli mekânlarından biridir. Bazı daireler İtalya ve Bulgaristan elçilik rezidansı olarak kiralanmıştır. Afgan Prensi, Air France üst düzey yöneticileri, Polonya ticaret ataşesi bir dönem burada oturmuşlardır.

Erken Cumhuriyet Modernizminin yapı tipolojilerinden biri olan, köşe parsellerdeki eğrisel plan, 1950'ler apartmanlarında (örn: Nişantaşı Bayer Apartmanı (1951)) da görülen bir özelliktir. Maçka Park Apartmanı (1954) geniş parselde eğrisel yüzey-bant pencere ve cepheye verdiği iki yolun kesişimindeki kot farkları dolayısıyla iki ayrı giriş kurgusuyla bu tipolojinin benzer bir örneğidir. Bu özgün değerlerini günümüze dek değişmeden koruyan yapı, benzerlerinden ayrılmakta ve belgelenmeyi, korunmayı ve konuşulmayı haketmektedir.

Privacy

Enver Emon Apartmanı
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Enver Emon (Kaptan) Apartmanı İstanbul

Figen Kafesçioğlu, Duygu Yarımbaş
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Enver Emon Apartmanı daha çok yarışmacı kimliğiyle tanınan ve çoklukla kazandığı yarışmalar aracılığıyla ürün vermiş bir mimar olan Muhlis Türkmen'in uyguladığı (Nuran Türkmen ile birlikte) nadir sivil mimarlık örneklerinden (Heykeltıraş Hüseyin Gezer Evi, Muzaffer Türkmen Evi, Şahap Yalçın Evi ile birlikte) biri olmasının yanı sıra bu bağlamda günümüze ulaşmış tek yapıdır.[1] Yapı, Moda'da Bahariye Meydanı ile Yoğurtçu Parkı'nı bağlayan alanın en eski ulaşım ekseni olan Dr. Esat Işık Caddesi üzerinde 99 numaralı parselde bulunmaktadır. Bir aile apartmanı olarak kurgulanan apartmanın mimarları olan Nuran ve Muhlis Türkmen ile dostluk ilişkileri bulunan işveren Emon ailesi, yapının dönemin yapılarının çoğundan farklı olarak kaloriferli olarak tasarlandığını vurgulamaktadır. Yakın bir işveren-mimar ilişkisinin sonucu olarak da görülebilecek yapının, mutfağı da benzer bir durumun sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Rezzan Emon Muhlis Türkmen'e Kadıköy'deki eski aile evlerinin giriş katındaki ışıksız ve küçük mutfaktan şikâyetçi olduğundan söz etmiş ve özellikle geniş ve aydınlık bir mutfak tasarlamasını isteyerek tasarıma müdahil olmuştur. [2]

Betonarme sisteminde ve depreme dayanıklı olarak inşa edilen Enver Emon apartmanı, bitişik nizam yapıların yer aldığı adada, Batı cephesi ayrık, Doğu cephesi bitişik bir parselde yer alır. Caddeye bakan cephesi serbest olarak kurgulanmıştır; doğramalar tüm cephe boyunca devam eder. Tasarımı ve özgün kompozisyonu ile cepheye bir ritm kazandıran doğramalar ehil ustalar tarafından inşaat halindeki binanın giriş katının atölyeye dönüştürülmesiyle yerinde imal edilmiştir. Yapıya, bitişikteki diğer yapılar gibi, cadde kotundan bir köprü aracılığıyla bağlanılır, zemin kotu cadde kotu ile aynıdır. Tüm katları birbirine binanın ölçeğine nazaran oldukça geniş olarak değerlendirilebilecek bir döner merdiven bağlamaktadır. 1967 yılında verilen kat müsaadesi sonucu eklenen kat, yapının genel görünüşüne negatif bir tesirde bulunmamıştır. Ancak daha sonrasında eklendiği tespit edilen (söz konusu katın yapının 1968 tarihli fotoğrafında var olmadığı anlaşılmaktadır[3]) doğrama çatı katının tasarımı mevcut düzenlemeye uysa dahi mevcut çatı ile kurduğu ilişki bağlamında sorunlu olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak yapı, kamusal alandan algılanması bağlamında, serbest cephesi ve doğramaların kompozisyonu aracılığıyla mimari açıdan kendine özgü ve dikkate değer bir kimliğe sahiptir. Yapının tespiti ve belgelenmesi, bahsi geçen özellikleri nedeniyle ve Modern Türk Mimarlık tarihinde önemli bir yeri ve bilinirliği olan Muhlis Türkmen'in günümüze ulaşmış tek konut yapısı olması da göz önünde bulundurulduğunda, önem kazanmaktadır.

---

[1] Doç. Dr. Figen Kafescioğlu tarafından yönetilen, Doç. Dr. Derin Öncel ve Arş. Gör. Duygu Yarımbaş ile birlikte yürütülen MSGSÜ BAP 2015-2018 2014021 no'lu proje ara raporu.
[2] Doç. Dr. Figen Kafescioğlu ve Doç. Dr. Derin Öncel tarafından 14 Nisan 2017 tarihinde yapılan sözlü görüşme
[3] Arkitekt Dergisi'nde yer alan tanıtım yazısı, 1968 yılına ait planlar (1967 yılındaki eklemeye göre güncellenmiş) ve 1968 yılına ait fotoğraflar

Privacy

Başeğmezer Evi
Tekirdağ

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Başeğmezer Evi
Tekirdağ

Arbil Ötkünç, Savaş Ekinci,
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Başeğmezer Evi, Yüksek Mimar/ Mühendis Müşfik Erem (1931-2012) tarafından 1960'ların sonunda tasarlanıp, 1970'lerin başında uygulanmıştır. Marmara Ereğli'si, Tekirdağ yolunda, Bağlar Deresi mevkiinde yer almaktadır. Erem'in yakın arkadaşı, teknisyen Mustafa Necdet Başeğmezer (1924) için hafta sonlarında av evi olarak kullanması amacıyla minimum ölçülerde, doğayla ilişkili olacak şekilde tasarlanmış; kullanıcısının değişmemiş olması sayesinde günümüze dek özgün halini korumuştur.

Mimar Müşfik Erem, TİP İstanbul İl Başkanlığı yapmış, Mimarlar Odası yönetiminde bulunmuş, sosyal açıdan duyarlı ve siyasi kimliği ön planda olan bir mimardır. Çok sayıda işçi evi ve kooperatif apartmanı da (Kimya-İş Evleri, Maden-İş Evleri (Merter), Erdemir İşçi Evleri (Ereğli) vd.) yapan Erem'in bu yapılarında rasyonalist bir yaklaşım ve modernist dil hakimdir. Başeğmezer Evi'nin özgünlüğü mimarın diğer yapılarında sık rastlanmayan kırma çatısı ve bacasıyla sağlanan volümetrisinde ve malzeme kullanımındaki brütalist ifadededir.

Taban alanı yaklaşık 70 m2 olan konut bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Giriş kotunda küçük garaj vardır. Beş basamakla küçük bir giriş terasına çıkılmakta, üç basamak sonra da salon, yemek bölümü ve mutfağın bulunduğu zemin kata girilmektedir. Tek kollu ahşap merdivenle salon boşluğundan üst kattaki iki yatak odasına ve aralarındaki küçük banyoya çıkılmaktadır. Birinci katın mekânlarının toplam alanı zemin katın yaklaşık yarısı kadardır. Merdiven üst sahanlığı salona bakan galeri işlevi görmektedir. Planda minimum ölçülerde olan bu mekânlar üçüncü boyutta birbirleriyle ilişkilidir. Bu ilişki, odalardan salona bakan iç pencerelerle güçlenmektedir. Üst kattaki ana yatak odasının balkonu ise girişin üzerini korumaktadır. Çatıdaki kırılmalar sayesinde ek pencereler de oluşturulmakta, gün boyunca güneş evin tüm mekânlarında dolaşmakta, konut çift cepheden havalandırılabilmektedir. Yapının iç mekânları, görece küçük alanlarına rağmen, salonda yere kadar doğrama, mekânların bölünmemiş olmamaları sayesinde ve ferah algılanmaktadır. Antrede bulunan ahşap raflı sabit dolap separatör olarak kullanılmakta, işlevsellik ve mekân tasarrufu arasında iyi bir denge kurmaktadır.

Taşıyıcı sistem, kâgir yığmadır. Taş sokl üzerine betonarme döşeme dış cephede salonun konsol çıkabileceği şekilde kurulmuştur. Ana kitleden eğik konsol çıkan odalar arka cephede mimari forma dinamizm kazandırmaktadır. Tek defaya özgü biçimlenen binanın özgünlüğü, asimetrik kırma çatı altında şekillenen volümetrisindedir. Modernist mimarlığın diline yakın biçimde temel geometrik biçimler düzlemlerle (duvar parçalarının oluşturduğu yönlendiren yalın düzlemler) birlikte kompoze edilmiştir. Yığma taş baca evin en dikkat çekici özelliğidir. Bu nedenle, yakın çevrede bu biçimi taklit ettiği düşünülebilecek başka evlere de rastlanmaktadır.

Privacy

Yıldız Apartmanı
İzmir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Yıldız Apartmanı İzmir

Gülnur Ballice, Beste Tekin, Damla Keskin, Ezgi Uz, Gerçek Dündar, Merve Durusoy, Dergül Ökten, Eylül Akay
Yaşar Üniversitesi

Özet

Yıldız apartmanı, İzmir'in Bornova ilçesinde bulunmaktadır. Yapının bulunduğu çevrede ağırlıklı olarak konut yerleşimi bulunmaktadır. Yapının doğusunda bulunan Büyükpark bölgenin en önemli rekreasyon alanlarından biridir. Daha önce mezarlık olan bu alan Cumhuriyetin 10.yılında Vali Rahmi Bey tarafından park olarak düzenlenmiştir. Günümüzde park içerisinde Bornova Belediyesi, kültür merkezi, evlendirme dairesi, tiyatro, gençlik merkezi, kafeler, çocuk oyun alanları ve yeşil alanlar bulunmaktadır. Büyükpark çevresindeki konutların zemin katları ticari amaçlı kullanılmaktadır. Bu alana yakın bir konumda bulunan yapının batısında kalan Küçükpark olarak adlandırılan bölgede de zemin katları ticari, üst katları konut olan bir yapı görülmektedir. Üniversiteye yakın olması nedeniyle bu çevre yoğun olarak öğrenciler tarafından kullanılmaktadır.

1930'lu yılların sonlarında başlayan kırma çatılı, saçaklı ve serpme sıvalı ulusalcı söylemler 1950'lere kadar devam etmiştir. Modernist-fonksiyonalist üsluba geçiş eğilimleri 1950'lerden sonra ızgara cepheli, kübik formlu ve simetrik planlar üzerinde yükselen yapılarla başlamıştır. Yıldız apartmanı, 1970 yılında inşa edilmiş; mimarı Vedat İnaltay'dır. Ayrık nizamda konumlanan yapının, ana girişi 157 sokaktan olup, iki yan cephesi yan parsellere bakmakta, arka cephesi ise bahçeye açılmaktadır.

Bodrum, zemin ve üç normal kattan oluşan yapı, bodrum katta iki adet kömürlük, bir adet wc, iki adet depo; zemin katta iki daire ve üst katlarda ikişer daireden oluşmaktadır. Plan şeması her katta iki daire olacak şekilde çözülen yapının cephesinde simetrik bir düzen vardır. Bu dairelerde koridorlu bir plan şeması kullanılmıştır. Ön cephede salon yan cephede mutfak ve iki oda bulunmaktadır. Üçüncü oda arka cepheye bakmakta, tuvalet ve banyo ise iki daire arasında konumlanan aydınlıktan havalanmaktadır. Yapı betonarme sistem olarak yapılmıştır. Dış cephede mozaik sıva ve düz sıva bir arada kullanılmıştır. Yapının ana girişinde betonarme saçak bulunmaktadır. Apartman giriş holü ve merdivenlerde dökme mozaik zemin kaplaması kullanılmıştır. Yapı kullanılabilir durumdadır ve özgün tasarımı büyük oranda korunmuştur.

Yapıda İzmir'de 1923-50 döneminde görülen yalınlık anlayışı devam etmektedir. Dönemin tipik özellikleri olan betonarme geniş saçak kullanılması, çatının yüksek bir parapetle gizlenmesi, merdiven boşluğunun cephede vurgulanacak şekilde farklı renk ve dokuda bir elemanla belirlenmesi yapının karakteristik özellikleridir. Cephede duvar-pencere-balkon birlikteliği dengeli bir şekilde sağlanmış; yıldızı sembolize eden bir desene sahip balkon korkulukları ile hareketlilik yaratılmış ve merdiven boşluğu önündeki pencerelerde kullanılan balkon korkuluklarıyla aynı desendeki metal elemanlarla dengeli bir dolu-boş oranı oluşturulmuştur. Aynı desen metal bahçe korkuluklarında da kullanılarak yapıda dil birliği sağlanmıştır.

Privacy

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Akay Apartmanı
İzmir

Privacy

Akay Apartmanı
İzmir

Gülnur Ballice, Beste Tekin, Damla Keskin, Ezgi Uz, Gerçek Dündar, Merve Durusoy, Dergül Ökten, Eylül Akay
Yaşar Üniversitesi

Özet

Akay apartmanı, İzmir'in Bornova ilçesinde bulunmaktadır. Yapının bulunduğu çevrede ağırlıklı olarak konut yerleşimi bulunmaktadır. Yapının doğusunda bulunan Büyükpark bölgenin en önemli rekreasyon alanlarından biridir. Daha önce mezarlık olan bu alan Cumhuriyetin 10.yılında Vali Rahmi Bey tarafından park olarak düzenlenmiştir. Günümüzde park içerisinde Bornova Belediyesi, kültür merkezi, evlendirme dairesi, tiyatro, gençlik merkezi, kafeler, çocuk oyun alanları ve yeşil alanlar bulunmaktadır. Büyükpark çevresindeki konutların zemin katları ticari amaçlı kullanılmaktadır. Bu alana yakın bir konumda bulunan yapının batısında kalan Küçükpark olarak adlandırılan bölgede de zemin katları ticari, üst katları konut olan bir yapı görülmektedir. Üniversiteye yakın olması nedeniyle bu çevre yoğun olarak öğrenciler tarafından kullanılmaktadır.

İzmir'de 1930'lu yılların sonlarında başlayan kırma çatılı, saçaklı ve serpme sıvalı ulusalcı söylemler 1950'lere kadar devam etmiştir. Modernist-fonksiyonalist üsluba geçiş eğilimleri 1950'lerden sonra ızgara cepheli, kübik formlu ve simetrik planlar üzerinde yükselen yapılarla başlamıştır. Kentte ekonomik koşulların ve malzeme olanaklarının sınırlı olmasına rağmen, ikinci kuşak aile apartmanlarında görülen bu tarz modernist estetiğin bu yapıda da izlerine rastlanmaktadır. Akay apartmanı, 1976 yılında inşa edilmiş; mimarı Rüstem Kertiş'tir. Ayrık nizamda konumlanan yapının, ana girişi 157 sokaktan olup, iki yan cephesi yan parsellere bakmakta, arka cephesi ise bahçeye açılmaktadır. Bodrum, zemin ve üç normal kattan oluşan yapının cephesinde asimetrik bir düzen vardır. Plan şeması her katta tek daire olacak şekilde çözülmüştür. Bu dairelerde bugünkü kullanımda salon, yemek odası, üç yatak odası, mutfak, banyo ve giriş holü şeklinde bir dağılım vardır. Belediye arşivinden ulaşılan orijinal çizimlerde her katta iki daire olacak şekilde tadilat yapılmıştır. Bu planlarda girişe göre sağdaki dairede, iki oda, mutfak ve banyo bulunmaktadır. Diğer daire ise, salon, yatak odası, banyo ve mutfaktan oluşmaktadır. Bu şekilde kullanımın hangi tarihler arasında olduğu bilinmemektedir. Bu tadilatın, bölgede yaşayan yoğun öğrenci nüfusun kullanımı için yapıldığı düşünülmektedir.

Yapı betonarme karkas sistem olarak yapılmıştır. Dış cephede mozaik sıva, metal balkon korkulukları ve delikli beton gölgeleme elemanları bulunmaktadır. Apartman giriş holünde ve merdivenlerde dökme mozaik zemin malzemesi kullanılmıştır. Yapının ana girişinde plastik estetiğe sahip betonarme bir saçak bulunmaktadır. Yapı kullanılabilir durumdadır ve özgün tasarımı büyük oranda korunmuştur. Yapıda İzmir'de 1923-50 döneminde görülen yalınlık anlayışı devam etmektedir. Dışta Bauhaus etkisiyle yatay ve düşey çizgiler kullanılmış; süslemesiz, iddiasız ve yalın bir mimari dil tercih edilmiştir. Dönemin tipik özellikleri olan betonarme geniş saçak kullanılması, çatının yüksek bir parapetle gizlenmesi, merdiven boşluğunun cephede vurgulanacak şekilde farklı renk ve dokuda bir elemanla belirlenmesi yapının karakteristik özellikleridir. Cephede duvar-pencere-balkon birlikteliği dengeli bir şekilde sağlanmış; balkon korkulukları ile hareketlilik yaratılmış ve merdiven boşluğu önündeki güneş kırıcı/geçirgen elemanlarla dengeli bir dolu-boş oranı oluşturulmuştur.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Uludağ Büyük Hotel
Bursa

Privacy

Uludağ Büyük Hotel
Bursa

Gökhan Okumuş
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Özet

Bursa'nın 36 km güneyinde yer alan Uludağ, flora ve faunasının zenginliği ile 1961 yılında Milli Park ilan edilmiştir. Uludağ, dördüncü büyük kent olan Bursa'ya yakınlığı ile dağ ve kış turizminin en önemli merkezlerinden biri durumundadır.

Büyük Otel, sadece Uludağ'ın değil, Bursa'nın da simgesi olmuş bir turizm yapısıdır. 80 yıllık geçmişi ile ülkemizin en eski turizm yatırımlarından biridir. M. K. Atatürk 1930'lu yıllarda Uludağ'a gelerek kış turizmine dikkat çekmiş ve Büyük Otel, Kayak Evi'nin yapımına başlanmıştır. Daha sonra Uludağ'da birçok konaklama ve kayak tesisi yapılmıştır. Bu bağlamda Büyük Otel'in yapılması Uludağ'ın kayak merkezi haline gelmesinde temel olarak rol oynamıştır. Otel, 1. Gelişim Bölgesi içinde stratejik bir konumda yer almaktadır. Yapı, kış turizmine olan yatırım ve yönelimin simgelerinden biridir. 1935 yıllarında yapılan yapı, aradan geçen 80 yılda, ihtiyaçlar doğrultusunda birçok kez yenilenmiştir. Bu onarım ve bakım işlemlerinden en kapsamlısı 1971'te Haluk Baysal- Melih Birsel Mimarlık Bürosu tarafından gerçekleştirilmiştir. Mimarlar Haluk Baysal ve Melih Birsel özellikle 1950-60'lar Türk mimarlığındaki modernizmin öncü isimlerindendir. Bu çalışma, geniş bir ekip tarafından tasarlanmış olup, çok disiplinli bir sürecin ürünüdür. Otel, yaz-kış hizmet verecek biçimde düzenlenmiştir. Uludağ 1. Kayak Merkezi Gelişim Bölgesi içinde konaklama ve eğlence gibi birçok işleve yer vermektedir.

Yapı sade ve süreklilik arz eden simetrik görünümüyle dikkat çekmektedir. Dış görünüş özellikleri anlamında bölgedeki diğer yapılardan ayrılmaktadır. Yapıda cephe organizasyonu, iç mekan bağlamı ve kullanımı dönemin dikkat çeken özelliklerini barındırmaktadır. Mobilya ve iç mekana dair tüm elemanlar tasarlanmış, döneme has üretim modelleri ve uygulama süreçleri ile gerçekleştirilmiştir. İç mekanda kullanılan halı ve dokuma ürünlerinin ülkenin farklı noktalarında "Halk Eğitim Merkezlerinde" üretilmiş olması ve bu bağlamdaki üretim modeli dönemi itibariyle, özellikle vurgulanması gereken bir yöndür. İskelet betonarme yapım sisteminde tasarlanan yapıda ahşabın kullanımı hem çatı tasarımında hem de iç mekanda dikkat çekicidir. Prefabrike beton olarak üretilen şömine önemli detaylardandır.

Bugün için Bursa Büyükşehir Belediyesi' ne ait olan otel, Uludağ Kayak Merkezi'nde belediye elinde bulunan tek tapulu yapıdır. Yapının 2017 kayak sezonu sonunda yıkılma kararı bulunmaktadır. Yerine spor alanları ve otopark projeleri önerilmektedir. Büyük Otel ile ilgili Bursa Sulh Hukuk ve İdare Mahkemesi'nde Bursa Büyükşehir Belediyesi hakkında açılmış iki ayrı dava bulunmaktadır. "Mahkemece belediyenin her türlü eyleminin ve tahliyesinin önlenmesi için dava sonuna dek tedbir kararı verilmiştir" denilmektedir.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Kula Palas Oteli
Balıkesir

Privacy

Kula Palas Oteli
Balıkesir

Anıl Bayram
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Balıkesir İli, Edremit İlçesi, Camivasat Mahallesi'nde tapunun 261 ada 13 parselinde yer almaktadır. Edremit Kent Merkezi'nin Cumhuriyet Dönemi yapılarının bulunduğu bir bölgede yer almaktadır. Yapının güney doğusunda bulunan Edremit Eski Belediye Binası, aynı cadde üzerinde bulunan Karagöz Oteli, İstanbul Palas ile bir doku bütünlüğü oluşturduğu ifade edilebilir.

Yapı fiziksel özellikleri ile şu şekilde özetlenebilir. Zemin kat, üç normal kat ve bir adet çatı katı olarak inşa edilmiştir. Zemin kat üç mekana ayrılmıştır. Cephenin sağında bulunan bir kapı ile üst katlara ulaşım sağlanırken, diğer iki mekan ise ticarethane olarak hizmet vermektedir. Üst katlara ise döner bir merdiven ile ulaşım sağlandıktan sonra aşağıda ki plan şemasının tekrarı niteliğinde ön cepheye bakan üç oda, arka cepheye bakan iki adet oda yer almaktadır. Merdivenin yanında bulunan ve kütlesel bir çıkıntıya sahip mekanda ise ortak kullanıma ait banyo-wc mekanı yer almaktadır. Diğer katlarda da aynı plan şemasının tekrarı ile mekanlar konumlandırılmıştır. Çatı katında ise ön cepheye bakan yer teras olarak tasarlanmış olup, çatı arasında kalan kısım ise diğer işlevleri barındıran bir mekan olarak tasarlanmıştır.

Yapının inşa sistemi yığmadır. İçi dolu Harman tuğladan imal edilen taşıyıcı malzeme betonarme hatıllarla güçlendirilmiştir. Yapının inşa sistemine ait izlerini ise yan cephede bulunan sıvasız bölümden tespit edilmiştir.

Yapının incelenmeye değer özelliklerinin başında ise cephe tasarımı gelmektedir. Otel olarak tasarlanan yapının ön cepheye bakan odalarının işleviyle uygun olarak tasarlanan balkonları ise önemli bir ögedir. Cephede yer alan balkonların uyandırdığı kütlesel dışarı taşma etkisi ise şu anda içinde bulunduğu dokudan ayrılmasının başlıca etmenidir. Cephenin geneline hakim olan simetrik düzenleme ön cepheye bakan mekan sayılarının tek olması ile kısmen kırılmaya çalışılmıştır. Yapının günümüze özgün işleviyle ulaşamamasına rağmen; Halen özgün plan şemasının ve özgün cephe özelliklerini taşıması, Cumhuriyet Meydanı'na bir fon oluşması ve çevresinde sayılı kalan özgün yapılarla bir dönemin izlerini taşıması açısından korunmaya değer olduğu kanaatindeyim.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Sahil Palas
İstanbul

Privacy

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Sahil Palas
İstanbul

Duygu Yarımbaş, Melek Kılınç
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

İstanbul, Bostancı'da yer alan Sahil Palas, Doğan Aykol tarafından tasarlanmış ve 1967 tarihinde Tamiş İnşaat Mühendislik tarafından inşa edilmiştir. Yapıldığı tarihte sahil kısmına henüz dolgu yapılmadığı için, deniz kenarında yer alan ve denizden algılanan bir yapı olmasıyla önem kazanmaktadır. Sahilin doldurularak, yoğun araç trafiğine ve yaya kullanımına açılmasıyla ise sahil yolundan gözlemlenebilen bir yapı olarak önemini korumaya devam etmektedir.

Orijinal tasarımda kayıkhanesi bulunan bina bu özelliği ile ayrıcalıklı bir apartman yapısıdır. Söz konusu kayıkhane günümüzde otopark alanı olarak kullanılmaktadır.

İmarda inşaata izin verilen alanın koşulları sebebiyle ön cephenin sağ kısmı kademeli olarak tasarlanmış ve bu alanda deniz manzarası da göz önünde bulundurularak çok sayıda balkon ve terasa yer verilmiştir. Ayrıca korkuluk, parapet tasarımı ve pencere konfigürasyonu bütüncül olarak ele alınmıştır ve oldukça özgündür. Yapının farklı yönlerde 2 adet girişi vardır, bir girişe merdiven diğerine rampa ile ulaşılmaktadır. Balıkçı Yunus Sokak cephesinin iki kademeli kurgulanması, sokak dokusu içindeki olası bir monolitik etkiyi engellemiştir. Sokak tarafındaki bahçede bitkiler için tasarlanmış farklı yüksekliklerde beton bitki havuzları yer almaktadır. Yapı bacalarının karakteri ve merdiven evinin kendini işaret eden volumetrik tasarımı ilk bakışta ayırt edilir.

Bahsi geçen unsurlar ve mimari elemanların ustaca bir araya getirilişi ile modern mimarlık geçmişi açısından önemli bir yapıdır.

Yapı modern sivil mimari mirası açısından özgünlüğünü korumasına karşın, cepheye yerleştirilen klima dış üniteleri, eklenen balkon doğrama ve parmaklıkları, değiştirilen ince yapı öğeleri, yapının kimliğini zayıflatmaktadır. Özellikle çatı katı eklemeleri bazı noktalarda cephe sınırına kadar dayanmakta, yapının kütlesel komposizyonunu zedelemektedir.

Privacy

Knidos Tatil Köyü
Muğla

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Knidos Tatil Köyü
Muğla

Nihal Coşkun
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

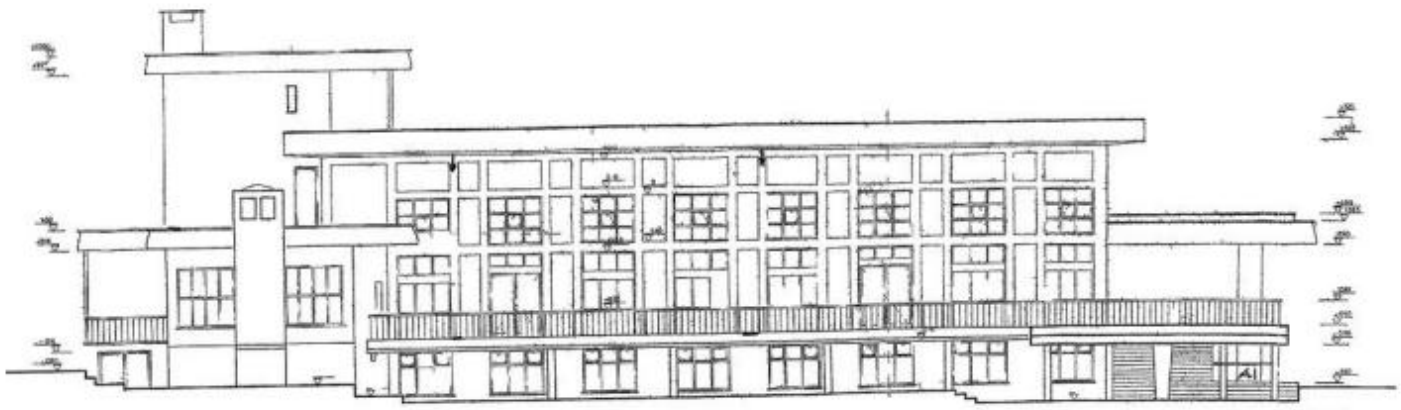
Özet

İklimin insan sağlığı ve turizm etkinlikleri açısından oldukça olumlu özellikler gösterdiği Ege bölgesinde, Datça yarımadasının Akdeniz'e bakan ve hinterlandı ile yarımadanın en verimli topraklarını barındıran güney kıyı kuşağında, bugünkü Datça iskelesinin yaklaşık 2 km kuzeyinde yer alan Knidos Tatil Köyü, Ankaralı müteşebbis Cavit Bayburtlu için 1984'te Bektaş Özyönetim İşliği bünyesinde tasarlanır. İşlikte benimsenen "katılımcı" tasarım felsefesi gereği yerleşkenin hayata geçirilmesine "özdeş" katkı sağlayan proje ekibi, mimar Cengiz Bektaş, Nadir Hasbora, Ziya Soyer ve Cahit Engin ile inşaat mühendisi Agâh Öztürk'ten oluşur. Hasbora, Soyer ve Engin'in 1985'te birlikte aldıkları İşlikten ayrılma kararını müteakip Bektaş'ın da uygulamanın belirli bir noktasında projeden çekilmesi ile yerleşke şirket adına şantiyede bulunan ve uygulamayı sürdüren Öztürk tarafından 1986'da tamamlanır. Bayburtlu'nun ekonomik durumundaki bozulma sonrası el değiştiren yerleşke, uzun yıllar Datça Eğitim Merkezi ve Sosyal Tesisi adıyla Milli Eğitim Bakanlığı mensuplarına hizmet verir. 2004'te Kültür ve Turizm Bakanlığı'na, 2009'da da Datça Kaymakamlığı Köye Hizmet Götürme Birliği'ne tahsis edilir. Yerleşke, tespit edilebildiği kadarıyla, Bakanlık tarafından satışa çıkarıldığı 2012 yılından beri âtıl durumdadır.

Knidos Tatil Köyü, güneydoğusunda adını aldığı Eski Knidos kenti ve güneyde Akdeniz üzerinden, Sömbeki Adası'ndan Hisarönü Körfezi'ne kadar geniş bir perspektifi tarayan, eğimli ve ağaçlıklı bir arazide konumlanır. Tasarımı, Cengiz Bektaş mimarlığının alametifarikalarından biri olarak, arazideki mevcut ağaçlar tek tek tespit edilip, tek bir ağaç dahi zarar görmeyecek şekilde geliştirilir. 200 yataklı olarak projelendirilen tesiste, konaklama ünitelerinin büyük bölümü, arazinin eğimli kesimine yerleştirilir. Bektaş'ın daha evvel 1983 tarihli uygulanmamış Pamukkale Tatil Köyü tasarımında nispeten hareketli bir topografyada denediği ve ardından 1986'da Bodrum Ora Tatil Köyü'nde görece düz bir topografya için geliştirip uygulama fırsatı bulduğu basamak basamak öne doğru kayan hacimler esaslı yerleşme örgüsü/teması, Doğan Kuban'ın hakkındaki "sözünü dikkatle seçen, yanlış veya çirkin yapmayan, sürprizsiz ve gösterişsiz bir mimarlık işçisi" yargısını doğrularcasına, yeri gelmişken burada da büyük bir ısrar ve özen ile kullanılır. Odalar eğimli yer yüzeyinin suyuna giderek basamak basamak öne doğru kayar; bir odanın damı diğerinin terası olur; tüm oda, dam ve teraslar sanki başlangıç ve bitiş noktaları olan ebedi limana, Akdeniz'e doğru akar. Yığma taş duvarlı ve beton hatıllı olarak inşa edilen bu ünitelerin sırtını dayadığı ve topografyanın nispeten yumuşadığı noktada bir havuz, gerisinde de lokanta, bar, yönetim ve diğer hizmet birimleri yer alır.

Privacy

Alaeddin Keykubat Düğün Salonu
Konya

BATI CEPHESİ Ö: 1/50

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Alaeddin Keykubat Düğün Salonu Konya

Esra Yaldız, Ayşe Söğütlü
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Özet

Konya kent merkezinde, Alaaddin Tepesinde yer alan, Alaeddin Keykubat Düğün Salonu, 1954 yılında, Nafiz Tahralı'nın belediye başkanlığı döneminde (1955-1957) Belediye tarafından Alaeddin Gazinosu olarak inşa edilmiştir. 1958-1960 yılları arasında, Amerika'nın Kaliforniya eyaletinin Torrance şehri ile Konya kentinin kardeş şehir olmasının anısına ismi, Torrance Gazinosu olarak değiştirilmiştir. Konya kent merkezinde Alaaddin Tepesinde yer alan bina ilk olarak 70'li yıllarda tadilat geçirerek, Nikâh ve Düğün Salonuna dönüştürülmüş, 1989 yılında Konferans, Toplantı, Düğün ve Nişan programlarına tahsis edilerek Alaeddin Keykubat Salonu adını almıştır. Daha sonraki kapsamlı tadilatını 2001 ve 2002 yılında görerek Alaeddin Keykubat Düğün Salonu adıyla hizmete devam etmektedir. Tescilli olmadığı halde işlevinin günümüzde hala geçerliliğini korumasıyla ayakta kalmıştır. 1954 yılından itibaren kapsamlı 2 tadilat geçiren yapının 2013 yılında rölövesi alınmıştır. Bu gün halen ayakta olan yapı Nikah Salonu olarak kullanılmaktadır.

Yapı net geometrilerden oluşan parçalı kütle yapısına sahiptir. Ana mekânın etrafında birbirine eklenmiş kütlelerin bir araya getirilmesi sureti ile planlanmış, süslemeden arındırılmış plastik bir görünüme sahiptir. Yapı kütlesinin üzerinde yer alan geniş saçak yapının yataylık hissini artırmaktadır. İşleve göre biçimlenmiş cephelerde yer yer şeffaflaşmalar görülmektedir. Cepheleri yüzey olarak incelediğimizde dikdörtgenlerin iç içe geçerek oluşturduğu görünüşlerle kütle ve planın uyumlu olduğu görülmektedir.

1950 li yılarda Anadolu'daki Modern mimarlık arayışlarının bir sonuç ürünü olan yapı, sade, işleve göre biçimlenmiş plan şeması, yatay cephe karakteri, kent kimliğine katkıda bulunmaktadır. Uzun yıllardır nikâh ve düğün salonu olarak prestij mekanı şeklinde hizmet vermesinden dolayı Konya halkının büyük çoğunluğunun nikâhlarının burada olması nedeniyle kent ve kentlinin hafızasında anı olarak yer etmiş bir yapıdır. Kendi nikâhı olmasa bile bir yakınının nikâhına gelmiş kişiler tarafından da benimsenmiş kentlinin belleğinde yer etmiştir. Konya kent kimliğinin oluşumuna katkısı ve kentlinin belleğindeki yeri ile modern mimarlık mirası olarak korunması ve değerlendirilmesi gerekli bir mimarlık ürünü olarak nitelendirilmektedir.

Privacy

Gemlik Sunğipek Fabrikası
Bursa

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gemlik Sunğipek Fabrikası Bursa

Servet Abık, Abdurrahman Benammar, Özlem Köprülü Bağbancı
Uludağ Üniversitesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesinin önemli endüstri yapılarındanolan Sunğipek Fabrikası içinde her türlü gereksinimlerin karşılanabileceği bir fabrika yerleşkesi olarak inşa edilmiştir. İçerisinde barındırdığı fabrika yapıları, depolar, revir, müdür evi, lojmanlar, itfaye, tiyatro, lokal gibi sosyal tesisler, seralar, tenis kortu, basket sahası gibi spor tesisleri, liman ve diğer yapılarla birlikte yer alan fabrika kompleksi küçük bir kent yaşamı sunmaktadır. 1929-1938 yılları arasında Atatürk tarafından 15 yılda kurulan 46 fabrikadan biridir.

Sunğipek Fabrikası'nın temeli, 28 Kasım 1935 tarihinde İsmet İnönü tarafından atılmış ve Fabrika 1 Şubat 1938 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk tarafından açılmıştır. 1997 yılında Sümer Holding bünyesinde satışa sunulmuş ve 1998 yılında Tekel'e devredilmiştir. 2004 yılında Özelleşme İdaresi tarafından Uludağ Üniversitesi'ne devredilmiştir.Yerleşke; Bursa'nın Gemlik ilçesinin batısında Gemlik Körfezi'nin güneyinde yer almaktadır. Deniz kenarından Bursa-Gemlik yoluna kadar eğimli ve ağaçlı bir arazide bulunmaktadır. Kagir ve betonarme yapım tekniğinde inşa edilmiştir. Zaman içinde deprem nedeniyle bazı yapılar yıkılmış olup, mevcut durumdaSunğipekFabrikası'na ait birçok yapı bulunmaktadır. Günümüzde Uludağ Üniversitesi Gemlik Asım Kocabıyık Yerleşkesi olarak bilinen yerleşkede bulunan yapılardan bazıları boş durumda, bazıları ise yeniden işlevlendirilmiş olup eğitim amaçlı olarak kullanılmaktadır. Yerleşke; günümüzde Uludağ Üniversitesi'ne bağlı Gemlik Meslek Yüksekokulu ve Hukuk Fakültesi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Gemlik Anadolu Teknik Lisesi ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından kullanılmaktadır. Yerleşkede bulunan yapılar günümüzde Uludağ Üniversitesi, Milli Eğitim Bakanlığı Gemlik Anadolu Teknik Lisesi ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Kredi Yurtlar Kurumu'na tahsis edilmiştir. Üniversitemiz elindeki imkanlar çerçevesinde yapıları korumaktadır.

Privacy

Pamuklu Dokuma Fabrikası
Balıkesir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Pamuklu Dokuma Fabrikası Balıkesir

S. Cengiz Dikici

Özet

Gaziosmanpaşa Mahallesi Dokuma Caddesi, 190 Sokak ve İzmir Demiryolu arasında kalmaktadır. Kentin güneyinde yer alıp, İzmir yolu ve Savaştepe yoluna, Balıkesir Adliye Binasına yakındır.

Yaklaşık 154.500 m2 alanlı bir arsa üzerinde kurulu bulunan yapı kompleksi içerisinde oturma alanı 11.200 m2 olan Pamuklu Dokuma Fabrika binası ile toplamı 4.500 m2 yi bulan idari binalar, lojmanlar, ambar ve depolardan oluşan yapılar bulunmaktadır.

Sosyal fabrikaların/Atatürk modeli fabrikaların en tipik örneklerinden biri olan ve 1956'da üretime başlayan Balıkesir/Karesi Pamuklu Dokuma Fabrikası Cumhuriyetin '2. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın ilk önemli eserlerindendir. Sümerbank'ın devlet ve millet ortaklığı ile kurduğu ilk pamuklu dokuma fabrikasıdır. Atatürk modeli fabrika sadece üretim yapılan bir sanayi kuruluşu değil, aynı zamanda "arge" çalışmalarının yapıldığı bir laboratuvar, eğitim verilen bir okul, her türlü sanat ve spor imkanına sahip bir spor ve kültür kompleksi, kısacası dört dörtlük bir yaşam alanı, bir kampüstür. Atatürk, Anadolu'nun her yanında işçilerin yüksek standartlarda çalıştıkları, her türlü sosyal imkandan yararlandıkları sosyal fabrikalar kurmayı planlamıştır. Ama bu projesini yaygınlaştırmaya ömrü yetmemiştir.

Atatürk'ün ekonomi modelinin halkçı niteliğinin en açık şekilde görülebildiği yerlerden biri devlet fabrikalarıdır. Atatürk'ün fabrikaları sadece üretim yapılan birer sanayi kuruluşu değil, aynı zamanda eğitim, bilim, sanat ve spor yapılan birer kültür kurumu, birer üniversitedir, çünkü Atatürk'ün fabrikaları birer sosyal fabrikadır.

Yapı kompleksi içerisinde yer alan binaların birer Cumhuriyet Dönemi Modern Mimarlık ürünü olmaları nedeniyle Kültür Varlığı olarak tescil altına alınmaları uygun olacaktır.

Privacy

Şeker Fabrikası Misafirhanesi
Ankara

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Şeker Fabrikası Misafirhanesi Ankara

Nur Çağlar, Murat Sönmez, Pelin Gürol Öngören
TOBB ETÜ

Özet

Ülkenin şeker ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Ankara Şeker Fabrikası, Türkiye'nin 16. şeker fabrikası olarak 19 Ekim 1962'de faaliyete geçmiştir.Ankara Etimesgut ilçesi sınırları yer alan fabrika yerleşkesi için 32.2 ha. büyüklüğündeki arazi tahsis edilmiştir. Kampüs alanı bir kasaba ölçeğinde olup, kullanıcıları için her tür sosyal, kültürel, eğitime dönük mekânsal donanımlara sahip olarak planlanmıştır.

Misafirhane yapısı, Şeker Fabrikası kampüs alanının doğusunda konumlandırılmıştır. Yapının bulunduğu ada, doğuda yerleşkenin ana arteri, kuzeyde Elektro-Mekanik Aygıtlar Fabrikasına giden ana yol ve güneyde Çubuk Çayı ile sınırlanmıştır. Bu ada üzerinde Sinema-Lokanta gibi sosyal tesisler; Futbol, Basketbol, Voleybol Sahası, Tenis Kortu ve Spor Salonu gibi spor tesisleri bulunmaktadır. Yapının konumlandırıldığı ana arterin doğu yönünde ise Lojman, Kreş, İlkokul, Ortaokul, Lise Binaları ve Satış Mağazası gibi sosyal alanlar bulunmaktadır. Misafirhane, 1958 yılında Naim Bekitoğlu tarafından planlanmıştır. Lokanta-sinema yapısının hemen yanında tasarlanmış, sosyal alanlara kolay erişim sağlanmıştır. Yatay eksende genişleyen yapı bodrum üzeri iki katlıdır. Dikdörtgen olarak tasarlanan yapıya daha sonra ek bina yapılmış, misafirhane yapısı L formunu almıştır. Yapının 2 protokol girişi, 1 misafir girişi ve servis girişi bulunmaktadır. Misafirhane yapısında 32 adet oda, kahvaltı, oturma salonları ve çeşitli servis alanları yer almaktadır. Misafirhanenin ön cepheye bakan odaları balkonlu olup, binanın doğu yönündeki yeşil ve ağaçlık alana yönlendirilmiştir.

Misafirhane binası dönemin yapı karakteri ve üretim sistemlerine uygun bir biçimde betonarme olarak imal edilmiştir. Masif duvarlar ve cam binanın konaklama yapısı olmasının bir sonucudur. Doğa ile etkileşim misafirhane odalarının yüzeylerinin cam olmasına neden olmuştur. İç mekanlarda dönemin karakterini yansıtan mozaik zemin ve ahşap kaplamalar dikkat çekmektedir.1960'lı yıllarda Türkiye'de endüstri mirasını örnekleyen önemli fabrika yerleşkelerinden biri olarak Ankara Şeker Fabrikası sosyal yaşamın somut belgesi niteliğindedir.Söz konusu alanda sosyal tesislerin çeşitliliği ve sunduğu imkanlar oldukça önemlidir. Fabrika yerleşkesine gelen ziyaretçilerin modern imkanlarla donatılmış bu mekanlarda deneyimlediği mekan-kullanıcı ilişkisini irdelemenin ve aynı zamanda başka kurumların aynı programa sahip misafirhane yapıları ile karşılaştırmalarının ilginç sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir. Kurumun varlığının sürdürülmesi ve yapının aynı işlevi devam ettiriyor olması itibariyle yapı günümüze kadar korunabilmiştir. Ancak 2004 yılı itibariyle başlayan özelleştirme süreci yapının geleceği hakkında belirsizlik yaratmaktadır. Kentin içinde kalmış değerli fabrika arsasındaki rant baskısı da yapının kültür mirası olarak ciddiyetle korunmasını ve süratle tescil edilmesi gerekliliğini gösterir.

Privacy

Şeker Fabrikası Sinema Lokanta Binası
Ankara

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Şeker Fabrikası Sinema Lokanta Binası Ankara

Nur Çağlar, Murat Sönmez, Pelin Gürol Öngören
TOBB ETÜ

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin endüstrileşme sürecinin kanıtı niteliğinde olan Şeker Fabrikalarının yapımına Cumhuriyet'in ilanı ile başlanmış; dönemin zorlu ekonomik koşullarına rağmen fabrika yapılarının sayısı yıldan yıla hızla artmıştır. Bu bağlamda Ankara Şeker Fabrikası, Türkiye'nin 16. şeker fabrikası olarak 19 Ekim 1962'de açılmıştır. Ankara Etimesgut ilçesinde yer alan fabrika yerleşkesi için 32.2 ha. büyüklüğündeki arazi tahsis edilmiştir. Kampüs alanı bir kasaba ölçeğinde olup, kullanıcıları için her tür sosyal, kültürel, eğitime dönük mekânsal donanımlara sahip olarak planlanmıştır.

Sinema-Lokanta yapısı, Şeker Fabrikası kampüs alanının doğusunda konumlandırılmıştır. Yapının bulunduğu ada, doğuda yerleşkenin ana arteri, kuzeyde Elektro-Mekanik Aygıtlar Fabrikasına giden ana yol ve güneyde Çubuk Çayı ile sınırlanmıştır. Bu ada üzerinde Misafirhane gibi sosyal tesisler; Futbol, Basketbol, Voleybol Sahası, Tenis Kortu ve Spor Salonu gibi spor tesisleri bulunmaktadır. Yapının konumlandırıldığı ana arterin doğu yönünde ise Lojman, Kreş, İlkokul, Ortaokul, Lise Binaları ve Satış Mağazası gibi sosyal alanlar bulunmaktadır. Sinema-Lokanta yapısı1958 yılında Naim Bekitoğlu tarafından planlanmıştır. Misafirhane yapısının hemen yanında tasarlanmış, böylece konaklayanların sosyal alanlara kolay erişimi sağlanmıştır.

Sinema-Lokanta yapısı iki asal kütleden oluşturulmuştur. Bu iki kütle arası fuaye alanı olarak tasarlanmıştır. Vestiyer, lavabo gibi servis hacimleri ve daire planlı olarak tasarlanmış iç bahçe fuaye içinde konumlandırılmıştır. Bu sayede fuayenin tepeden ışık alması sağlanmıştır. Kuzey yönünde yer alan lokanta binası dönemin tasarım karakterine uygun dikdörtgen prizma biçimindedir. Batı yönünde oluşturulmuş mutfak ile lokanta kütlesi bitirilmiştir. Bu kütlenin kuzey yönüne bakan lokanta hacminin cephesi, önünde ışığın kontrolünü sağlayan ve lokanta tefrişinde özelleşmiş masa düzeni elde edilmesine yol açan, birbirini tekrar eden paneller ile oluşturulmuştur.

Binanın iki farklı blok ve programa sahip olması yapı malzemelerinin farklılığını vurgulayacak biçimde kullanılmasında etkilidir. Sinema salonu daha çok masif etkilerle ve tuğla üzeri sıva biçiminde yapılmıştır. Sinema salonu başka tür etkinlikler yapılabilmesi için pencere sistemine de sahiptir. Lokantanın cephesi bahçeye açılan geniş pencerelere sahiptir.

1960'lı yıllarda Türkiye'de endüstri mirasını örnekleyen önemli fabrika yerleşkelerinden biri olarak Ankara Şeker Fabrikası sosyal yaşamın somut belgesi niteliğindedir.Söz konusu alanda sosyal tesislerin çeşitliliği ve sunduğu imkanlar oldukça önemlidir. Fabrika yerleşkesinde yaşayan veya yerleşkeyi geçici süre ile kullanan bireylerin modern imkanlarla donatılmış mekanlardayaşadıkları yeni deneyimleri irdelemenin ortaya ilginç sonuçlar koyacağı düşünülmektedir.

Kurumun varlığının sürdürülmesi ve yapının aynı işlevi devam ettiriyor olması itibariyle yapı günümüze kadar korunabilmiştir. Ancak 2004 yılı itibariyle başlayan özelleştirme süreci yapının geleceği hakkında belirsizlik yaratmaktadır. Kentin içinde kalmış değerli fabrika arsasındaki rant baskısı da yapının kültür mirası olarak ciddiyetle korunmasını ve süratle tescil edilmesi gerekliliğini gösterir.

Privacy

M.K.E.K. Antalya Pil Fabrikası Lojmanları
Antalya

Resim 5. Giriş Yapısı(4)

Resim 6. Misafirhane(4)

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

M.K.E.K. Antalya Pil Fabrikası Lojmanları Antalya

Münteha Arabalı Tatar, Nur Urfalıoğlu
Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Türk savunma sanayinin temelini oluşturan MKE Kurumu, değişik isim ve statüler altında 15. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar inebilen tarihi bir geçmişe sahiptir. MKE Kurumu Genel Müdürlüğü (1950) unvanları altında iktisadi ve ticari faaliyetlerini devam ettiren bir kuruluş olarak günümüze kadar gelmiştir. Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'nun bir kuruluşu olan Antalya Pil Fabrikası ve Lojmanları'nın temeli İngiliz Hawker Siddeley Firması'nın desteğiyle 1972 yılında atılmış, fabrikanın faaliyete geçmesi ise yine aynı firmanın lisansı ile 1974 yılını bulmuştur. Mimari proje ve uygulama konularını yine Hawker Siddeley firması üstlenmiştir. 1974-1981 yılları arasında sadece askeri pil üreten fabrika 1981 yılı itibariyle ilk Türk ticari pilini de üretmeye başlamıştır. 1998 yılında tasfiyesine karar verilen fabrika , halen M.K.E.K. Dinlenme ve Spor Tesisleri olarak kullanılmaktadır. Fakat fiilen sadece misafirhane bölümü çalıştırılmaktadır.

Antalya şehir merkezine yaklaşık 7km uzaklıkta konumlanan fabrika ve lojmanlar toplam 263 bin metrekarelik bir alana sahiptir. Lojmanlar bitişik nizam, bahçeli ve 2 katlı olarak toplam 18 bloktan oluşmaktadır. Bunlardan 8 adedi, 2 oda 1 salon, 10 adedi, 3 oda 1 salondan oluşmaktadır. Zemin katlar salon ve mutfağa ayrılırken, birinci katlar çocuk odası ve yatak odası olarak tanzim edilmiştir. Her blok kendi ön ve arka bahçesine sahiptir. Bütün bloklar çift cephe olarak kuzey-güney yönünde konumlandırılmıştır. Ayrıca genel müdür ve yardımcıları için yine müstakil düzenlenmiş tek katlı 3 adet blok bulunur. Fabrika çalışanlarına ve misafirlerinin hizmetine sunulan diğer yapılar lokal, kreş, misafirhane, açık hava sineması, yüzme havuzu kompleksi olarak sıralanabilir. Döneminde, ülkemizde yaygın olarak görülen modern mimari üslubu yansıtan birçok yapıyı içinde bulundurması açısından önem taşımaktadır.

Privacy

Şark Sanayi Kumpanyası Su Kulesi
İzmir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Şark Sanayi Kumpanyası Su Kulesi İzmir

Ebru Karabağ Aydeniz, Nazlı İpek Mavuşoğlu Çakman
Yaşar Üniversitesi

Özet

17. yüzyılın başından itibaren korumalı bir liman olan İzmir, Avrupalı tüccarların girişimleri ile endüstriyel faaliyetlerin yoğunlaşmaya başladığı bir kent haline gelmiştir . Şark Sanayi Kumpanyası; 1892 yılında "Couzinery-Pittaco" ismi ile kurulmuş olan un fabrikasıdır .Şirketin merkezinin 1924 yılında yapı kompleksi "Şark Sanayi Kumpanyası" ismini almıştır. 1950'lerde teknolojik gelişmeleri takiben ek mekânlara ihtiyaç duyulmuş ve çağdaş yapım sistemi olan betonarme ilesu kulesini de içerenek binalar inşa edilmiştir.1994 senesinde, alanın içerisinde yer alan yapılardan birçoğu yıkılmıştır . 20.Şubat.1995 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde yer alan habere göre Tesisin, yer aldığı parsellerde; 80.000 metrekarelik, konut, turizm, ticari ve kültürel işlevlere sahip karma işlevli bir kompleks planlandığı belirtilmektedir . Tesisin yer aldığı parseller; T.C. Kültür Bakanlığı İzmir I Numaralı K.V.K.K. Müdürlüğü'nün 08.01.1998 tarihve 7003 sayılı kararı ile tescil edilmiştir .

Şark Sanayi Kumpanyası Su Kulesi; 1950'li yıllarda 1200 m²'lik alana sahip olan yeni tesisler ile birlikte inşa edilmiştir. Tipolojik olarak "yükseksu deposu " olan yapı; çerçeve ayaklı, dairesel hazneli ve betonarme karkas sistem ile inşa edilmiş endüstriyel su yapısıdır. Hazne bölümünün cephesinde, bir sıra tuğla ve bir sıra dikdörtgen açıklıklardan oluşan iki adet bant mevcuttur. Tuğla ve pencere sıralarının strüktürel ve işlevsel gereksinimler dolayısı ile yerleştirilmiş olduğu düşünülmesine rağmen hazinenin cephesinde bezeme unsuru haline geldikleri gözlemlenmektedir. Yapı modern mimarlık miraslarında sıkça rastlanan düz saçak ile son bulur.

Şark Sanayi Kumpanyası Su Kulesi; estetik bir kaygı iletasarlananmış ve yapı kütlesi ilemodern mimarlık mirasına, işlevi ile ise endüstri mirasına ait özgün bir örnektir. Yüksek bir yapı olan Su Kulesi; İzmir Liman Arkası Silüeti'nde kolayca fark edilebilen fakat günümüzde simgesel potansiyelini kullanmaktan mahrum bırakılmış bir yapıdır. Yapı; tescilli bir kültür varlığı olmasına rağmen, yer aldığı arazinin rant değeri, terk edilmiş olması ve doğal etkenlere karşı korunmasız olması sebebi ile tehlike altındadır.

Privacy

Gazi Paşa Mektebi
Denizli

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gazi Paşa Mektebi
Denizli

Elvan Kumtepe, Sıdıka Çetin
Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Cumhuriyet'in modernleşme ideolojisine dair yapılan eğitim yapılarını temsil eden yapı Mustafa Kemal Atatürk'e olan vefa borcuna dair yurt genelinde Gazi adı taşıyan eğitim yapılarındandır. Denizli için önemli kentsel bellek ögelerinden biri olma niteliği taşımaktadır. 1924 – 1928 yıllarında inşa edilen yapı Gazi Paşa Mektebi, Gazi İlkokulu ve Gazi İlköğretim Okulu olarak işlevini sürdürmüş ve günümüzde Çal Halk Eğitim Merkezi ve Öğretmen Evi olarak kullanılırlığını devam ettirmektedir. 1989'da tadilat geçiren yapı 04.10.1995'de Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından alınan karar ile tescillenmiştir. Okul, ilçe merkezi içerisinde yer almaktadır. Ön cephesi Denizli Caddesi'ne bakmaktadır.

İki kattan oluşan yapı dikdörtgen formda ve simetriktir. Giriş cephesi kuzeydoğuya bakan kütlede uzun cephenin ortasındaki anıtsal merdiven ile sağlanan giriş aksını iç holde merdiven karşılamaktadır. Giriş aksının sağ ve solunda toplamda 8 derslik, 3 idarebirimi, 1 arşiv, 1 kütüphane, 1 öğretmenler odası bulunmakta iken bu mekanlar geçirdiği işlev değişikliği ile atölyeler, konferans salonu, mutfak, yemekhane, toplantı seminer salonu, serge salonu ve yönetim birimleri olarak revize edilmiştir.

Andezit kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Cephelerde taş doku halen hissedilmekte ama müdahaleler sonrasında cepheler boyalı durumdadır. Dikdörtgen formdaki kütlenin köşe akslarında dışa taşmalar ve yükseltmelerle cepheye hareketlilik katılmıştır. Birinci Ulusal Mimarlık üslubunun özelliklerini barındıran cephelerde alt katta basık kemerli, üst kata basık sivri kemerli ahşap ve çok parçalı pencerelerden oluşan bir düzen hakimdir. Pencere kemerlerindeki kemer alınlıkları ve üstlerindeki Osmanlı motifleri ile turkuaz çiniler görülmektedir. Su basman düzeyinde döşeme izi farklı ton cephe boyası ve doku farklılıkları ile diğer katlardan ayrılmaktadır. İç mekanda merdiven ve zemin bölümleri mozaik taş kaplanmış, tavanlar ise ahşap malzeme ile kaplanmış ve boyanmıştır. Kütle geniş saçaklı ve kiremit kaplı kırma çatıyla örtülmüştür. Yapının tüm cephelerinde Birinci Ulusal Mimarlık üslubunun özelliklerinden olan geniş saçaklarda ahşap destekler bulunmaktadır. Saçak alt yüzleri çıtalardan yapılan düz akslar kesiştirilerek karelerden oluşan desenlerle kaplanmıştır.

Dönemin modernleşme ideolojisi ile örtüşen yapı, işlev, yapım tekniği, yapı organizasyonu ve kütle kompozisyonu içindeki dağılımı ve cephe düzenlemeleri ile dönemin geçiş evresindeki kültürel, mimari, tarihsel ve toplumsal açıdan değerli yapı örneklerindendir.

Privacy

Yeşilkent Dadaloğlu Lisesi
Kayseri

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Yeşilkent Dadaloğlu Lisesi Kayseri

Ebru Şahinkaya, Ömer Faruk Bayram
Erciyes Üniversitesi

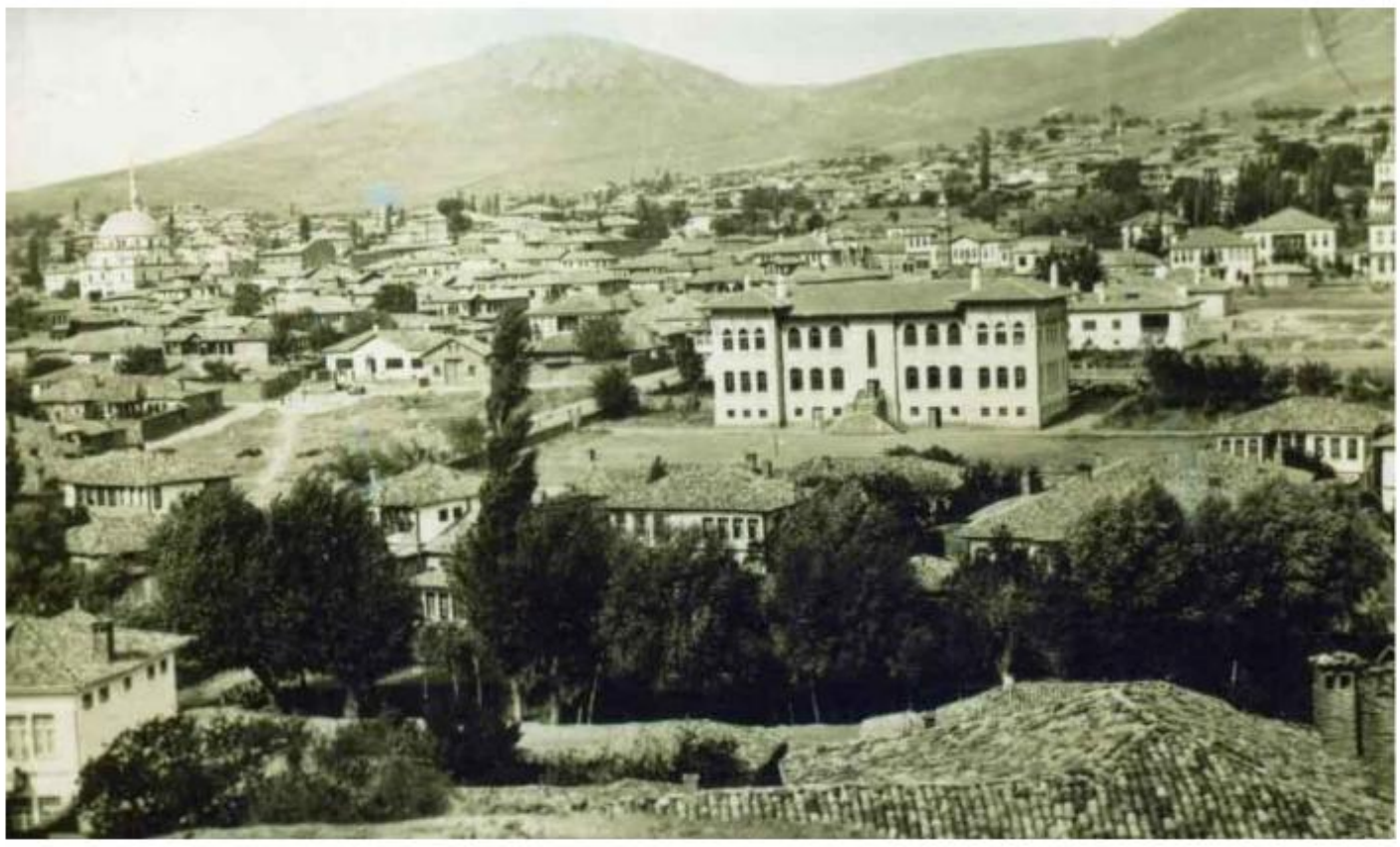
Özet

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte değişen yönetim biçimi kendisini her alanda hissettirmiştir. Ulus devlet olmak adına özellikle erken cumhuriyet döneminde birçok yeni kamusal mekân modelleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Modernleşme hareketleri kapsamında üretilen bu kamusal mekân modellerinden en önemli kollarından birini de eğitim yapıları oluşturmaktadır.Maarif Vekaletinin ''köylerde muallim mektepleri açılması'' kararı doğrultusunda 1927 yılında Kayseri'deköy muallim mektepleri açılmıştır. Kayseri'de ilki Talas'a bağlı Zincidere'de açılan okulun ardından 1928 yılında o zamanki ismiyle Köyyeri olan Sarız İlçesi'ninYeşilkent Köyü'nde Yeşilkent Muallim Mektebi'nin yapımına başlanmış 1932 yılında tamamlanabilmiştir. Aynı yıl içerisinde Köy Muallim Mekteplerinin beklenen hedeflere ulaşılamadığı gerekçesiyle kapatılması ardından yapı, Muallim Mektebi olarak faaliyete geçmeden ilkokul olarak kullanılmaya başlanmıştır. Önceleri ilkokul daha sonra ise lise binası olarak kullanılan yapı tek bir kütleden oluşmaktadır. İlerleyen dönemlerde yapının doğu ve batısına ayrı kütleler olan ıslak hacim ve lojman yapıları konuşlandırılmıştır.Bodrum ve zemin olmak üzere iki kattan oluşan yapının sağ ve sol kolları sonundaki odalar öne ve arkaya doğru uzamaktadır. Kesme taştan, yığma yapım tekniğiyle inşa edilen yapınınbasık kemerli pencere ve kapı kenarları sövelidir.Girişin ön kısmında üçgen alınlıklı ahşap markiz bulunmaktadır. Zemin katta 4 adet derslik, yönetici odaları ve tuvalet yer almaktadır.Yapının bodrum katında ise malzeme depoları bulunmaktadır.Özgün kapı ve pencere doğramaları masif ahşap olan binanın 1990 yılında yapılan tamirat sonrasında doğrama malzemeleri değiştirilmiştir. Çatı döşemesi olarak kullanılan ahşap sökülerek betonarme döşeme yapılmış ve kiremit üst örtü kaldırılarak trapez sac malzeme ile kaplanmıştır. Bu tamirat sırasında dış cephesi sıvanarak boyanan bina özgün şemasını korumakla beraber, özgün görüntüsünü muhafaza edememiştir.Nitelikli bir restorasyon ile yapının tekrar özgün görüntüsüne kavuşabilmesi muhtemeldir.2008 yılındaazalan öğrenci sayısına bağlı olarak binada eğitim durdurulmuştur. Günümüzde atıl vaziyette olan yapının fiziksel durumu her geçen gün kötüye gitmektedir.

Yapı form ve tipoloji olarak dönem yapılarına kıyasla sade ve yalın bir dile sahiptir. Yapıda az da olsa geleneksel mimari elemanlar kullanılmış olsa da, özellikle plan çözümündeki sadelik ve fonksiyonellikle dönemin modern yapılarındaki arayışların binanın tasarımda bir girdi olarak kullanıldığı görülmektedir. Yapı, cumhuriyetle birlikte ülkenin aydınlanma sürecinde önemli rol oynayan muallim mekteplerinden birisi olarak modernleşme bağlamında hem fiziksel hem de sembolik bir öneme sahiptir.

Privacy

Cumhuriyet İlkokulu
Yozgat

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Cumhuriyet İlkokulu Yozgat

Emine Saka Akın, Ayşegül Koç Ünlüsoy, Elif Öztürk
Bozok Üniversitesi

Özet

Yozgat il merkezinde Ankara-Sivas karayolu üzerinde, büyük bir bahçe içinde yer alan Erken Cumhuriyet Dönemi yapısı olan Yozgat Cumhuriyet İlkokulu, dönemin valisi Ali Rıza Bey tarafından 1927–1930 tarihleri arasında inşa ettirilmiştir. Yozgat Cumhuriyet İlkokulu 1977 yılında korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. Yapımından 2007 yılına kadar okul olarak kullanılan bina, 2007 tarihinden itibaren Bozok Üniversitesi Rektörlük binası olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da modernleşme hareketleri hız kazanmıştır. Eğitim alanında ortak müfredatlar belirlenerek tek tip eğitim sistemi üzerinde durulmuş, Tevhid-i Tedrisat kanunuyla medreseler kapatılmıştır. Artık eğitim faaliyetleri medreselerde ya da iptidai okullarda değil yasaya uygun olarak, öğretimin birliğini gerçekleştirmek, yeni eğitim programlarına uygun modern okul binalarında gerçekleşecekti. Bu nedenle uygun ve modern okulların açılıp, eğitim faaliyetlerini gerçekleştirmek için inşa edilecek okul binaları da 1926 tarihinde Maarif Teşkilâtına Dair Kanunla, Maarif Vekâleti'nin gönderdiği tip projelerle yapılmasını zorunlu kılmıştır. Böylece yeni Türkiye'de yeni eğitim sisteminin uygulanması işlevini yerine getirecek pek çok okul binası, merkezden gönderilen tip projeler arasından seçilip, bulunduğu yerleşimin ihtiyaç ve özelliklerine göre düzenlenerek inşa edilmiştir.

Yozgat Cumhuriyet İlkokulu binası Erken Cumhuriyet Dönemi yapısı olarak plan ve cepheleriyle, 1908 ile 1930 tarihleri arasında yaygın olan I.Ulusal Mimarlık anlayışının etkili olduğu dönemin mimari üslubunu yansıtmaktadır. Planlamasında modern eğilimler hakimken cephelerde de süslemelerden arındırılmaya çalışılmıştır. I. Ulusal Mimarlık diye adlandırılan bu hareket aslında Türkiye mimarlığının ilk gerçek modern hareketi niteliğini taşır. Özünde ulusal kimliği koruyan ancak modernist yaklaşımlardan da uzak durmayan bu üslubun Yozgat Cumhuriyet İlkokulu'nun da yansıtılması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca 1930 tarihinden 2007 tarihine kadar 77 yıl eğitim binası olarak kullanılan Cumhuriyet İlkokulu kente yaşayan insanların hafızalarında, kente ait oluşturdukları kent bellleği ve kentsel kimliğinin bir parçası olarak varlığını sürdüren önemli kültürel miraslardan biridir.

Privacy

Develi Lisesi
Kayseri

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Develi Lisesi
Kayseri

Ömer Faruk Bayram, Fazıl Akdağ
Erciyes Üniversitesi

Özet

Kayseri'nin Develi ilçesinde bulunan lise yapısının inşaasına 1923 yılında başlanmış ve yapı 1933 yılında tamamlanmıştır. Taşınmaz Kültür varlığı olarak tescillenmiş durumda olan yapı, anadolunun farklı yerlerinde bir çok eğitim yapısı tasarlamış olan Süleyman Unutulmaz tarafından tasarlanmıştır. Yapı hükümet binası olarak düşünülmüş fakat sonradan eğitim yapısı olarak kullanılmasının ilçe için daha faydalı olacağı düşüncesiyle eğitim faaliyetlerine adanmıştır. Cami-i Kebir Mahallesi'nde bulunan ve günümüzde halen lise olarak kullanılan yapı, o dönemde kurulan bir dernek yoluyla önceden mezarlık olarak kullanılan bir alan üzerine inşa edilmiştir. Yapı, Develi merkezinden geçen ve ilçe meydanına bağlanan ana aks olan Cumhuriyet Caddesi üzerindedir. Yapımına cumhuriyetin ilan edildiği tarihte başlanan Develi Lisesi'nin ülkenin ve kentin modernleşme ve aydınlanma sürecinde önemli rol oynadığı ve sembolik bir anlam taşıdığı söylenebilir. Dönemin imkansızlıkları ve olumsuz şartları dahilinde ilçe halkının ve aydınlarının çalabarıyla eğitime kazandırılan yapı aralarında millet vekilleri, iş adamları ve bürokratların da bulunduğu pek çok mezun vermiştir. Osman Coşkun, Hadi Erdoğan, Takittin Ayata, Dr.Osman Nuri Develioğlu binanın yapılmasında ve eğitime kazandırılmasında önemli rol oynayan isimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Milli hareketin ilk yıllarında Develi ölçeğinde toplumsal aydınlanmaya ve toplumun modernleşme sürecine ve eğitime olan katkıları dolayısıyla yapının taşıdığı önem büyüktür.

Ülkemizde modern mimari akımın etkilerinin geleneksel osmanlı mimarisi ile yorumlanarak modern-klasik arakesitinde yapıların üretildiği birinci ulusal mimari akımın ağırlıklı olarak uygulandığı dönemde inşa edilen yapı, özellikle cephesi, formu ve kullanılan mimari elemanları (cephesindeki bezemeler gibi) itibariyle geleneksel ve klasik bir imaja sahip olmasına karşın plan düzleminde değerlendirildiğinde nispeten daha modern iç çözümleri olduğu görülmektedir. Fonksiyonel plan şeması sayesinde yapı farklı dönemlerde farklı kamu kurumları tarafından kullanılabilmiştir. Yapıda U şeklinde tek bir koridor ve bu koridorun iki ucuna bağlanmış merdivenler ve odalar bulunmaktadır. Yapının cephesinde dikkati çeken gösteriş ve süslemelere kıyasla planı incelendiğinde daha sade ve işlevsel çözümler olduğu görülmektedir. Ana hatlarıyla değerlendirildiğinde, Develi Lisesi, ülke adına modernleşme hareketlerinin fiziksel ve mimari boyutunu tam olarak temsil edemese de, sosyal ve kültürel anlamda kentin ve ülkenin modernleşme macerasında ikonik bir yapı olarak değerlendirilebilir. Günümüzde halen eğitim faaliyetlerine devam etmekte olan Develi Lisesi, sahip olduğu maddi ve manevi değerlerle develililerin toplumsal belleğinde önemli bir yere sahiptir.

Privacy

Altıeylül İlkokulu
Balıkesir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Altıeylül İlkokulu
Balıkesir

E. Betül Gemalmaz Dikici

Özet

Balıkesir ili Altıeylül Mahallesi Kızılay Caddesi üzerinde Hükümet Binasına yakın bir alanda konumlanmış olan yapının özgün hali bodrum ve zemin katlardan oluşmaktadır. Yapıdaki birinci kat, yapıya 1943 yılında eklenmiştir. Yapı 780 m2 oturma alanına sahip olup 8 derslikli olarak planlanmıştır.

Altıeylül İlkokulu, Cumhuriyet döneminde Balıkesir'de Gazi İlkokulundan sonra inşa edilmiş eğitim yapılarının en niteliklilerinden biridir. Yapı başlangıçta anaokulu olarak inşa edilmiş, daha sonra ilkokul olarak kullanılmasına karar verilmiştir. Balıkesir şehrinin kurtuluş tarihine atıfla okula 'Altıeylül' adı verilmiştir.

Günümüzde iki katlı olan ve ortaokul binası olarak kullanılmaya devam eden yapıda simetrik bir cephe düzeni görülmektedir. Yapı düşeyde üç bölüme ayrılmıştır. Zaman içerisinde yapılmış ek binalarla değişikliğe uğramış olmakla birlikte, cephe özellikleri yönünden hala yapıldığı dönemin karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Yapının ana giriş holündeki merdiven özellikli bir formda yapılmıştır. Balıkesir kentinin modern dönemde inşa edilmiş eğitim yapılarının öncülerinden biri olan Altıeylül İlkokulu binasının Kültür Varlığı olarak tescil altına alınması, korunması ve geleceğe aktarılması gerekmektedir.

Privacy

Bolu Ortaokulu
Bolu

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Bolu Ortakulu
Bolu

Barış Berkcan Bayrak
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

Bolu Ortaokulu, günümüzdeki adıyla Bolu Atatürk Lisesi, Bolu ili, Merkez ilçesi, Gölyüzü Mahallesi, Şehit İhsan Bey Sokak'ta yer almaktadır. Yapı konumu itibariyle Bolu kent merkezinde tarihi ticaret bölgesinin yakınında, tarihi yapıların yoğunlaştığı, II. Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisindedir. 1944 yılında yaşanan deprem sonrası dönemin Bayındırlık Bakanlığı tarafından Bolu'da Deprem İnşaat Amirliği kurulmuş, Bolu Ortaokulu da bu amirliğin başında bulunan Yüksek Mimar Bedri UÇAR tarafından projelendirilmiştir.

Yapımına 1945 yılında başlanan ve 1946 yılında tamamlanan yapı 24.000m²'lik geniş bir alan üzerinde yer almaktadır. U kütleli Bolu Ortaokulu ve bir parçası olan dikdörtgen kütleli Konferans Salonu II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin tipik bir örneğidir. Taşla kaplanmış vurgulu ana girişi, yönetim bölümünün kafesli tepe pencereleri, iki kanatta yer alan kolonlu giriş düzenlemeleri, düşey dikdörtgen pencereleri ve ahşap kaplı geniş saçakları ile II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin izlerini taşır.

Bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşan yapı, yapım sistemi olarak betonarme inşa edilmiştir. Yapının üç girişi bulunmaktadır. Ana giriş U kütlenin tabanında, yönetim biriminden sağlanmış, U kütlenin kollarında ise köşeleri boşaltılmış giriş düzenlemeleri yapılmıştır. U kütlenin tabanında yönetim bölümü, birbirine paralel uzanan iki kolda ise derslikler ve laboratuvarlar yer almaktadır. Bu kütlenin gerek zemin kattaki doğal taş kaplamaları, gerekse Milli Türk Mimarisi'nden doğmuş oymalı meşe kapıları (ana giriş kapısı değiştirilmiş) ve ana giriş kapısının iki tarafındaki kafes pencereleri ile diğer bloklardan daha güçlü bir etki uyandırmaktadır.

Yapı, 1940'lı yılların mimari eğilimlerini yansıtan, ülkemizdeki nadir örneklerden birisi olarak, Modern Mimari'nin işlevselci anlayışının sürdürüldüğü giriş, cephe, saçak, malzeme, teknik ve benzeri özellikler ile II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin karakteristik özelliklerini taşımaktadır.

Privacy

Muharrem Hasbi Koray Lisesi
Balıkesir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Privacy

Muharrem Hasbi Koray Lisesi
Balıkesir

Ali Gökten
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Ege MahallesiAltay Caddesi ve Tarlabaşı Caddelerinin kesiştiği bölgede kent merkezinin kuzey yönünde yer almakta olup, yakın çevresinde Zahire Pazarı ve Balıkesir Devlet Hastanesi bulunmaktadır. Her türlü alt yapı hizmetlerinden yararlanabilmektedir.

Yapı bodrum kat dahil dört katlı, 900 m2 oturma alanlıdır. 20 derslikli olarak planlanmıştır. Ana blokta zemin katta giriş, kantin ve Laboratuvarlar, birinci ve ikinci katta derslikler, öğretmenler odası, müdür odası ve kütüphane, diğer blokta tüm katta derslikler ve müdür yardımcıları odaları bulunmaktadır. Zemin katta ayrıca Konferans Salonu olarak tasarlanan yapı yer almaktadır.

Cumhuriyet Dönemi Modern Okul yapılarının ilk orijinal örneklerinden olan zaman içerisinde muhdes eklentilerle değişikliğe uğramış ancak dış mekan yönünden dönemin karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Yapının ana giriş holündeki merdiven özellikli bir formda yapılmıştır. Giriş cephesinde yer alan motif ve giriş holünde ki rölyef, arkatlı kısımdaki oturma elemanları yapının modern mimarlık örneği olduğunu belgelemektedir. Bu mimari özellikler günümüze kadar gelebilmiştir. Yapının kuzey doğu köşesindeki Konferans Salonu dönemin karakterini anlatır niteliktedir. Bloklar arası arkatlı geçişin alt kısmı günümüzde kapatılarak iç avlu olarak kullanılan mekanlar yok edilmiştir. Balıkesir'de ki Okul örneklerinin seçkin örneklerinden biridir. Bu unsurla birlikte Cumhuriyet Dönemi Modern Yapısı olmasından dolayı da Kültür Varlığı olarak tescil altına alınması gereken yapılardan biridir.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gazi İlkokulu
Burdur

Privacy

Gazi İlkokulu
Burdur

Sevim Ateş Can, Hilal Tuncer
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Özet

Cumhuriyet Meydanı'ndan batı yönüne uzanan Atatürk Caddesi üzerinde konumlanmaktadır. Bugünkü binanın projesi 1957 yılında hazırlanarak inşa edilmiş ve 1959 yılında eğitime başlanmıştır. Gazi İlkokulu ilk kurulduğunda, Cumhuriyet Meydanı'nın batı yönünü oluşturan ve bugün Belediye Binası ve Atatürk Kültür Merkezi'nin bulunduğu yerde konumlanmaktaydı. Bu yapı, Atatürk'ün 1930 yılında Burdur'a gelişinde kendisine armağan edilen bir köşk yapısıydı. Atatürk'ün, bu köşkü okul olması için çocuklara armağan etmesiyle bina "Gazi İlkokulu" adı ile hizmet vermeye başlamıştır. Ancak, zaman içinde bir okul yapısı olarak ihtiyaçlara cevap verememesi nedeniyle, 23.08.1937 tarihinde, Nafia (Bayındırlık) Müdürlüğü'nce Atatürk İlkokulu adı ile yeni bir proje hazırlatılır. Ancak, hayata geçirilemez. 1957 yılında 6 derslik, idare odaları ve öğretmen odası ile wc'leri içeren bugünkü bina inşa edilmiştir. Ancak, zaman içinde artan öğrenci sayısını karşılayamadığı için bazı değişiklikler geçirmiş ve bir ek almıştır.

1966-1967 (bazı kaynaklarda 1967-1968) eğitim-öğretim yılında "Kız İlköğretmen Okulu" da çift öğretim uygulanarak bu binada eğitim vermeye başlamıştır.

Cumhuriyet, eğitim sisteminde büyük reformlar öngörerek modern, milli, laik ve demokratik bir yapılanmaya yönelmiştir. Toplumsal kalkınmanın temelini oluşturan eğitim, yurdun her yerinde inşa edilmeye başlanan ve çağdaş sistemin ihtiyaçlarına cevap veren modern eğitim yapıları ile hayata geçirilmiştir. Yaygın ve karma sistemin uygulandığı bu okul yapıları, genç Cumhuriyetin de bir yansıması olarak özenle korunması ve belgelenmesi gereken yapılardır. Bu kapsamda, Gazi İlkokulu da, bu sürecin bir tanığı olarak toplumsal bellekteki yeri açısından ve modern mimari üslubu yansıtan yapısıyla önem taşımaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Sansa Köprüsü
Erzincan

Privacy

Sansa Köprüsü
Erzincan

Fatma Zehra Çakıcı, Hilal Tuğba Örmecioğlu, Tuncer Çağrı Çakmur
Atatürk Üniversitesi

Özet

Erzincan ili, Erzurum-Erzincan Karayolu (E-80) üzerinde bulunan Sansa Köprüsü, Üzümlü'ye 30km, Tercan'a ise yaklaşık 60km uzaklıktadır. Karasu Nehri üzerinde konumlanmış olan ve Karasu Köprüsü'nün 500m kadar güneybatısında yer alan yapı, 1954 yılında Sadık Diri ve Halit Köprücü İnşaat Kollektif Şirketi yükleniciliğinde tamamlanmıştır. Tarihi İpekyolu'nun ana rotalarından biri olan Erzurum-Erzincan yolunun üzerinde konumlanan ve Tunceli'ye bağlı kimi köyleri kuzeydeki E-80 karayoluna bağlayan köprü, Genel Kurmay Başkanlığı'nın yazışmalarından da anlaşıldığı üzere yapıldığı dönem itibariyle stratejik bir öneme sahiptir.

Cumhuriyet döneminin nitelikli modern mimarlık eserleri arasında yer almasının yanı sıra Sansa Köprüsü, betonarme malzeme ve kemer sistem kullanılarak inşa edilmiş olup, yapıldığı zaman için Kömürhan (Malatya) ve Pertek (Tunceli) köprülerinden sonra en büyük açıklıklı betonarme köprüdür. 75m'lik uzunluğu tek açıklıkta geçen köprünün toplam uzunluğu 100m'dir. Betonarme kemer üzerine 3.15m aralıklı ve her iki tarafta 18 adet olmak üzere toplam 36 kolonla asılan köprü tabliyesi de aynı şekilde betonarme malzeme ile yapılmıştır. Birbirine paralel iki büyük kemer ise K şeklinde rüzgâr kirişleri ile birbirine bağlanmıştır.

Sansa Köprüsü bulunduğu konum itibari ile döneminde askeri ve ekonomik bir öneme sahip bir hat üzerinde inşa edilmiştir. Ancak günümüzde yoğun araç trafiğinin yanı başında yer alarak bu yoğunluktan uzaklaşan bu ulaşım yapısı, sadece bağlantı yolu olarak kullanılmaktadır. Yapımından bugüne kadar geçen süre içinde ciddi bir onarım gördüğü bilinmeyen köprünün yapısal elemanlarında küçük çaplı deformasyonlar göze çarpmaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

İstasyon Binası
Amasya

Privacy

İstasyon Binası
Amasya

Duygu Kalkan Açıkkapı, Ayşegül Sondaş
Amasya Üniversitesi

Özet

Amasya Hızırpaşa Mahallesi 424 ada, 9 numaralı parselde bulunan İstasyon Binası 21 Kasım 1927'de Samsun-Amasya hattının 140. kilometresinde hizmete açılmıştır. Bulunduğu caddeye ve yakınındaki köprüye adını veren bina, yapıldığı dönemde kentin dışında, 1928 Gabriel Planında yeşil alan ve meydan, 1954 tarihli krokide ise İstasyon Bağları olarak geçen alanda yer almaktadır.

Demiryolu, şehrin ana ulaşım aksı olan Amasya-Tokat yolu üzerinde, Mustafa Kemal Paşa Caddesi'ne paralel yeni bir ulaşım aksı geliştirmiştir. Böylece şehrin batı yönüne doğru gelişmesini sağlamıştır. Tarihi kent merkezine alternatif olan yeni bir kent merkezi oluşturmuş, yerleşim alanı demiryoluna paralel olarak gelişmiştir.

Tren yoluna yatay eksende konumlanan dikdörtgen planlı yapı İstasyon Caddesi üzerinde yer almaktadır. Yapıldığı dönemde zemin katta yükseltilmiş girişleri, günümüzde zeminle aynı hizadadır. Güney ve kuzey cephelerin merkezindeki kapılar, iki kat yüksekliğindeki bekleme salonuna açılmaktadır. İki cephede de bulunan taç kapılar birbirine simetrik şekilde konumlanmış olup, güney cephede yer alan giriş saçağı, bu cepheye ana giriş özelliği katmaktadır. Salonun iki yanında ofisler bulunmaktadır. Zemin ve birinci katta bulunan ıslak hacimlerin yerleri değiştirilmiştir. Binanın doğu ve batı cephesinde bulunan merdivenlerden lojmana ve bodrum kattaki sığınağa ulaşılmaktadır. Kuzey cephede düz atkılı altı kapı yer almaktadır. Doğu ve batı cephesinde dört kapı bulunmaktadır. Zemin kat güney cephesinde düz atkılı ikiz pencereler, üst katta ise yuvarlak kemerli ikiz pencereler bulunmaktadır. Kat ayrımı silmelerle vurgulanmıştır. Yapı geniş saçaklı olup, saçak altında tüm cepheyi dolaşan silmeler yer almaktadır. Giriş kapılarında alçı süslemeler mevcuttur. Pencere boşlukları sövelerle belirginleştirilmiştir. Beden duvarları moloz taş ile köşeler ise düzgün kesme taş ile inşa edilmiştir. Üst örtü kırma çatılı olup alaturka kiremitle kaplıdır.

Sanayileşme sürecinde demiryolları, hammadde ve tarım ürünlerinin naklini, deniz yoluyla gelen göçmenlerin diğer bölgelere yerleştirilmesini sağlamış, kentin çevresiyle olan ilişkisini geliştirmiştir. Tren yolu üzerinde bulunan Çeltek Maden Kömürü Ocağı işletme imtiyazının Demiryolu idaresine verilmesi, 1934 yılında işletmeye açılan Turhal Şeker Fabrikası ve 1952 yılında işletmeye açılan Amasya Şeker Fabrikası'nın demiryolu hattı üzerinde yer alması sanayileşme sürecini desteklemiştir.

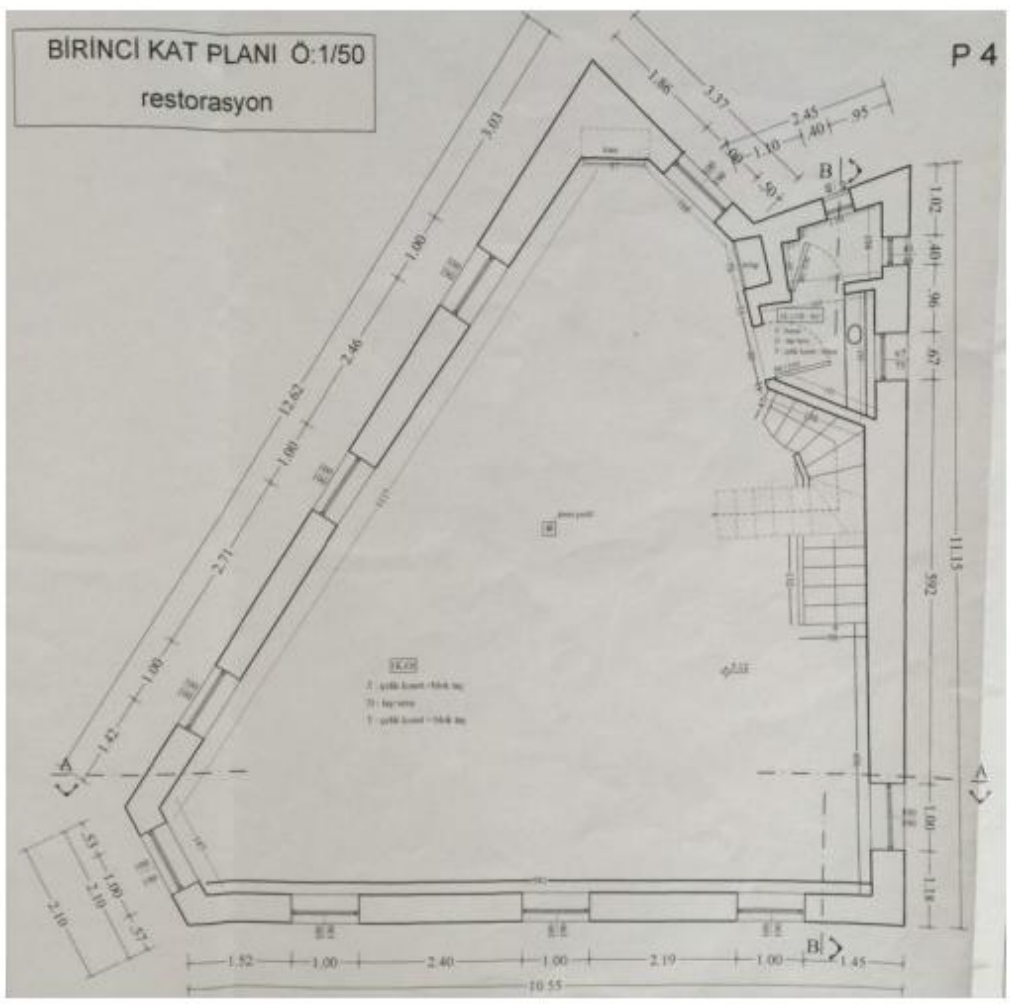
1992 yılında tescillenen, 2006 ve 2015 yıllarında restore edilen Amasya İstasyon Binası döneminin özgün özelliklerini yansıtan bir kamu yapısı olarak değerlendirilmiş ve yeni yerleşim merkezini tanımlamasından dolayı korunması gereken mimari miras olarak ele alınmıştır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Çarşı/Eski/Tarihi Belediye Binası
Safranbolu/Karabük

Privacy

Çarşı/Eski/Tarihi Belediye Binası Safranbolu/Karabük

Gizem Kuçak Toprak
Atılım Üniversitesi

Özet

Yapının var olduğu çevre ve mimarlık tarihi açısından önemi, çevre ile etkileşimi, mimari özellikleri ve geleneksel mimari-dönemsel mimari özellikler arasında var olma biçimi açısında birkaç farklı açıdan değerlendirilebilmek mümkündür.

Safranbolu Çarşı Belediye Binası Safranbolu Tarihi Kent Merkezi içerisinde, günümüzün tarihine daha yakın bir zamanda tasarlanan/inşa edilen bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle çevre yapılar ağırlıklı olarak 15 - 17. yüzyıllara ait yapılardır. İncelenen yapı 1920'li yılların başında inşa edilen bir yapı olarak farklı mimari özelliklere sahiptir.

Yapının inşa edildiği dönemden kaynaklı mimari özellikleri de çevre yapılara göre farklılık göstermektedir. Yapı parsele yerleşim, taşıyıcı sistem özelliklerinde geleneksel yerleşim ve taşıyıcı sistem özelliklerini taşımaktadır. Yapının ilk işlevi olan ticarethane işlevi ve ardından yönetim binasına dönüşmesi ise değişen yönetim sistemi ile birlikte değişen ve yeni işlevlerin ihtiyaç duyduğu mekânsal özelliklere örnektir. Yapının mimari özellikleri, modernleşen Türkiye'nin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapı tarihi Safranbolu yapıları arasında farklı bir kurguya sahiptir. Tarihi Safranbolu yapılarının temel özellikleri arasında, taşıyıcı sistem olarak yığma duvar üzerine ahşap çatkı sistemi ve ara dolgu elemanı olarak kerpiç karşımıza çıkarken, kırma çatı, dar pencere boşlukları, üst katlarda tasarlanan çıkmalar için kullanılan payandalar sayılabilir. Fakat söz konusu olan yapıda bu özelliklerin çoğu terk edilmiştir. Biçimsel olarak tarihi Safranbolu yapıları ile benzerlikler gösterse de, teras çatı kullanımı, çatıda üst katı aydınlatan cam kubbe tasarımı, zemin katta yer alan geniş pencere açıklıkları tarihi Safranbolu yapılarında karşılaşılmayan, modernleşme sürecinde karşımıza çıkan özelliklerdir. Teras çatı kullanılmış olmasına rağmen yapının sınırları dışarısına sanki kırma çatı varmış algısı yaratan saçak ve kullanılan süsleme elemanları, çatıda yer alan zeminden bakıldığı takdirde algılanmayan kule ve üst örtü sistemi cam kubbe, pencere açıklıklarının üst kenarlarında kullanılan dışarıya çıkıntı yapan elemanlar, giriş kapısının hemen üst kısmında yer alan şeffaf yüzeyde kullanılan parmaklıklar 1920'li yılların mimarisi ile paralellik göstermektedir. Koruma altında olan bir bölge olmasından kaynaklı bölgede modernleşme hareketini yaygınlaştırması çok olası gözükmese de yapının kendisi Safranbolu Tarihi Kenti içerisinde aykırı, modern bir duruşa sahipken, aynı zamanda bölgenin mimari özelliklerinin bir kısmını biçimsel açıdan tekrar etmektedir. Yapı geleneksel yerleşim ve mimari özellikler ile 1920'li dönemlere damgasını vuran mimari özellikler arasında geçiş niteliği taşımaktadır. Yapı bugün hala Safranbolu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü olarak kullanılmaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Onur İş Hanı ve Çarşısı
Ankara

Privacy

Onur İş Hanı ve Çarşısı Ankara

Selin Çavdar Sert
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Özet

1974 yılında Rahmi Bediz ve Demirtaş Kamçıl tarafından tasarlanan ve 1977 yılında inşaatı tamamlanan Onur İş Hanı ve Çarşısı, ikilinin Ankara Merkezi İş Alanı içinde ürettiği ikinci çarşı ve iş hanı projesidir. İlk örneği teşkil eden Soysal Çarşı ve İş Hanı'ndan kütle-cephe karakteri ile belirgin bir şekilde ayrılan yapı, dönemin modern mimari üslubunun değerli bir temsilcisi ve kent merkezindeki ticari canlanmanın kanıtıdır. 1920-1940 yılları arasında konut ve kamu yapılarının yoğunlukta olduğu; 1950'li yıllar ile birlikte çok katlı konut, konut altı ticaret kullanımları ve ticari yapıların şekillendirmeye başladığı Yenişehir ve Kızılay bölgeleri; 1970'li yıllara gelindiğinde Ankara'nın modern merkezi iş alanı rolünü üstlenmekte, ikilinin yapıları ise bu dönüşümün öncülleri olarak ortaya çıkmaktadır. Atatürk Bulvarı ve Kızılay Meydanı'na bağlanan ana yollardan biri olan Gazi Mustafa Kemal (GMK) Bulvarı üzerinde konumlandırılan yapı, pasaj özelliği taşıması nedeniyle ara sokaklar arasında geçirim sağlamakta ve böylelikle merkezi iş alanının yayılmakta olduğu koridor ve çevreleri vurgulamaktadır. Yapının, ikilinin daha geç dönem eseri olan Moda Çarşı ile olan yakınlığı bu vurguyu arttırmakta; ayriyeten çarşı-pasaj-iş hanı kullanımlarının kent merkezinde yaygınlaşmasında mimarların rolünü ortaya koymaktadır.

Betonarme karkas sistem kullanılarak inşa edilen yapı; ofis kullanımlarına ayrılmış altı katlı prizmatik kütle ile İzmir Caddesi istikametinde uzayan iki katlı yatay çarşı kütlesini birleştiren teras katından oluşmuştur. GMK Bulvarı'na bakan iş hanı kütlesinin dört cephesinde kullanılan zarif içbükey biçimlendirme ve sade cephe düzeni, düşey etkiyi arttırmakta ve çevresindeki yapılardan ayırt edilmesini sağlamaktadır. Sümer ve Menekşe Sokakları yarı boyunca uzanan iki katlı prizmatik kütle ise zemin ve üst çarşı katlarını barındırmaktadır. Kafeteryanın bulunduğu teras katı, iş hanı ve çarşı kullanımlarını hem işlevsel hem de görsel açılardan ayırmaktadır. Mağaza ve dükkânların bulunduğu zemin çarşı katı, pasaj özeliği göstermesi sebebiyle ön cephede GMK Bulvarı, batıda Sümer Sokak ve doğuda Menekşe Sokak'larını birbirine bağlamaktadır.

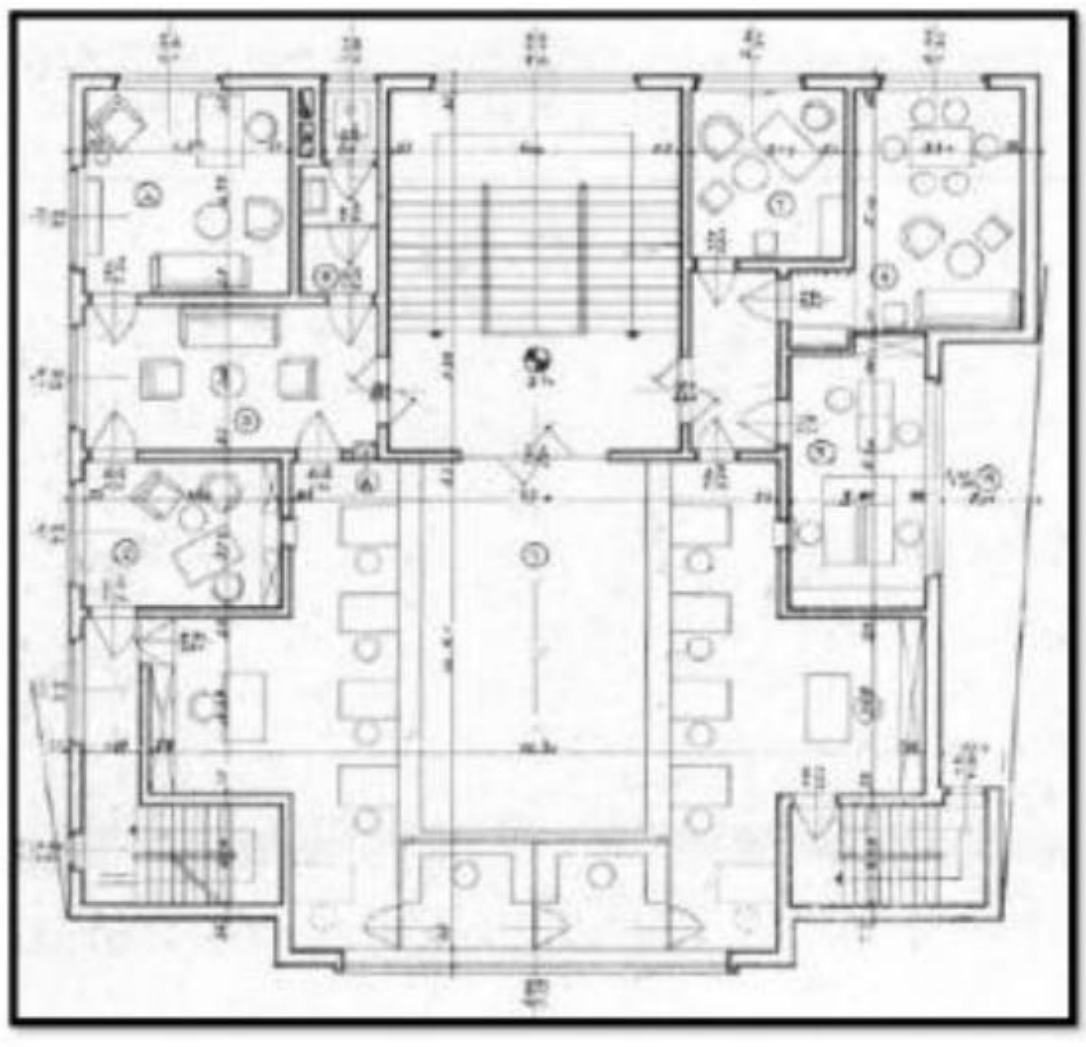
Onur İş Hanı ve Çarşı yapısı; çarşı-pasaj ve iş hanı kullanımını mimarlık kültürüne kazandırması, Ankara Merkezi İş Alanı'nın dünyanın diğer modern kentlerine benzer şekilde biçimlenmesindeki mimari katkıları ve bu döneme tanıklık etmesi, cephe- kütle özellikleri açısından bir eşinin bulunmayışı, ve dönemin ruhunu ve modern mimarlık anlayışını başkent Ankara'ya kazandıran Bediz-Kamçıl ikilisinin sayılı ticari yapı eserlerinden biri olması nedenleriyle Türkiye mimarlığında modernizmin yerel açılımlarının değerli bir temsilcisi olmaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Ziraat Bankası Binası
Bursa

Privacy

Ziraat Bankası Binası
Bursa

Gürkan Okumuş
Uludağ Üniversitesi

Özet

Yapı, günümüzde Bursa şehir merkezi aksı olarak tanımlanan (Atatürk'ün temelini attığı İpek-İş binasının bulunduğu Kültürpark-Altıparmak-Heykel) aksta Atatürk Caddesi üzerinde konumlanmaktadır. Heykeltıraş Nijat Serel'in tasarladığı Atatürk Heykeli'nin etrafında şerefli bir mekan yaratma isteği ile başlayan süreç meydanın daha iyi kavranması, meydana destek ve yardım etme arzusuyla birçok yapı tasarlanması ile devam etmiştir. Bu yapılardan, Hükümet Konağı, Maliye, Adliye, Posta Binası, CHP Parti Binası, Birinci Ulusal Mimarlık Akımını temsil ederken; Ziraat Bankası, Derman Apartmanı ve Halkevi ilk modern mimarlık örneklerini oluşturmuşlardır. Merkezi yönetimin tüm kentlerde ''Bulvar-meydan-devlet yapıları'' dizgesi oluşturarak gücünü göstermek istemesi, Cumhuriyet Alanı'nın planlı olarak yapıldığının bir göstergesidir.

Ortaöğretimini Vefa Lisesi'nde tamamlayan ve Stuttgart Yüksek Teknik Okulu'nda mimarlık eğitimi alan Arif Hikmet Holtay, 1930 yılında Güzel Sanatlar Akademisine girmiş, akademide Bruno Taut, Sedad Hakkı Eldem, Ali Saim Ülgen gibi değerli mimarlarla birlikte bulunmuştur. Birçok önemli yapısı bulunan Holtay, 1936 yılında ise Bursa'daki Cumhuriyet Meydanı'na ilk modern mimarlık örneklerinden biri olan 'Ziraat Bankası'nı kazandırmıştır.

Yapı tasarımında 1930'lu yıllarda Türkiye'deki mimarlık çevresinde egemen olan ulusal akımlar yerine uluslararası eğilimler benimsemiştir. Modern bir organizasyona sahip yapıda, yerel biçimlere referans veren yalın süsleme öğeleriyle sade bir görünüm elde edilmiş ve ön cepheyi vurgulayan kütlesel bir hareket sağlanmıştır. Yapının konumu ve ön cephesinin Atatürk Heykeli'ne ve meydana bakması değerlidir.

1936 yılına ait olan yapı, dönemin mimari anlayışını yansıtmaktadır. Modern bir kütlesel organizasyona sahip olan yapı, rasyonel ve sade bir görünüm sergilemektedir. Yapı, betonarme karkas sistemiyle yapılmıştır. Kütlesel hareket ile yapının girişi vurgulanmıştır. Sokak boyunca insan ölçeğindeki yapısal algıyı da değiştiren bu giriş kısmı, yapıyı dikkat çekici kılmaktadır. Manzaraya açılan ve cephe boyunca devam eden geniş pencere açıkları da dönemin mimari üslubunun yapısal özellikleri olurken, yapıya şeffaf bir görüntü sağlamıştır. Yapı, yüksekliğiyle de çevre binalarla uyumlu tasarlanmıştır. Şehrin merkezine ulaşan ana caddelerinden biri üzerinde bulunan yapının, ana caddeye bakan ön cephesi, caddeyi kesen dar bir sokağa bakan yan sağ cephesi bulunmaktadır. Ön cephesi simetriktir, girişin üzeri iki kat yüksekliğinde ve şeffaf bir çıkma bulunmaktadır. Zemin katında girişin iki yanında ve Feraizci Sokağa bakan cephede dairesel pencereler bulunmaktadır. 1982'de yenilenmeyle birlikte yapı, zemin ve 5 kat olarak düzenlenmiş, cepheler ve mimari özgünlük yitirilmiştir.

Privacy

Günümüzde ise yapı yeniden değiştirilmiş ve tamamen şeffaf bir cephe yapılmıştır. Yapı bugün de ticari işleviyle (Ziraat Bankası) kullanılmaya devam etmektedir.

Privacy

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Samsun Şubesi Binası Samsun

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Samsun Şubesi Binası Samsun

H. Hilal Parlak Arslan, Muammer Yaman
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Özet

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Samsun Şubesi Binası, Samsun geleneksel merkezinin bulunduğu 2 nolu kentsel sit alanı içindedir ve bölgede planlı gelişen ilk cadde olan Kazım Paşa Caddesi (Bankalar Caddesi) üzerinde konumlanmaktadır. Samsun Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 08.03.1985 tarihli kararı ile tescillenerek koruma altına alınmıştır.

Binanın projesi Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve 1938 yılında tamamlanan ulusal proje yarışması ile elde edilmiştir. Yarışmayı Y. Mimar Hüsnü Tamer kazanmıştır ancak proje Y. Mimar A. Sabri Oran'ın yarışma projesi üzerinden yaptığı değişikliklerle 1948 yılında inşa edilmiştir. Bina zeminde 558 m2 toplamda 4600 m2 planlanmıştır.

Yapı dikdörtgen planlıdır. Giriş bankalar caddesinden sağlanmaktadır. Banka girişinden merdivenle giriş holüne geçilmektedir. Giriş holüne bağlanan koridorlarda müdüriyet, muhasebe ve yazışma odaları yerleştirilmiştir. Giriş holünün karşısından müşteri holüne geçilmektedir. Müşteri holüne ışık vermek üzere cam tavan düzenlenmiş ve bir metre daha yüksek yapılmıştır. Birinci kat uygulama projesinde lojman olarak belirlenmiş ancak günümüzde işlev değiştirmiştir. Bodrum katının kasa dairesi girişine işlem holünden özel bir merdivenle inilmektedir. Aynı zamanda arşiv de bu giriş üzerindedir. Kasa dairesi tamamıyle diğer kısımlardan dört tarafı betonarme duvarlarla ayrılmıştır.

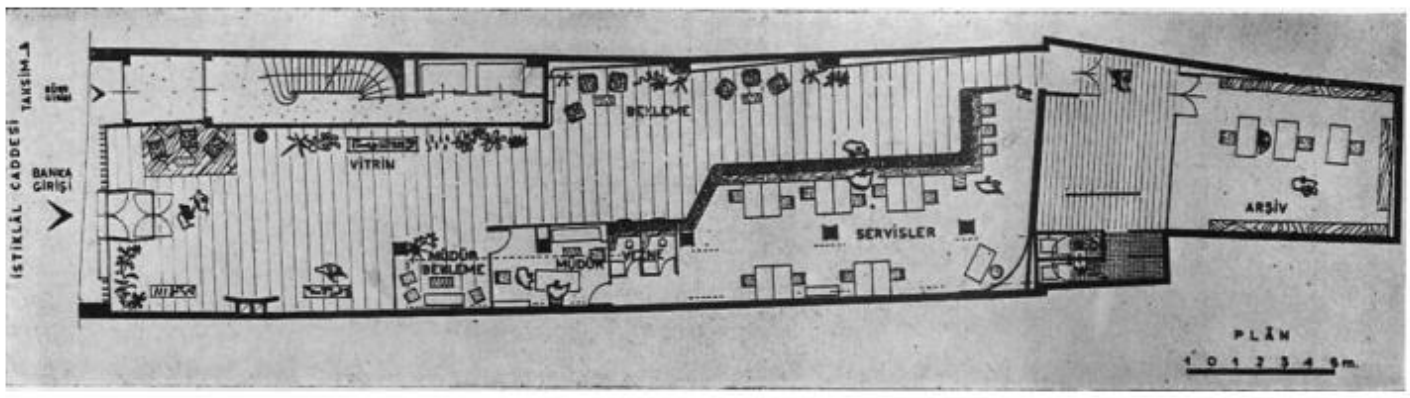
Yarışma projesinde cephe tasarımında modern, banka emniyet ve ciddiyetini ifade edecek sade bir uslüp tercih edilmiştir ancak uygulama projesinde farklı bir cephe tasarımı yapılmış ve uygulanmıştır. Yapı cephesi kesme taş kaplamadır. Yapının saçağı dardır ve altında bütün yapıyı çevreleyen bir diş sırası görülmektedir.

Yapı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Samsun Şubesi olarak inşa edilmiş ve bu işlevle günümüze kadar kullanılmaya devam etmiştir. Bu süreçte günümüz bankacılık sisteminin gereği olan birtakım değişiklikler yapılmıştır fakat yapı genel olarak özgün niteliklerini korumuştur. Türkiye'nin modernleşme sürecine tanıklık eden yapı, Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarisine referans vermesi sebebiyle önem taşımaktadır.

Privacy

İş Bankası Galatasaray Şube Binası
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

İş Bankası Galatasaray Şube Binası İstanbul

Fitnat Gamze Gürgenç
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ulusal bankası olan Türkiye İş Bankası, 1940lı ve 1950'li yıllarda açtığı proje yarışmalarıyla yeni yapılar yaptırmıştır. Özellikle 1950'lerden itibaren ülke içinde artan para akışının ve liberal yeni düzenin bir dışa yansıması olarak bu yıllarda banka kullanımı artmış, bu da yeni bir mimari anlayış olarak modern banka şube binalarını doğurmuştur.

İstanbul İstiklal Caddesi üzerinde bulunan Galatasaray İş Bankası Binası da, yarışmayı kazanan Muhlis Türkmen tarafından yapılmıştır. 1955 yılında tamamlanan bina, uzun dikdörtgen bir plana yerleşmiştir. Yapının giriş katı şube hizmetlerine, üst kat lojman ve bürolara ayrılmıştır. Bugün giriş kat hala İş Bankası olarak hizmet vermektedir. Üst katlar ise Beyoğlu Hükümet Konağı tarafından kullanılmaktadır.

Giriş kat planında giriş kısmı bankanın işbirlikçileri olan Paşabahçe Şişe Cam ve İpekiş markalarının ürünleri için bir sergileme alanı olarak düşünülmüştür. Orta kısımda vezneler, veznenin karşısında bekleme alanı ve hemen ilerisinde de müdür odaları bulunur. En arka kısım kasa ve arşive ayrılmıştır. Bugünkü halinde ise girişteki sergileme camekanları kaldırılmış ve vezneler öne taşınmıştır. İleriki kısım ise paravanlarla ayrılan bir ofis haline getirilmiştir. Günümüzde kullanılan standart banka şubesi halini almıştır.

Üst kat planlarına ulaşılamayan yapıda nüfus müdürlüğü, aile hekimliği, vergi dairesi gibi hizmetler verilmektedir.

Eklektik yapıların hakim olduğu İstiklal Caddesi'nde bulunan yapının dar cephesi, modern fakat caddenin ruhuna uyum sağlayan bir şekilde düşünülmüştür. Yapının taşıyıcıları cepheye yansıtılarak, iki dikey, beş yatay taşıyıcı arasına pencereler konumlandırılmıştır. Dışbükey bir şekilde vurgulanan bu düzen giriş kat hariç, tüm cephede simetrik bir şekilde devam eder. Her kattaki yatay taşıyıcıların arasına yerleştirilen demir korkuluklarla bombeli kat silmelerine balkon havası verilmiştir. Bu korkuluklar caddenin Art Nouveau dokusuna da uyum sağlamıştır.

Zemin katın solundaki kapıdan üst katlara çıkılırken, bankanın halka hizmet veren girişinin vurgulanması için yapının orijinalinde bu bölüm rüzgarlıklarla kaplanmıştır. Günümüzde bu rüzgarlık kaldırılmıştır, bu bölümde ATM'ler yer alır.

Yapının tarihi çevresine uygun modern bir yapı olarak tasarlanmış olması, modern mimarlık tarihi açısından önemlidir. İstanbul'un çok katmanlı dokusuna uygulanan modern ve çağdaş dokunuşlar arasında önemli bir örnektir.

Privacy

İş Bankası Akhisar Şubesi
Manisa

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

İş Bankası Akhisar Şubesi Manisa

Nazlı İpek Mavuşoğlu Çakman, Ebru Karabağ Aydeniz
Yaşar Üniversitesi

Özet

Büyük Taarruz'un başladığı tarih olan 26 Ağustos 1924'de Ankara'da kurulan İş Bankası, ilk şubesini aynı tarihte yine Ankara'da açmış, bu tarihten başlayarak öncelikle İstanbul ve İzmir'de, ardından Anadolu'nun diğer kentlerinde şubeler açarak 1929 yılı sonunda ülke çapındaki şubelerinin sayısını 27'ye ulaştırmıştır. Şubelerin coğrafi dağılımında kıyı kentlerin öne çıktığı ve Ege Bölgesinin yoğunlaştığı görülmektedir (Kocabaşoğlu, 2001). Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizde her alanda olduğu gibi mimarlık alanında da ulusal bir kimlik yaratma çabaları etkili olmuş ve bu tarihlerde yapılan banka yapıları da 'Birinci Ulusal Mimarlık Hareketi'nin etkisinde kalmıştır. 1930'lu yıllardan başlayarak ise çeşitli sebeplerle bu hareket etkisini kaybetmeye ve uluslararası mimarlık kabul görmeye başlamış, bu tarihten sonra yapılan banka yapılarında da kübik formlar, düz çatılar, geniş açıklıklar görülmeye başlamıştır (Sözen, 1984). 1964 yılında tamamlanan Akhisar şubesi betonarme sistemde bodrum, zemin ve birinci kat olarak inşa edilmiş, üzeri düz çatı ile kapatılmıştır. Köşe parselde konumlanan yapının diğer iki cephesi bitişik nizamdır. Çeşitli tarihlerde gördüğü onarımlar sebebi ile özgünlüğünü kısmen kaybeden yapının, İş Bankası arşivlerinde yer alan eski bir fotoğraftan, özgün dış cephe özellikleri belirlenebilmektedir. Yapının giriş kapısı geniş galerili bir hole açılmakta, buradan merdiven ile bodrum, zemin ve birinci katlara ulaşım sağlanmaktadır. Prizmatik kütlesi ile Modernizm'e geçişi temsil eden yapının ön cephesi yaklaşık olarak ortadan ikiye ayrılmış, sol tarafta merkezinde giriş kapısı yer alan iki kat yüksekliğinde şeffaf bir açıklığın üzeri gridal bir demir perde ile kapatılmıştır. Sağ tarafta dönemin sıklıkla kullanılan karakteristik bir unsuru olan kesme taş kaplamalı dolu bir yüzey kullanılmıştır. Yan cephede ise kesme taş kaplamalı dolu yüzey ortada kullanılarak iki tarafta düşey açıklıklar bırakılmıştır. Düz çatılı yapının üzerinde 188 cm yüksekliğinde sıvalı yatay bir bant kullanılmıştır. Sade bir mimari dile sahip yapıdaki taş kaplamalar ulusalcı söylemin geleneksel dilini sürdürürken, büyük pencere açıklıkları Rasyonalist-Pürist anlayışın karakteristik unsurlarını temsil etmektedir. Yapıdaki yatay ve düşey çizgiler taş kaplı dolu yüzeyler, pencere açıklıkları ve çatı parapeti ile dengelenerek yapının kütlesel etkisi hafifletilmiştir. Uluslararası modern mimarlık denemelerinin yapıldığı bir dönemde yapılan İş Bankası Akhisar Şubesi'nin, Modern Türk Mimarisi örneği olarak içerdiği belgesel, tarihsel, estetik, simgesel ve anı değerleri sebebi ile korunması gerekmektedir.

Referanslar

-Sözen, Metin (1984).Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, ss. 273-285.

-Bozdoğan, Sibel, 2002, Modernizm ve Ulusun İnşası, Metis Yayınları, İstanbul.

Privacy

-Kocabaşoğlu, Uygur vd., 2001, Türkiye İş Bankası Tarihi, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Memleket Hastanesi
Kayseri

Privacy

Memleket Hastanesi Kayseri

Fazıl Akdağ, Ebru Şahinkaya
Erciyes Üniversitesi

Özet

Kayseri kent merkezine çok yakın bir konumda Mustafa Kemal Paşa Bulvarı üzerinde bulunan yapı, Etnoğrafya Müzesi ve Kayseri Endüstri Meslek Lisesi ile komşu durumundadır. Yapımı 1924 yılında tamamlanan hastane binası, taşınmaz kültür varlığı olarak tescillenmiş durumdadır. Yapının açılışını Mustafa Kemal Atatürk ve eşi Latife Hanım 1924 yılında bizzat gerçekleştirmişlerdir. Tasarımcısı ilgili kesin bir bilginin bulunmadığı yapı, farklı dönemlerde Tekel deposu, ispirto satış merkezi ve hastane olarak kullanılmıştır. Bodrum, zemin ve birinci kat olmak üzere üç kattan oluşan yapı geleneksel üretim yöntemleriyle oluşturulmuştur. Yığma yapım sistemiyle inşa edilmiş yapıda genellikle kesme taş malzeme kullanılmıştır. Yapıda kemer, tonoz, kat silmeleri gibi bir çok geleneksel mimari öğe bulunmaktadır. Yapı Kayseri Devlet Hastanesinin 1943 yılında inşa edilmesinin ardından Tekel tarafından depo ve ispirto satış merkezi olarak kullanılmış, Tekel 'in binayı boşaltmasının ardından uzun süre atıl vaziyette beklemiş, bu dönemde iki defa yangın çıkmış ve yapının bazı bölgeleri bu yangınlardan olumsuz etkilenmiştir. Yapının 2000 yılında otel olarak kullanılması gündeme gelmiş, hazırlanan projeler Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından onaylanmıştır. Sonrasında bu fikirden vazgeçilmiş ve 2009 yılında yapı bir sağlık kurumu tarafından satın alınarak aslına özgün bir şekilde restore edilmiştir.

Yapı genel hatları ile inşa edildiği dönemin geleneksel ve klasik mimari üslubunu yansıtmakla birlikte, bazı detaylarında dönemin modern hareketlerinin etkileri görülmektedir. Geleneksel mimarinin izlerinin yoğun olarak görüldüğü 93 yaşındaki yapı, o dönem Kayseri'de faaliyet gösteren Erciyes Gazetesi tarafından açılan yardım kampanyasında toplanan yardımlarla inşa edilmeye başlanmış ve cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından hizmete açılmıştır. Günümüzde halen özel bir sağlık kuruluşu tarafından hastane olarak kullanılan yapı, türk sağlık sektörünün de önemli simgelerinden biri olarak görülmektedir. Aynı zamanda, cumhuriyetin ikinci yılında bizzat Atatürk tarafından kullanıma açılan yapının ulus devlet olma yolunda atılan önemli adımlardan birisi olduğu söylenebilir. Memleket Hastanesi'nde her ne kadar tipololik olarak dönemin global modern hareketinin etkileri çok algılanmasa da, bölgesel ve ulusal anlamda yeni doğmuş bir devletin ulus olma çabaları bağlamında ve yapının''kendi'' şartları dahilinde kısmen fiziksel ve sembolik bir modernliğinin olduğu söylenebilir. Yapı günümüzde halen cumhuriyetin ilanı ile başlayan uluslaşma ve modernleşme çabalarının ve bu kapsamda yapılan çalışmaların somut ve yaşayan bir simgesi olarak özgün işlevine uygun bir şekilde kullanılmaya devam etmektedir.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesi
Ankara

Privacy

Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesi Ankara

Meltem Yaşdağ
Kültür ve Turizm Bakanlığı

Özet

Ankara Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesi (eski Devlet Demiryolları Hastanesi), 1939-18.01.1943 yılları arasında tamamlanarak ziyarete açılmıştır. Yapının müteahhitlerinden birinin Vehbi KOÇ olduğu bilinmektedir. 06.01.2005 tarihinde Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü'nden Sağlık Bakanlığı'na devredilen hastane, Ankara I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.01.2015 tarihli ve 2088 sayılı kararı ile tescil edilmiştir.

Hastane, Ankara şehir merkezinde batı-doğu doğrultusunda, demiryolu hattına paralel bir şekilde konumlanmıştır. Zemin kat üzeri iki katlı olarak inşa edilen yapı, subasman seviyesine kadar taş malzemedir. Taşınmaz, betonarme iskelete sahiptir. Büyük bir bahçe içinde yer alan yapının tabanı, batı kolu daha kısa tutulan U biçimli kütleden oluşmaktadır. Hastanenin simetrik bir düzenlemeye sahip kuzey cephesinde vurgu elemanı, anıtsal giriş düzenlemesidir. Birinci kat seviyesinde, altı sütunla taşınan ve sütunlar arkasında giriş açıklığı bulunan portik üzerindeki pencereler kapatılarak sağır duvar haline getirilmiştir.

Yapının güney cephesinde de vurgulu bölüm, giriş kapısının yer aldığı kübik kütledir. Cepheyi ortalayacak şekilde yerleştirilen ve dikey merdiven pencereleri ile hareketli hale getirilen blok, cephedeki yatay simetriyi güçlendirmektedir. Güney cephede birinci kat seviyesinde yapıyı kesintisiz saran bir balkon mevcuttur. Bir dönem özelliği olarak karşımıza çıkan en önemli detaylardan biri balkon ile birlikte üzerinde yer alan tavan köşelerinin güneybatı ve güneydoğu uçlarda yuvarlatılmış düzenlemesidir. Bu düzenleme, özellikle yapının güneydoğu cephesinde görülen ve yine altı sütunla taşınan ikinci bir portik düzenleme ile tamamlanmıştır. Yapı, her iki cephesinde geçirdiği değişikliklere rağmen anıtsal etkisini devam ettirirken iç mekânlarda, özgün plan özellikleri ile malzemesine dair hiçbir iz taşımamaktadır.

Ankara Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesi, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'na bağlı olarak demiryolu çalışanlarının sağlık hizmetlerini karşılamak üzere yapılmıştır. Ankara'nın ve TCDD'nin ikinci hastanesi olan yapı, II. Ulusal Mimarlık Dönemi örnekleri arasında, simetrik ve anıtsal cephe düzenlemesiyle ön plana çıkmaktadır. Yapı, inşa edildiği döneme referans veren, Numune hastaneleri dışında az sayıdaki hastane yapılarından biri olması bakımından kayda değerdir. Ankara'da Türk Hava Kurumu (1934-1937), Ankara İsmetpaşa Kız Enstitüsü (1930-1934), Gazi Lisesi (1934), Kız Lisesi (1930-1931) gibi yapılar ile cephe düzenlemesi açısından ortak özelliklere sahip yapı, bugün büyük oranda özgün değerini ve dönem özelliklerini korumaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Burhaniye Verem Savaş Derneği
Balıkesir

Privacy

Burhaniye Verem Savaş Derneği Balıkesir

Hatice Uçar
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Verem Savaş Derneği, Balıkesir'in Burhaniye İlçesi merkezinde yer alır. Cumhuriyet'in ilanından sonra Cumhuriyet Türkiyesi'nin yeniden imarı amacıyla ilçede sürdürülen imar faaliyetleri kapsamında 1954 Yılı'nda inşa edilmiştir. Cumhuriyet Hükümeti'nin öncelikli ilkelerinden olan sağlıklı Türk nesli yetiştirmek amacıyla dönemin bulaşıcı ve ölümcül hastalığı veremden yurttaşların korunması, hastalarının zamanında tedavi edilebilmesi ve veremle mücadele edilmesi amacıyla hükümetin kısıtlı ekonomik koşularda inşa ettirdiği bodrum ve giriş kattan oluşan bir yapıdır.

İlçenin ticaret çekirdeğinde ve Hürriyet Caddesi üzerinde yer alan yapının karşısında Tarihi Hükümet Konağı, Devlet Hastanesi ve çevresinde ticari yapılar yer alır. Bu kamu yapılarının bir arada inşa edilmesi Cumhuriyet Hükümeti'nin Türk toplumuna sunacağı kamu hizmetlerine verdiği önemin ve yeni hükümetin gücünün göstergesidir. Ayrıca Verem Savaş Derneği'nin bu iki kamu yapısının karşısında inşa edilmesi gerektiğinde hastanenin imkanlarından yararlanılmasının düşünülmesidir.

Süreç içerisinde ihtiyaca cevap veremeyen yapının üst katının inşa edilmesi koşuluyla mülkiyeti Sağlık Bakanlığına devredilmiştir. İki katlı yapıya dört basamaklı merdiven çıkılarak ulaşılan sahanlıktan çift kanatlı demir kapı ile geçilen holünün sağında ve solunda birer büro mekanı yer alır. Giriş holünün devamında tasarlanan orta holün sağında ve solunda birer büro mekanı bulunur. Orta holün üçüncü kenarının sol tarafında iki tuvaletin açıldığı koridora geçiş kapısı ile sağ tarafında üst kata ulaşımı sağlayan iki kollu merdiven yer alır. Üst katta alt katın plan şeması aynen tekrarlanmıştır. Bu katta holün Hürriyet Caddesi cephesinde düzenlenen balkon cepheye hareket kazandırmıştır. Yapı dönemin kısıtlı ekonomik koşullarında oldukça sade inşa edilmiştir. Dikdörtgen biçimli ahşap pencereler cepheleri süsleyen başlıca ögelerdir. Cephenin simetri ekseni üzerinde tasarlanan merdiven, giriş sahanlığı, çift kanatlı giriş kapısı ve üst katta bulunan balkon giriş cephesine hareket kazandırmıştır.

Yığma sistemde inşa edilen yapının beden duvarları su basman kotuna kadar taş, su basman kotundan saçağa kadar harman tuğladır. Giriş katı üst kata bağlayan mozaik basamaklı merdiven katların taban döşemesini kaplayan döneminin karo çinileriyle bütünlük sağlamaktadır. Ancak yapı özgün malzemeleriyle günümüze gelememiştir.

Toplumu Cumhuriyet'in ilk yıllarında '' Veremden''korunmanın ve aşılamanın kısıtlı imkanlara sahip sağlık yapılarında gerçekleştirildiğini günümüzde belgelemesi ile Cumhuriyet Türkiyesi'nin sağlıklı ve eğitimli Türk nesli yetiştirmek konusunda attığı adımların göstergesi olması ve ülkemizde Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar veremle savaşın gelişim düzeyini göstermesi bakımından korunması gerekli sağlık yapısıdır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Uludağ Kirazlıyayla Verem Sanatoryumu
Bursa

Privacy

Uludağ Kirazlıyayla Verem Sanatoryumu Bursa

Z. Ayşe Güngör
Marmara Üniversitesi

Özet

Uludağ Kirazlıyayla Verem Sanatoryumu, Bursa ilinin Osmangazi ilçesine bağlı olan Uludağ Milli Parkı sınırları içerisinde, 1520 m. yükseklikteki Kirazlıyayla Mevkii'nde, Kirazlı köyü yakınlarında, 243.945 m2'lik bir ormanlık alanda kurulmuştur.

Uludağ'ın o yıllarda iyice bakir olan ortamında kurulan bir sağlık merkeziydi. İsviçre Alpleri'ndeki örnekleri çağrıştıran temiz atmosferi ve yeşili ile dönemin hastalığı olan 'verem' hastalarına hizmet vermesi amaçlanmıştı.

Yapı ve kurumlaşma olarak üst düzeyde nitelikleri olan görkemli bir örnekti, ama aynı zamanda genç Cumhuriyet'in, bir ülkenin nüfusunun % 25'inin ölümüne neden olan bir hastalıkla savaşma konusundaki kararlılığını ve seferberliğini gösteren bir örnekti.

Tapusunda sınırları belirtilirken; "Şarken, Garben, Şimâlen, Cenuben: Orman" ile çevrili bir "devlet ormanları çamlık alanı" ibaresi bulunmaktadır.

Yaklaşık olarak 9.600 m2'si ana bina, 2.340 m2'si ikincil bina olmak üzere, lojman ve servis yapıları ile 14.000 m2'yi aşan büyüklükte bir tesistir.

Sanatoryum kompleksinde ana bina dışında doktor ve hemşireler için lojmanlar ve misafirhaneler, ısıtma merkezi, ekmek fırını, jeneratör birimi ve diğer servis yapıları vardı. Bir bölümü kaybolmuşsa da halen ayakta kalmış, yenilenmiş ve/veya yeni yapılmış ek yapılar mevcuttur.

Bu büyük arazide yer alan ana bina (sanatoryum)ve ek yapıları şunlardır: 1- Ana Bina (Sanatoryum), 2- İkincil Bina (Lojman ?), 3-Ekmek Fırını, 4- Jeneratör ve Bakım Atölyesi, 5- Konferans Salonu (özgün fonksiyonu şu anda bilinmiyor), 6- Isıtma Merkezi, 7- Yönetim Lojmanı, 8- Bülbül Yuvası, 9- Dinlenme (Kayak) Evi (özgün fonksiyonu şu anda bilinmiyor), 10- Trafo Binası

Uludağ Kirazlıyayla Sanatoryumu, Türkiye'nin en genç yaşta, 34 yaşında 'Ordinaryus Prof.' unvanını almış mimarı H. Emin Onat ile ilk kadın mimar ve profesörlerinden olan Prof.Dr. Leman C. Tomsu'nun tanınmış bir yapıtı idi. 1946 yılında birlikte tasarladıkları ve ikilinin önde gelen tasarımlarından biri olan bu yapı, günümüze bir hayli değiştirilmiş ve hırpalanmış olarak gelen büyük bir sağlık kompleksidir.

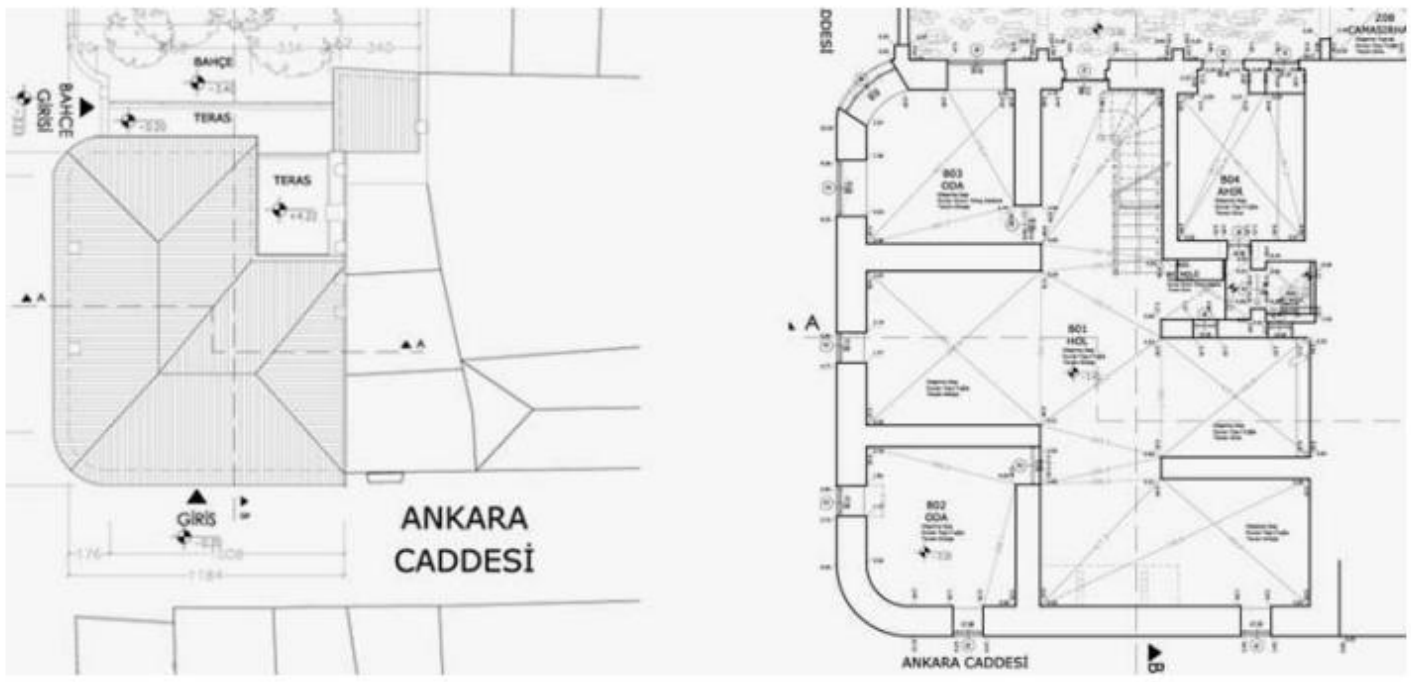
Onat ve Tomsu, burada bir sağlık kurumunun gereksindiği fonksiyonel şemaya küçük dokunuşlarla, örneğin bir avlunun oranlarının veya malzemesinin seçimi ile veya çağrıştırma boyutunda tarih referanslarını eklemleyebilen bir tasarım gerçekleştirmiştir. Balkonlarda gözlenen yerel alıntılar, hastanelerin genellikle insandan uzak duran nesnelliğini değiştiren bir dokunuştur.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Tire Belediyesi Misafirhanesi
İzmir

Privacy

Tire Belediyesi Misafirhanesi İzmir

Meltem Yaşdağ
Kültür ve Turizm Bakanlığı

Özet

Kirazoğlu Konağı, Miralayın ya da Albayın Köşkü adlarıyla da anılan Tire Belediyesi Misafirhanesi, konut olarak tasarlanmış ve 2008 yılında Tire Belediyesi'ne devredilene kadar bu amaca uygun olarak kullanılmıştır. Yapı, İzmir I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 12.12.1991 tarihli ve 3360 sayılı kararı ile tescil edilmiş olup Tire Kentsel Sit Alanı içinde kalmaktadır.

Yapının tamamlandığı tarih tam olarak bilinmemektedir. Ancak Tire'nin düşman işgalinden kurtuluşunun ardından yörede başlayan yoğun imar faaliyetlerine paralel olarak 1925-1930 yılları arasında, Balkanlardan gelen Bulgar, Romen ve Macar yapı ustaları tarafından yapıldığı düşünülmektedir.

Konak, Tire eski yerleşimi içinde, iki sokağın birleştiği noktada, köşe konumlu ve bahçeli bir yapıdır. Kot farkından dolayı Ankara Caddesi'ne bakan yüzü bodrum üzeri iki kat, Mektep Caddesi'ne bakan yüzünde ise üç katlı olarak tasarlanmıştır. Yapının her iki sokağa bakan ana cephesi sıvasızdır. Kırma taş ve kırmızı tuğla malzeme ile inşa edilen yapı, tuğla dolgulu taş malzemenin kısmen sıralı yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Tuğla malzeme özellikle cephe yüzeyinde ince geçişler gerektiren yerlerde, köşe ve kenarlarda, kirpi saçaklarda, çıkıntı ve girinti düzenlemelerinde, friz etkisi verilmek istenen yerlerde yoğunlaşmıştır. Her iki ana cephede tuğla geçişler ile yaratılan etki, yapının köşe duvarlarının pahlanması ile tamamlanmıştır. Çatı iskeleti (özgününde) ahşap olup alaturka kiremit kullanılmıştır.

Yapı, zemin katta ahır, oda ve tuvalet mekânından ibarettir. Her iki katta sofalı plan tipine sahiptir. Ancak bu sofaları 'iç' ya da 'orta' sofalı olarak tanımlamak kolay değildir. Tire geleneksel yapıları içerisinde birinci kat iki yüzlü-iç sofalı, ikinci kat ise bir yüzlü iç sofalı olarak değerlendirilebilir.

Tire, Cumhuriyet'in ilanından sonra, özellikle 1925 yılından itibaren sistemli bir şekilde imar faaliyetlerinin geliştirilmesine önem vermiştir. Tire Belediyesi Misafirhanesi, eski adıyla Kirazoğlu Konağı, Cumhuriyet'in kurulması akabinde Anadolu'da başlayan yoğun imar faaliyetlerine paralel olarak Tire eski yerleşiminde bulunan, az sayıdaki benzer teknikte yapılmış örnekten biridir. Misafirhane, hem geleneksel tipin, hem de yörede Balkan kökenli (özellikle Bulgar) yapı ustalarının temelini oluşturduğu Levanten ev tipolojisinin özelliklerini bir arada barındıran ünik yapılardandır. Konak; ilk sahibinin, aynı zamanda da işverenin Türk kökenli bir asker olması ve Tire'de sayısı 1925 sonrası artan Levanten konutların yaratıcısı yabancı yapı ustalarının ortak çalışması ile ortaya çıkmıştır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Balya Hükümet Konağı
Balıkesir

Privacy

Balya Hükümet Konağı Balıkesir

Hatice Uçar
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Yapı, Balya'da, Atatürk Caddesi üzerinde, 106 Ada, 2 nolu parselde ve ticari çekirdeğin içinde inşa edilmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra hükümetin, Cumhuriyet İlkeleri doğrultusunda Ülkenin yeniden imarı kapsamında Avrupa'dan Ankara'ya davet edilen Avrupalı mimarların hazırladıkları ilçe hükümet konağı tip projesi uygulanarak 1953 Yılı'nda inşa edilmiştir.

Esas girişi Atatürk Caddesi'nden verilen Hükümet Konağı'na bir taş merdiven çıkılarak ulaşılan çift kanatlı ahşap kapıdan girilir. Yapının her katında aynen tekrarlandığı gözlenen plan şeması incelendiğinde, mekanların kat boyunca devam eden koridorun iki uzun kenarına ard arda yerleştirildiği gözlenir. Kütle hareketlerine yer verilmeyen yapıda giriş kattan üst kata ve bodrum kata ulaşım, koridorun başlangıcında tasarlanan iki kollu,düz bir merdiven ile sağlanmıştır. Koridor her katta dar kenarında tasarlanan birer pencere ile oldukça aydınlıktır. Mekanlar dikdörtgen biçimli ahşap pencereler ile aydınlanmaktadır. Üst katta bulunan Kaymakam odasının ön cephesinde tasarlanan ve odadan çift kanatlı ahşap kapı ile geçilen Fransız balkonu yapının şeref balkonu işlevini yüklenmiştir. Ülkenin kısıtlı bütçesi nedeniyle oldukça sade tutulan yapı bu özelliği ile Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı'nı yansıtmaktadır.

Cephelerin tamamında subasman kotuna kadar çıplak taş duvar olan beden duvarları ile cephelerde aralıklı olarak tekrarlanan dikdörtgen biçimli yalın pencereler yapının cephelerini süsleyen başlıca ögelerdir. Cephelerde bodrum katın beden duvarlarında tekrarlanan küçük pencereler taş duvarların masif görünümünü hafifletmiştir. Ön cephede tasarlanan Fransız balkonu ve altında bulunan giriş kapısı ile giriş merdivenleri cepheye zengin bir görünüm kazandırmıştır. Yapının tamamında iç mekanlarda taban döşeme kaplaması döneminin malzemesi dökme mozaiktir. Yığma sistemde bodrumlu ve iki katlı inşa edilen yapıda, katlar dökme mozaik basamaklı bir merdiven ile birbirine bağlanmıştır. Yapının dış beden duvarları subasman kotuna kadar çıplak taş örgü duvar, subasman kotundan çatı saçağına kadar harman tuğla duvar üzeri beton sıvadır. Ahşap iskeletli kırma çatı ile örtülen yapıda çatı kaplaması döneminin malzemesi Marsilya tipi kiremittir.

Cumhuriyet'in ilanından sonra Hükümet Konağı v.b. devlet işlerinin yürütüleceği, devletin gücünü ve otoritesini yansıtan binaların öncelikle bitirilmesi gerektiği düşüncesiyle ''Cumhuriyet Türkiyesi'nin'' yeniden imarı kapsamında Avrupa'dan Ankara'ya davet edilen Avrupalı mimarların Ankara'da Nafa Müdürlüğü'nde hazırladıkları ilçe Hükümet Konağı tip projesi uygulanarak inşa edilen ve Türk Mimarlığı'nın gelişme çizgisi içinde önemli yeri olan bu kültür mirasımız döneminin günümüzdeki belgesidir. Bu nedenle korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gerektiği kanaatindeyim.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Veysel Kaygusuz Evi
Bolu

Privacy

Veysel Kaygusuz Evi
Bolu

Leyla Alpagut
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Özet

Yapı, Bolu'daki 1947 depreminden sonra yapılan kooperatif konutlarının bulunduğu Bahçelievler Mahallesi'nde yer almaktadır. Bolu'nun bu bölgesinde Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren yapılaşma yoğunlaşmıştır. Sekiz konutluk kooperatif evlerinden birisi olan bu yapı, "hükümetten emekli" Veysel Kaygusuz tarafından "Hamdi Kalfa"ya yaptırılmıştır. Yanyana sıralanan ve birbirinin hemen hemen tekrarı olan bu konutların dördü günümüze ulaşabilmiştir.

450 m2lik bir alanda bahçe içinde yer alan yapı iki katlıdır. Ön bahçede bu dönem konutlarında karşılaşılan küçük bir havuz dikkati çekmektedir. Birinci kat ile benzer bir plan düzenine sahip olan zemin kat, kullanıcı tarafından depo, kiler gibi işlevleri karşılamış, birinci kat ise asıl kat olarak işlev görmüştür. Yapının bu kullanım özellikleri ve planı, geleneksel konut mimarisinin Bolu'da 1950'li yıllarda da sürdürüldüğünü göstermektedir.

Oldukça yalın bir anlayışla biçimlenen yapının simetri eksenindeki ana girişi doğrudan birinci kata ulaşımı sağlamaktadır. Burada geleneksel evin şemasına uygun olarak bir orta sofa ve iki yanında mekanlar sıralanır. Cepheleri sade ve gösterişsiz olan yapının, caddeye bakan ön cephesinde yapının subasmanı gibi görünen taş kaplı basık zemin katı yapıyı boydan boya kuşatan bir profil ile birinci kattan ayrılmıştır. Altta ve üstte farklı büyüklükte ikişer pencere ile çift kanatlı ahşap kapı ve merdivenle ulaşılan girişin önünde iki kolonun yer aldığı balkon görülür. Kiremit kaplı kırma çatı ile örtülü olan konutun yapım sistemi ahşap karkastır. Zemin kat taş ile kaplanmış, birinci katın zemin ve tavan döşemelerinde ahşap kullanılmıştır.

Veysel Kaygusuz evi, 1947 depreminden sonra yapılmasına karşın geleneksel konut mimarisinin izlerini taşır. Orta sofanın iki yanındaki yaklaşık eş büyüklükte ikişer oda düzeni ve oranlar geleneksel şemayı tekrarlamaktadır. Diğer yandan, alçak bahçe duvarları ile dışarıya daha açık olan evin bahçesindeki küçük havuz, Batılı anlayıştaki bahçe kavramının mütevazi ve gösterişsiz bir taşra örneğini oluşturduğu düşünülmektedir. Modern konutlarda yavaş yavaş kaybolan ve yerini sadece diğer birimlere erişim sağlamakla görevli koridorlara bırakan orta sofa, Bolu'da hemen ortadan kaybolmamıştır. Ancak konutların dışa dönüklüğü, servisleri kendi içinde çözüyor olması gibi özellikleri ve sunduğu yaşam kalitesi ile modern ya da çağdaş olarak adlandırılmayı hak ettikleri düşünülmektedir. Yapının, parçası olduğu diğer kooperatif konutları ile birlikte korunması Bolu'nun modern mimarlık mirasının sonraki kuşaklara aktarılması bakımdan oldukça önem taşımaktadır.

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Moda Ord. Prof. Dr. Emin Onat Evi
İstanbul

Privacy

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Moda Ord. Prof. Dr. Emin Onat Evi İstanbul

Z. Ayşe Güngör
Marmara Üniversitesi

Özet

Emin Onat Evi kendisi ve ailesi için tasarladığı ve bitişiğinde toprak sahibi Adil Gabay'a ait konutla birlikte Küçük Moda üzerinden denize açılan ahşap direkli geniş terasları ve pencereleri ile bilinen bir çift konut idi.

İstanbul'un kontrolsüz ve hoyratça yürütülen kentsel gelişmesinden bu konutlar da payını almış, evlerin denize açılan cephelerinin önünü kesen apartman dizileri, hatta birbirinin önünü keserek yapıldığında ilk darbeyi yemişti. Sonrası, konutun ve tabii arsasının satışa çıkarılması ile geldi.

1992 ve 1993 yıllarındaki yıkılma girişimleri durduruldu ve ev, 'Korunması Gerekli Kültür Varlığı' olarak tescil edildi ise de halen biri tamamen diğeri kısmen yıkılmış ve harap durumdadır.

Onat Evi, mütevazı boyutlarına karşın Anadolu'nun yerel konut mimarisini yorumlama ve çağdaşlaştırma eğiliminin özgün ve özenli örneklerindendi.

İyice yüksek bir bodrum kat üzerinde, tek katlı mütevazı, ama dikkatle tasarlanıp inşa edilmiş bir yapıdır. Orta sofalı tipolojiyi yenileyip yorumlayan ve sonraki yıllarda örnek alınan tasarım modelinin ilk ve öncü çalışmasıydı. Orta sofaya eyvan benzeri bir açılımı olan yemek köşesi veya arka cephedeki çiçeklik köşesine açılımı, yeni önerilerdi. Üstelik yerelliğini modernist bir yorumla birleştiriyordu. Ön cephedeki ahşap konsollara oturtulmuş ve yine ahşap direkli veranda ise iyice özgün bir yorumdur. Bu yorumu yine ahşap destekli geniş saçak öğesi tamamlar. Veranda, pozisyon olarak Anadolu kırsalındaki 'hayat' mekânına açık bir referans verir. Salon / sofa ise evin merkez mekânıdır ve hayat / verandaya açılır.

Yalnızca girişlere yapılmış kemer motiflerinin yanı sıra pencere düzeneği hayli klasiktir. Yüksek ve ahşap panjurludur. Yatak odasının bahçeye bakan penceresi bir tür Fransız balkonu modeline benzetilmiş ve önüne dökme demirden bir parmaklık eklenmiştir. Çiçeklik köşesinde yaptığı kayıtlarla çizilmiş ve muhtemelen renkli camlarla yapılmış çiçek penceresi, Onat'ın sonraki yapılarında da kullandığı, hatta başka mimarlar tarafından da kullanılan bir modelin erken uygulamasıdır.

Tüm bu Anadolu referanslarına ve yorumlarına karşı konut, aslında çağdaş bir yaşamı barındırmak üzere programlanmıştır. Özel çalışma odası, renkli camlı çiçeklik köşesi veya bodrum kattaki özel küçük kav, Hilde Hanım'ın 'İsviçre Odası' veya jimnastik odası ilk akla gelen modern programın mekânlarıdır.

Privacy

Kabakçı Apartmanı
Balıkesir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Kabakçı Apartmanı Balıkesir

Ali Gökten
Balıkesir Üniversitesi

Özet

Yapı, Altıeylül Mahallesinde Balıkesir'i İzmir'e bağlayan Vasıfçınar caddesinin Uzundöşeme Sokak ile kesiştiği bölgede yer almaktadır. Kent merkezine yürüme mesafesi içinde olup Vilayet Binası, Atatürk Parkı ve Atatürk Stadyumu, Doğumevi ve Kız Meslek Lisesi gibi kamu binalarına çok yakın bir alanda konumlanmaktadır. Yapının mimarı Feridun Akozan'dır.

Kabakçı Apartmanı bodrum kat dahil üç katlı ve her katta iki daire olacak olarak inşa edilmiş, yapıya daha sonra bir kat daha eklenmiştir. İnşaata 1953 yılında başlanmış, 1954 yılında tamamlanmıştır. Yapıldığı dönemdeki işlevi konut olan yapının zemin katının bir dairesi günümüzde ticari amaçla kullanılmakta, diğer katlar yapının özgün işlevi olan konut işlevini sürdürmektedir.

Balıkesir'de 1950'li yıllarda başlayan apartmanlaşma sürecinin ilk orijinal örneklerinden olan yapının ön ve yan cephelerinde zemin kat üzerinden başlayan motif çıkmalar, pencere üzerlerindeki güneş kırıcılar ve geniş saçak çıkmaları cepheye karakteristik özellik kazandırmıştır. Balıkesir'de modern mimarlık anlayışıyla tasarlanmış olan ve kentteki ilk apartman yapılarının seçkin örneklerden biri olan yapının Kültür Varlığı olarak tescil altına alınması gerekmektedir.

Privacy

Altılar Apartmanı
Balıkesir

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Altılar Apartmanı
Balıkesir

E. Betül Gemalmaz Dikici

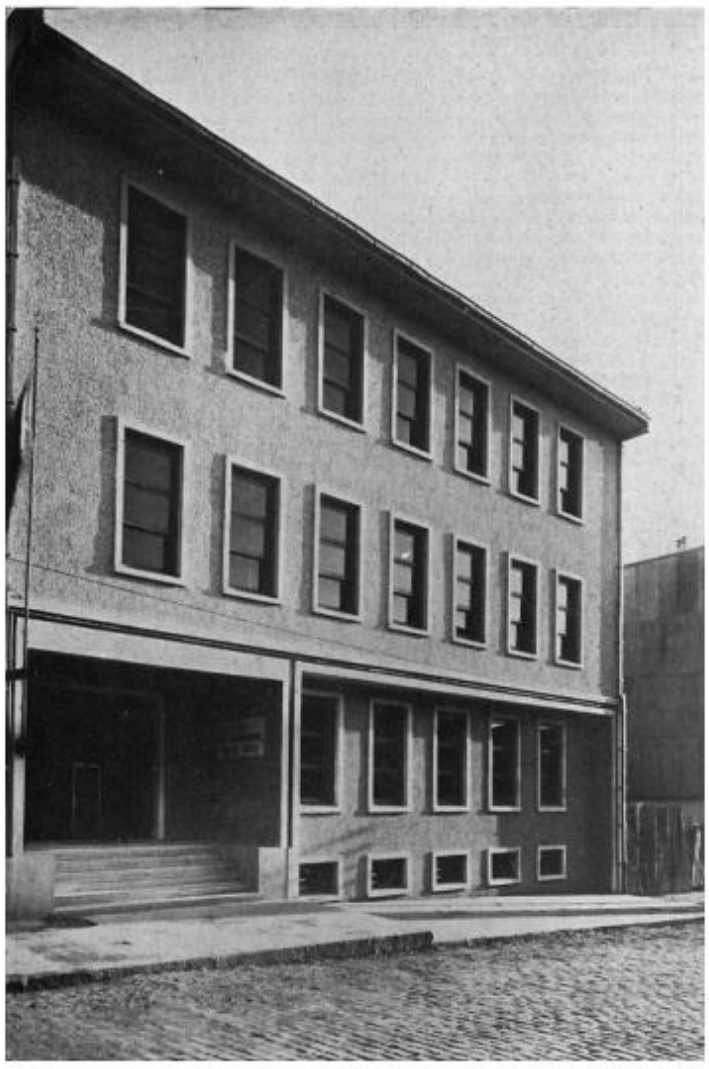
Özet

Altıeylül Mahallesi Çiğdem Sokak üzerinde konumlanan Altılar Apartmanı, Cemil Kabakçı tarafından yaptırılmıştır. Yapı bodrum kat dahil dört katlı olup 300 m2 alana oturmaktadır. Zemin ve üst katları konut olarak kullanılmakta olan yapının bodrum katında kazan dairesi ve depolar yer almaktadır. Katlarda iki daire olup bir daire iki oda bir salon, diğer daire ise üç oda bir salon olmak üzere toplam altı daire bulunmaktadır. Yapının inşaatına 1953 yılında başlanmış, 1954 yılında tamamlanmıştır.

Altılar Apartmanı Balıkesir'de 1950'li yıllarda başlayan apartmanlaşma sürecinin örneklerinden biri olup, yapının ön cephesindeki balkon ve pencerelerin simetrik düzeni, açık çıkmaların altında bulunan taşıyıcı niteliğindeki kolonları ve yan cephedeki balkon parapetleri ile dönemin karakteristik özelliklerini yansıtan geometrik motifli metal korkulukları ile modern mimarlık örneği özelliklerine sahiptir. Yapı, Balıkesir'de inşa edilmiş olan ilk apartmanların seçkin örneklerden biri olup nitelikli bir modern mimarlık ürünü ve kültür varlığı olarak tescil altına alınması gereken yapılardan biridir.

Privacy

Fatih Maliye Şube Binası
İstanbul

Privacy

Docomomo_2017 Türkiye Ulusal Çalışma Grubu Poster Sunuşları, 28 – 29 Nisan 2017
Balıkesir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Fatih Maliye Şube Binası İstanbul

Şeyda Şen
İstanbul Kültür Üniversitesi

Özet

1939-1950 yılları arasında İstanbul'da birçok kamu yapısı inşa edilmiş, Maliye Bakanlığı tarafından artan ihtiyaç doğrultusunda inşa ettirilen maliye şube binaları da bu dönemde yeni bir tip olarak ortaya çıkmıştır.

1939'da Maliye Vekaleti tarafından yaptırılmış olan Fatih Maliye Tahsil Şubesi, İstanbul'da Hocapaşa ve Kadıköy maliye şubelerinden sonra aynı işlev ile inşa edilmiş üçüncü örnektir. Yapı, İstanbul Nafia Fen Heyeti tarafından tasarlanmıştır.

Fatih Maliye Şubesi, Fatih ilçesi Kıztaşı Sokak üzerinde yer almaktadır. İstanbul Nafia Fen Heyeti tarafından tasarlanan yapı, mozaik sıva kaplı cephesi, eşit aralıklarla dizilen uzun dikdörtgen, üç bölmeli ve sürme pencereleri, merdivenle ulaşılan ana girişi, yalın metal giriş kapıları gibi cephe özellikleri ve birbirini tekrar eden kat planları, memurlar ve vergi mükellefleri arasındaki ilişkinin sağlandığı ahşap bankolar ile çevrelenmiş ana hol gibi plan özellikler ile tipleştirilmiş özellikler taşıyan maliye yapılarındandır.

Bodrum üzerine üç katlı olarak inşa edilen yapı, bitişik düzendedir. Yapının iskeleti betonarme, duvarları tuğladır. Zemin katta yer alan ana girişe birkaç basamakla ulaşılmaktadır. Bu giriş bir girinti içindedir ve rüzgarlığa açılmaktadır.

Fatih Maliye Şubesi, günümüzde İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'na bağlı Kıztaşı Gündüz Bakımevi olarak kullanılmaktadır. Simetrik olmayan ve katlarda birbirini tekrar eden bir plan düzeni gösteren yapının plan özellikleri değiştirilmiştir.

Yapının günümüzde değiştirilen özgün plan düzeninde, birkaç basamakla ulaşılan ana giriş kapısından zemin kata, buradan küçük bir rügarlıktan camlı bir kapı ile bir hole ve buradan da sağda mal müdürlüğü holüne girilmekteydi. Memurlar ve vergi mükellefleri arasındaki ilişki ahşap bankolar ile çevrelenmiş bu holde gerçekleşmekteydi. Bu holün etrafında camekanlarla bölünmüş hücreler vardı. Giriş kapısının karşısında yer alan merdivenin arka tarafında tuvaletler, tuvaletlerin karşısında ise iki memur odası bulunmaktaydı. Birbirinin aynı olan birinci ve ikinci kat planlarında zemin kat planından farklı olarak merdivenle ulaşılan holün üzerine şef odası konulmuştur.

Yapının inşa edildiği döneme ait Arkitekt dergisinden bulunan fotoğraflarda memurlara tahsis edilen odalar ve sahaların döşeme kaplamalarının ahşap parke olduğu tespit edilmiştir.

Yapının günümüzdeki plan düzeninde, özgün durumunda her üç katta da ahşap bankolarla ayrılarak açık olarak kullanılan holler ara duvarlarla kapatılmış, kapatılan bölümler üç ayrı birime ayrılmıştır. Özgün plan düzeninde merdiven arkasında yer alan tuvaletler, koridor sonuna taşınmıştır: Bütün birimler, koridorlar ve merdiven plastik esaslı malzeme ile kaplanmıştır.

Yapının cephesinde üç bölmeli ve sürme tarzda olan ahşap pencereler, günümüzde özgün boyutları korunarak PVC esaslı malzeme ile değiştirilmiştir.

Betonarme iskelet sistemi ile yapılan binanın cepheleri mozaik sıva ile kaplıdır. Üst örtüsü kiremitli eğimli çatıdır.

Privacy

Privacy